

A Nap: király!

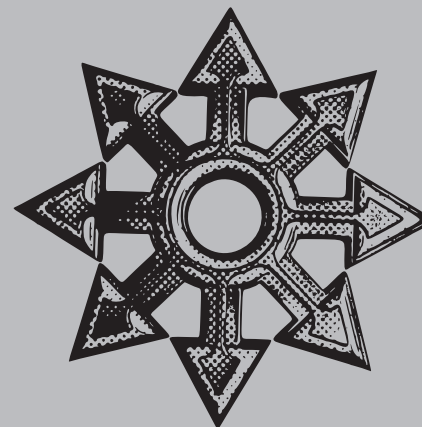
a XIV. Minimum Party alkotótábor

Soarele Rege! – A XIV-a tabără Minimum Party / Sun King! – The XIVth Minimum Party camp

2009
2010

Minimum Party katalógus
Catalog Minimum Party
Minimum Party Catalogue

KÁOSZ

15. Minimum Party alkotótábor
HAOS – A 15-a tabără Minimum Party
CHAOS – The 15th Minimum Party camp

Kolozsvár / Cluj-Napoca
2011

Minimum Party katalógus, 2009/2010
Catalog Minimum Party, 2009/2010
Minimum Party Catalogue, 2009/2010

ISBN 978-973-0-09698-6

Előszó

Bár igencsak nehéz érdembeli összehasonlítást végezni, mégis úgy véljük, hogy a 2002-es alkotótábor (a legszínesebb, a legeseménydúsabb év) után, a tizennegyedik és a tizenötödik alkotótábor volt a két legkiválóbb. Bár a 2009 és a 2010-es táborokat folyamatos, előre nem látható problémákkal terhes időszakban szerveztük, ezek művészi szempontból azért voltak mégis kiválóbbak, mert úgy az (új élethelyzetben lévő) szervezők, mint a táborban alkotók részéről szükségessé tették a váratlan helyzetekhez való pozitív viszonyulás és válaszcselekvés-készség kifejtését. Ennélfogva az alkotóműhelyek is kiválóan önszerveződtek, a fotó-, film és elektronikus művészet, a multimédiás-, installációs-, environment és akcióművészet, a zene, a kísérleti- és mozgásszínház, az irodalom és filozófia területét a Minimum Party-t olyannyira jellemző interdiszciplinaritás jegyében járva be. S a különféle művészeti határterületeket meglátogató alkotó, amint kezd megismerkedni a tábori dolgokkal és terekkel, azon nyomban át is alakítja azokat. Ebből adódik egy sajátos, a kászoni erdőben létrehozott tárgyi- és eseményvilág, majd ennek képek és szövegek (illetve mozgókép) általi rekonstrukciója. Végül, de nem utolsósorban említeném a résztvevőkből spontánul létrejövő közösséget, a csapatszellemet – enélkül nyilván nem is létezhette a Minimum Party. Az eredményt, már ami a képek és a szövegek útján továbbadható, e katalógus pusztán csak sejteti. Csak remélni tudom, hogy az egymást követő rövid leírások, az események naplója arra is fényt vet, hogy ezek a műhelyek és történések a táborban egymással folyamatos párbeszédben állnak, e parti egyediségét biztosítva ezáltal. Ha minden, ezen alkotóműhellyel kapcsolatos kérdésre választ nem is, de a tábor általános jellegéről, hangulatáról képet kaphat az olvasó. És ha ezzel a képeskönyvvel sikerül valamelyest felkelteni érdeklődésüket, akkor remélhetjük, hogy az elkövetkezőkben már táborlakókként látjuk viszont egymást.

A szerkesztők

Cuvânt înainte

Cu toate că ne este deosebit de greu să facem orice fel de comparație, credem că după tabăra din 2002 (cea mai colorată, cea mai bogată în evenimente), cea de-a patrusprezecea și cea de-a cincisprezecea ediție au fost cele mai minunate. Cu toate că taberele din 2009 și 2010 au fost organizate într-o perioadă îngreunată de probleme imprevizibile, acestea au fost mai interesante din punct de vedere artistic deoarece atât organizatorii (aflați într-o situație de viață nouă), cât și participanții au fost nevoiți să reacționeze pozitiv la situațiile neașteptate și să dezvolte o capacitate de a răspunde prin fapte la acestea. Astfel atelierele de creație s-au auto-organizat deosebit de bine, explorând teritoriile fotografiei, filmului, artei electronice, multimedia, instalație, environment, action, muzică, teatru experimental și teatru-mișcare, literatură și filosofie, într-un mod caracteristic taberelor Minimum Party: explorând interdisciplinaritatea. Artistul creator care se aventurează la hotarele diferitelor arte, cunoscând lucrurile și spațiile taberei, instantaneu le transformă. Din această transformare ia naștere o lume a obiectelor și evenimentelor specifice realizabile în cadrul natural al Casinului, cât și reconstrucția lor prin imagini și texte. Nu în ultimul rând amintim comunitatea alcătuită din participanți și spiritul de echipă, fără de care, evident, nici nu există Minimum Party. Acest catalog doar sugerează rezultatul, mai exact ceea ce poate fi transmis prin imagini și texte. Sperăm doar că scurtele descrieri care urmează una după alta, jurnalul evenimentelor lasă de înțeles că atelierele de creație din tabără au dialogat continuu în tabără, asigurând exclusivitatea acestui party. Cititorul, chiar dacă nu găsește răspuns la toate întrebările referitoare la aceste ateliere, poate descifra o imagine generală a taberei și a atmosferei de acolo. Iar dacă reușim să vă facem curioși prin această carte ilustrată, atunci sperăm să ne revedem ca și participanți al taberei.

Redactorii

Foreword

Although it is very hard to make any comparison between the camps, we believe that the 14th and 15th editions were the most excellent ones besides the creative camp organised in 2002, which was the most colourful and eventful year. Although the camps of the years 2009 and 2010 were organised in a period full of unforeseen difficulties, still these were the most interesting ones from an artistic point of view because it was necessary to develop a positive attitude and response-capacity towards unexpected circumstances, and this was needed both from campers and organisers (being in a new life situation). Thus the workshops self-organised themselves excellently, the fields of photo, film and electronic arts, multimedia, installation, environment and action art, the music and experimental arts, the motion theatre as well as the fields of literature and philosophy were examined in terms of interdisciplinarity so characteristic to Minimum Party. And as soon as the creator visits different artistic fields and begins to get acquainted with camp issues and spaces, he also transforms them. This offers a specific set of materials and events established in the Kászonlitz forest, then followed by reconstruction in picture and text (as well as film). Finally, but not lastly it must be mentioned the team spirit and the spontaneously established community in the lack of which the Minimum Party obviously would not exist. This catalogue only suggests the result, as far as anything may be transmitted through pictures and texts. Hopefully the short descriptions and the list of programmes will also show that these workshops and events are part of a dialogue during the camp, thus securing the uniqueness of the Party. Even if the reader may not find all the answers to the questions regarding this creative workshop, he may gain a picture about its general character and spirit. And if this catalogue arouses one's interest, we hope that we shall meet as Minimum Party-campers in the future.

The Editors

2009

Természet a művészetben, művészet a természetben

Az idei témánk a természet: az ember és a természet, illetve a művészt és a természet viszonya. Hogyan jelenik meg a természet a művészetben, illetve hogyan kerül a művészet a természetbe? A tábor címét adó szövegek is erre utal: XIV. Lajos építette meg Versailles-t, ami az első gigantikus tépifűrész és telekirtés, egy kis túlzással az ő építészeti feltevések az első landart művészetek. De a francia kert erőszakos természet-átalakítását hadat üzent később az angolok, többérvényű művi természetességévé. Ma hol tartunk? Egyre nagyobb figyelem irányul a természet anyagok, természetek és „bio” felismerés, a természetek átértékelésé felé. Mit tesz a művészt? Kinyeri a természetet, vagy behozza természetet az életünkbe? Mennyire alakítja át azt, mennyire marad természet, ami természet? Ezeket, és ehhez hasonló kérdéseket fogunk a 14. Minimum Party alkotószínpadon feszegetni. Elméletben-gyakorlatban.
Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Augusztus 3-án fellép az Égvilág Trió, tőlük népzenei feldolgozásokat hallhatunk.

A Nap király!

a XIV. Minimum Party alkotótábor és szakmai fórum
2009. július 27. és augusztus 9. között
Helyszín: Kászonlitz, Tiszásztó (Hargita megye)

Alkotóműhelyek:

VIZUÁLIS művészeti műhely
Vezető: JACINT GUTTA (Bodapest, Magyarország)
Nap-Hup-Má-Ton

A képi és szöveges témák összefonódása a képi és szöveges témák között. A képi és szöveges témák közötti kapcsolat megfigyelése a képi és szöveges témák között. A képi és szöveges témák közötti kapcsolat megfigyelése a képi és szöveges témák között.

ZENEMŰHELY
Vezető: GÁBORCSKI ERIKA (Szeged, Magyarország)
Mozzartklub

Talkálkozz és beszélj a zenéről. A zenéről beszélj a zenéről. A zenéről beszélj a zenéről. A zenéről beszélj a zenéről.

SZÍNHÁZ műhely (Ang. a2+)
Vezető: GÁBORCSKI ERIKA (Szeged, Magyarország)

Készítsd el a színházad történetét. Készítsd el a színházad történetét. Készítsd el a színházad történetét. Készítsd el a színházad történetét.

TÁNCműhely
Vezető: HORNÓCSI TIBOR (Budapest, Magyarország)
A tánc

A tánc és a természet közötti kapcsolat megfigyelése a tánc és a természet között. A tánc és a természet közötti kapcsolat megfigyelése a tánc és a természet között.

FOTÓműhely
Vezető: BÉRESZ FERENC (Budapest, Magyarország)
A természet fényképezése

Mit és hogyan fényképezünk a természetet? Mit és hogyan fényképezünk a természetet? Mit és hogyan fényképezünk a természetet? Mit és hogyan fényképezünk a természetet?

FILMműhely
Vezető: SZÉKELY PÉTER (Budapest, Magyarország)

A természetet filmre fordítva. A természetet filmre fordítva. A természetet filmre fordítva. A természetet filmre fordítva.

ÉLBOJ (zárt) műhely
Vezető: SZÉKELY PÉTER (Budapest, Magyarország)

A természetet színházra fordítva. A természetet színházra fordítva. A természetet színházra fordítva. A természetet színházra fordítva.

FILÓZÓFIA műhely
Vezető: SZÉKELY PÉTER (Budapest, Magyarország)

A természetet filozófiákkal szemlélve. A természetet filozófiákkal szemlélve. A természetet filozófiákkal szemlélve. A természetet filozófiákkal szemlélve.

KÉZMŰVES műhely
Vezető: VERT ÉVA (Kézdivásárhely, Magyarország)

A természetet kézzel megérintve. A természetet kézzel megérintve. A természetet kézzel megérintve. A természetet kézzel megérintve.

(Katalógus)ÍRÓ műhely
Vezető: FEJÉRSZKI RITA (Budapest)

A természetet írásra fordítva. A természetet írásra fordítva. A természetet írásra fordítva. A természetet írásra fordítva.

További művészeti szakmai fórum „Természet a művészetben, művészet a természetben” tematikával.

Eladási helyek:
Föld Zenei Lovag Árt. in the White Box (A természetben létező művészi alkotások, koncertek a természetben)
Föld Zenei Lovag Árt. in the White Box (A természetben létező művészi alkotások, koncertek a természetben)
György Péter (A természetben létező művészi alkotások, koncertek a természetben)
György Péter (A természetben létező művészi alkotások, koncertek a természetben)
György Péter (A természetben létező művészi alkotások, koncertek a természetben)

Tovább érdeklődés: Föld Zenei Lovag Árt., Föld Zenei Lovag Árt., Föld Zenei Lovag Árt., Föld Zenei Lovag Árt., Föld Zenei Lovag Árt.

Alkotóműhelyek:

NEMZETISÉG KÖVETŐK
NEMZETISÉG KÖVETŐK
NEMZETISÉG KÖVETŐK

Médiaszponzor: **Szaladix** **Magnum** **Árpad** **Postaposta** **Prima** **Red Bull**

XIV. Minimum Party A Nap: király!

2009. július 27 – augusztus 9., Tiszástő

A 2009-es tábor témája a természet: az ember és a természet, illetve a művész és a természet viszonya. Hogyan jelenik meg a természet a művészetben, illetve hogyan kerül a művészet a természetbe? A tábor címét adó szójáték is erre utal: XIV. Lajos építtette meg Versailles-t, ami az első gigantikus tájépítésnek is tekinthető, egy kis túlzással az ő építészeti lehetett az első land-art művészek. De a francia kert erőszakos természet-alakításának hadat üzent később az angolkert, többé-kevésbé művi természetességével. Ma hol tartunk? Egyre nagyobb figyelem irányul a természetes anyagok, természetes ún. „bio” élelmiszer, a természetes életmód felé. Mit tesz a művész? Kimegy a természetbe, vagy bezozza természetet az életünkbe? Mennyire alakítja azt, mennyire marad természetes, ami természetes? Ezeket, és ehhez hasonló kérdéseket feszegettünk a XIV. Minimum Party alkotótáborban. Elméletben-gyakorlatban.

Minimum Party XIV Soarele: rege!

27 iulie – 9 august, 2009, Gura Tisei

Tema taberei din anul 2009 era natura: omul și natura, respectiv relația artistului cu natura. Cum se manifestă natura în artă? Cum apare arta în mijlocul naturii? Titlul taberei face aluzie la parcul supradimensionat din Versailles al lui Ludovic al XIV-lea, Regele Soare, care poate fi considerat prima operă land-art. Critica acestui stil agresiv, impunător al parcului francez vine din partea englezilor, cu „naturaletă” parcurilor engleze mai mult sau mai puțin artificială. În zilele noastre se manifestă o înclinare al omului contemporan, adică al consumatorului spre aprecierea valorilor curate, neîntinate ale naturii, încercând să contracareze prin alegerile făcute (alimentație naturistă, folosirea alimentelor „bio” etc.) consecințele modului de viață al societății de consum. Ce posibilități are artistul în acest context? Prin ce mijloace reușește să îmbogățescă natura prin opera lui? Cum se reflectă natura pură în creația lui? La aceste întrebări am căutat răspunsuri în cadrul taberei de creație Minimum Party – în teorie și în practică.

Minimum Party XIV Sun King!

27th July – 9th August, 2009, Tisa Confluence

The theme of the year 2009 is the relationship between man and nature as well as between artist and nature. How is nature represented in art and how does art became a part of nature? The pun of the title also refers to this idea: Louis XIV built Versailles, which could be regarded as the first gigantic landscape architecture, it may seem a little exaggeration but his architects might have been the first land artists. However later on the English Garden with its more or less artificial naturalness proclaimed war on the dictatorial type nature shaping concept of the French Garden. Where are we today? Ever greater interest is manifested in natural materials, natural – so called „bio” – food and natural way of life. What can the artist do? Does he go out in nature or does he bring nature inside our lives? To what extent does he transform nature, to what extent does it remain natural what was natural before? Both these questions and similar ones was discussed in the XIVth Minimum Party Creative Camp – in theory as well as in practice.

Eseménynapló

Július 27. hétfő

Érkezés, sátorhúzás, szabad program. Este ismerkedés a tábortúznél.

Július 28. kedd

11:00 – A műhelyvezetők bemutatkozása, beszélgetés.

13:00–14:00 és 15:00–18:00 – műhelytevékenységek

18:00 – Mester Béla (Budapest): *A művi és a természetes* (előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében)

21:00 – Szabó Károly (Székelyudvarhely): *Atanarjuat – a fény és a sötétség világa* (filmvetítés és beszélgetés a szakmai fórum keretében)

Július 29. szerda

10:00–14:00 és 15:00–18:00: műhelytevékenységek

18:00 – Gherasim Emil (Nagykároly): *Minimal music összeállítás és audíció* – a szakmai fórum keretében

21:00 – Romhányi András (Budapest): *Erotika a népművészetben* (előadás, vetítés és beszélgetés a szakmai fórum keretében)

Július 30. csütörtök

10:00–14:00 és 15:00–18:00: műhelytevékenységek

21.30 – Július Gyula (Budapest): *Corpora in Si(gh)te: A környezet-tel együttélő mű* (A 11. Velencei Építészeti Biennálé magyar pavilonjának kiállításáról) – vetítéssel egybekötött előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében

Július 31. péntek

10:00–14:00 és 15:00–18:00: műhelytevékenységek

18:00 – Kovács Áron (Csíkszereda): *Ökofalvak* (vetítéssel egybe-

kötött előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében)

21:20 – Pálfalusi Zsolt (Budapest): *Természet és ideológia* (I. rész)
– vetítéses előadás és performansz a szakmai fórum keretében

Augusztus 1. szombat

10:00–14:00 és 15:00–18:00 – műhelytevékenységek

21:00 – Szabó Attila (Kolozsvár) vicces előadása (Élboy)

21:15 – Pálfalusi Zsolt (Budapest): *Természet és ideológia* (II. rész)
– vetítéssel egybekötött előadás és performansz a szakmai fórum keretében

Augusztus 2. vasárnap

10:00–14:00 és 15:00–18:00 – műhelytevékenységek

19:00 – Fehér Zsuzsa (Budapest): *Land Art in the White Box (A természetben készült művek dokumentálása, bemutatása a múzeumban)* – vetítéssel egybekötött előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében

21:30 – Szabó Attila vicces előadása (Élboy)

22:00 – *9 év kísérletezés 9 fejezetben* – A Minimum Party alkotótáborokról készült dokumentumfilm vetítése (I. rész)

Augusztus 3. hétfő

10:00–14:00 és 15:00–18:00 – műhelytevékenységek

18:00 – Gáspárik Attila (Marosvásárhely): *Természetesen színház*
– előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében

21:00 – Szabó Attila vicces előadása (Élboy)

21:30 – Égvilág koncert (Ségercz Ferenc – fúvós hangszerek, Hána László – dobok, Ticsuan János – szőlőgitár, Gyergyai Szabolcs – basszusgitár)

Utána – Pálfalusi Zsolt – Sebestyén Lóránd: *Hatalom akarása party*

Augusztus 4. kedd

10:00–14:00 és 15:00–18:00 – műhelytevékenységek
 13.30–14.30 – Furulyaóra Ségercz Ferencsel
 16.00 – Szabó Attila: *Isten alszik* – (apa)performansz
 18:00 – Ségercz Ferenc (Sepsiszentgyörgy): *A népzene az eredeti élőhelyén és városán* – előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében
 21:00 – *9 év kísérletezés 9 fejezetben* – A Minimum Party alkotótáborokról készült dokumentumfilm vetítése (II. rész)
 23:00 – *Szimulók* (ál-természetfilm); *Átlényegülés* (animáció); *Mohóság* (animáció) – a filmes műhely munkáinak vetítése

Augusztus 5. szerda

10:00–14:00 és 15:00–16:00 – műhelytevékenységek
 13.00–14.00 – Furulyaóra Ségercz Ferencsel
 16:00 – Ütő Gusztáv (Sepsiszentgyörgy): *Természetesen AnnART 1990–1999* (vetítéssel egybekötött előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében)
 19:00 – Hána László (Budapest): *Ritmusok világa – világok ritmusa* (ütőshangszer előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében)
 21:30 – Szabó Attila: *Isten felébredt* (performansz)
 22:00 – Molnár Zoltán (Budapest): *On Earth* – fényképek vetítésével egybekötött előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében

Augusztus 6. csütörtök

10:00–14:00 és 15:00–16:00 – műhelytevékenységek
 13.30–14.30 – Furulyaóra Ségercz Ferencsel
 16:00 – Kádár Elemér (Kézdivásárhely–Nagyvárad): *A magyar néptánc története* – előadás táncillusztrációkkal és beszélgetés a szakmai fórum keretében (A tánc-

kat az előadó Benkő Szidóniával, a Nagyváradi Táncegyüttes művészeivel közösen mutatta be.)

18:30 – *Land Art színház* – a színház műhely bemutató előadása
 19:30 – Szabó Attila: *Gólyamese* (bábelőadás)
 21:00 – *Metamorfikus kísérlet* – a zeneműhely koncertje

Augusztus 7. péntek

10:00–14:00 – műhelytevékenységek
 13.00–14.00 – Furulyaóra Ségercz Ferencsel
 18:00 – Fekete Zsolt (Marosvásárhely): *Hol van Z?* – képvétítés Bába Zoli emlékére – a szakmai fórum keretében
 19:30 – Szabó Attila: *Anyám tyúkja* – alternatív szavalat
 21:15 – A filozófia műhely performansa (I.)
 22:30 – Fekete Zsolt: 1.) *Wyoming kulturális földrajza*; 2.) *Orbán Balázs és Veress Ferenc nyomán*; 3.) *Artless Environments (Hontalan környezetek)* – képvétítések a szakmai fórum keretében

Augusztus 8. szombat

12:30 – SZKOCCS: *Csendben* – Mitruly Enikő, Bodoki-Halmen Kata és Józsa Judit performansa)
 13:00 – A táncműhely és a zeneműhely bemutatója
 16:00 – A vizuális műhely körsétája Pálfalusi Zsolt vezetésével
 17:00 – A kézműves műhely kiállítása
 18:00 – A filozófia műhely performansa (II.)
 20:15 – Szabó Attila: *Élboy* (vetítés)
 20:30 – A fotóműhely bemutatója (sztereo-fotók vetítése)
 22:00 – A filmes műhely bemutatója

Augusztus 9. vasárnap

Kijelentkezés, sátorbontás, hazautazás.

Minden este tábortűz, időről-időre spontán zenéléssel, alternatívaként buli valamelyik önkéntes DJ-vel.

Program

Luni, 27 iulie

Sosirea participanților, program liber.

Seara: petrecere la focul de tabără.

Mărti, 28 iulie

11:00 – prezentarea atelierelor de către coordonatorii acestora

12–14 și 15–18 – lucru în ateliere

18:00 – Béla Mester: *Creatul și naturalul* – prezentare și discuție în cadrul forului profesional

21:00 – Károly Szabó: *Atanarjuat: lumea luminii și a întinericului* – prezentare și proiecție film

Miercuri, 29 iulie

10–14 și 15–18 – lucru în ateliere

18:00 – Emil Gherasim: Prezentare și audiție de minimal music – în cadrul forului profesional

21:00 – András Romhányi: *Erotica în arta populară* – prezentare și discuție în cadrul forului profesional

Joi, 30 iulie

10–14 și 15–20 – lucru în ateliere

21:30 – Gyula Július: *Corpora in Si(gh)te: Artefactul în simbioză cu mediul* (Despre pavilionul ungar al Bienalei de Arhitectură din Veneția, ediția 11) – proiecție, prezentare și discuție în cadrul forului profesional

Vineri, 31 iulie

10–14 și 15–18 – lucru în ateliere

18:00 – Áron Kovács: *Satele ecologice* – prezentare și

discuție în cadrul forului profesional

21:20 – Zsolt Pálfalusi: *Natură și ideologie (I)* – proiecție, performance, prezentare în cadrul forului profesional

Sâmbătă, 1 august

10–14 și 15–20 – lucru în ateliere

21:00 – Spectacol comic de Attila Szabó

21:20 – Zsolt Pálfalusi: *Natură și ideologie (II)* – proiecție, performance, prezentare în cadrul forului profesional

Duminică, 2 august

10–14 și 15–19 – lucru în ateliere

19:00 – Zsuzsa Fehér: *Land Art in the White Box.*

Documentarea operelor land-art în muzee – prezentare și discuție în cadrul forului profesional

21:30 – Spectacol comic de Attila Szabó

22:00 – *9 ani de experimente în 9 capitole* – documentar despre tabăra Minimum Party (partea I – proiecție)

Luni, 3 august

10–14 și 15–19 – lucru în ateliere

18:00 – Attila Gáspárik: *Despre teatru în mod natural* – prezentare și discuție în cadrul forului profesional

21:00 – Spectacol comic de Attila Szabó

21:30 – Concertul formației ÉGVILÁG

Mărti, 4 august

10–13.30 – lucru în ateliere

13.30–14.30 – Curs de flaut cu Ferenc Ségercz

16:00 – Attila Szabó: *Dumnezeu doarme* – performance

18:00 – Ferenc Ségercz: *Muzica populară la locul lui original și la oraș* – prezentare și discuție în cadrul forului profesional

21:00 – *9 ani de experimente în 9 capitole* –

documentar despre tabăra Minimum Party (partea II – proiecție)

22:00 – *Simulii* (animație); *Metamorfoza* (animație);

Lăcomie (animație) – prezentarea creațiilor atelierului de film

Miercuri, 5 august

10–13 și 15–16 – lucru în ateliere

13–14 – Curs de flaut cu Ferenc Ségercz

16:00 – Gusztáv Ütő: *AnnART în mod natural, 1990–1999* (prezentare, proiecție și discuție în cadrul forului profesional)

19:00 – László Hána: *Lumea ritmurilor, ritmul lumii* – prezentarea lumii instrumentelor de percuție și discuție în cadrul forului profesional

21:30 – Attila Szabó: *Dumnezeu s-a trezit* – performance

22:00 – Zoltán Molnár: *On Earth* – prezentare și proiecție lucrări fotografice în cadrul forului profesional

Joi, 6 august

10–13 – lucru în ateliere

13–14 – Curs de flaut cu Ferenc Ségercz

16:00 – Elemér Kádár: *Istoria dansului popular maghiar* – prezentare cu dans și discuție în cadrul forului profesional (cu Szidónia Benkő, trupa de dans din Oradea)

18:30 – *CO-MEDIE* – spectacol de teatru land art prezentat de atelierul de teatru

19:30 – Attila Szabó: *Povestea barzei* – spectacol de teatru de păpuși

21:00 – *Experiment metamorfic* – concertul atelierului de muzică

Vineri, 7 august

10-13 – lucru în ateliere

13-14 – Curs de flaut cu Ferenc Ségercz

16-18 – program liber, improvizații muzicale

18:00 – Zsolt Fekete: *Unde este „Z”*. *In memoriam Zoli Bába* – prezentare, proiecție lucrări fotografice în cadrul forului profesional

21:00 – Attila Szabó: *Găina mamei* – recital alternativ

21:30 – Performance-ul atelierului de filosofie (I)

22:30 – Zsolt Fekete: *Geografia culturală a așezării Wyoming și Artless environments* – prezentare, proiecție lucrări fotografice în cadrul forului profesional

Sâmbătă, 8 august

10-12:30 – terminarea lucrărilor în ateliere

12:30 – SZKOCCS: *În liniște* – performance prezentat de Enikő Mitruly, Kata Bodoki-Halmen și Judit Józsa

13:00 – Concertul atelierului de muzică

13:30 – *Dans în cerc* – producția atelierului de dans

16:00 – Vizualizarea lucrărilor atelierului de artă vizuală cu conducerea și performance-ul lui Zsolt Pálfalusi

18:00 – Performance-ul atelierului de filosofie (II)

21:00 – Attila Szabó: *Best of Élboy '09* – proiecție

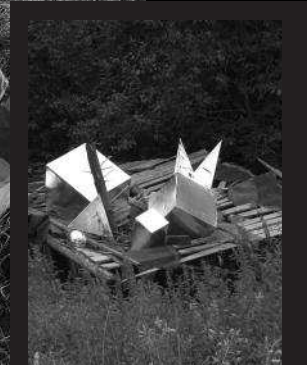
22:00 – Prezentarea atelierului de film

22:30 – *Fotografii în spațiu* – prezentarea atelierului de fotografie

Duminică, 9 august

Înainte de masă: completarea foii de ieșire din tabără, desfacerea corturilor. Împachetare. Rămas bun.

Pe lângă acestea party la foc de tabără în fiecare seară.

27th July, Monday

Arrival, pitching the tents, free programme
Camp fire

28th July, Tuesday

11.00 – The workshop leaders introduce themselves, discussion
13.00–14.00 and 15.00–18.00 – Workshop activities
18.00 – Béla Mester (Budapest): *Artificial and Natural* (lecture and discussion in the frame of the professional forum)
21.00 – Károly Szabó (Odorheiu-Secuiesc): *Atanarjuat – The World of Light and Darkness* (projection and discussion in the frame of the professional forum)

29th July, Wednesday

10.00–14.00 and 15.00–18.00: Workshop activities
18.00 – Emil Gherasim (Carei): Listening to minimal music in the frame of the professional forum
21.00 – András Romhányi (Budapest): *Eroticism in Folk Art* (lecture, projection and discussion in the frame of the professional forum)

30th July, Thursday

10.00–14.00 and 15.00–18.00 : Workshop activities
21.30 – Gyula Július (Budapest): *Corpora in Si(gh)te: Artwork Living Together with the Environment* (About the exhibition of the Hungarian Pavilion of the 11th Venice Architecture Biennale) – lecture with projection and discussion in the frame of the professional forum

31st July, Friday

10.00–14.00 and 15.00–18.00: Workshop activities
18.00 – Áron Kovács (Miercurea Ciuc): *Ecovillages* (lecture with projection and discussion in the frame of the professional forum)
21.20 – Zsolt Pálfalusi (Budapest): *Nature and Ideology* (Part 1) –

(lecture with projection and performance in the frame of the professional forum)

1st August, Saturday

10.00–14.00 and 15.00–18.00 – Workshop activities
21.00 – Attila Szabó's (Cluj Napoca) comical performance (Élboy)
21.15 – Zsolt Pálfalusi (Budapest): *Nature and Ideology* (Part 2) – (lecture with projection and performance in the frame of the professional forum)

2nd August, Sunday

10.00–14.00 and 15.00–18.00 – Workshop activities
19.00 – Zsuzsa Fehér (Budapest): *Land Art in White Box (Workarts Made in Nature Documented and Presented in Museum)* – lecture with projection and discussion in the frame of the professional forum
21.30 – Attila Szabó's comical performance (Élboy)
22.00 – *9-year Experiment in 9 Chapters* – Projection of the documentary film made about the Minimum Party Creative Camp (Part 1)

3rd August, Monday

10.00–14.00 and 15.00–18.00 – Workshop activities
18.00 – Attila Gáspárik (Târgu Mureş): *Naturally, Theatre* (lecture and discussion in the frame of the professional forum)
21.00 – Attila Szabó's comical performance (Élboy)
21.30 – *Skyworld Concert* (Ferenc Ségercz – wind instruments, László Hána – drums, János Ticsan – solo guitar, Szabolcs Gyergyai – bass guitar)
After the concert: Zsolt Pálfalusi & Lóránd Sebestyén: *Will Towards Power Party*

4th August, Tuesday

10.00–14.00 and 15.00–18.00 – Workshop activities

13.30–14.30 – Flaut lesson with Ferenc Ségercz
 16.00 – Attila Szabó: *God Sleeps* – (father) performance
 18.00 – Ferenc Ségercz (Sfântu Gheorghe): *Folk Music in Its Original Habitat and in Urban Milieu* (lecture and discussion in the frame of the professional forum)
 21.00 – *9-year Experiment in 9 Chapters* – Projection of the documentary film made about the Minimum Party Creative Camp (Part 2)
 23.00 – *Szimulók* (pseudo-nature film); *Transubstantiation* (animation); *Eagerness* (animation) – projection of the works made by the Film Workshop

5th August, Wednesday

10.00–14.00 and 15.00–16.00 – Workshop activities
 13.00–14.00 – Flaut lesson with Ferenc Ségercz
 16.00 – Gusztáv Útő (Sfântu Gheorghe): *Naturally, AnnART 1990–1999* (lecture with projection and discussion in the frame of the professional forum)
 19.00 – László Hána (Budapest): *The World of Rhythms – The Rhythm of Worlds* (percussion performance and discussion in the frame of the professional forum)
 21.30 – Attila Szabó: *God Woke Up* (performance)
 22.00 – Zoltán Molnár (Budapest): *On Earth* (lecture, photos and discussion in the frame of the professional forum)

6th August, Thursday

10.00–14.00 and 15.00–16.00 – Workshop activities
 13.00–14.00 – Flaut lesson with Ferenc Ségercz
 16.00 – Elemér Kádár (Târgu Secuiesc – Oradea): *History of Hungarian Folk Dance* (lecture with dance illustrations and discussions in the frame of the professional forum). Dances were performed by the lecturer and Szidónia Benkő (Folk Dance Ensemble of Oradea).
 18.30 – Land Art Theatre – Performance of the Theatre Workshop
 19.30 – Attila Szabó: *Story of the Stork* (Puppet-show)
 21.00 – *Metamorphic Experiment* – Concert by the Music Workshop

7th August, Friday

10.00–14.00 – Workshop activities
 13.00–14.00 – Flaut lesson with Ferenc Ségercz
 18.00 – Zsolt Fekete (Târgu Mureş): *Where is Z?* – Photo projection in memoriam Zoli Bába – in the frame of the professional forum
 19.30 – Attila Szabó: *My Mother's Hen* – Alternative recitation
 21.15 – Performance by the Philosophy Workshop (I)
 22.30 – Zsolt Fekete: 1) *Cultural Geography of Wyoming*; 2) *Behind Balázs Orbán and Ferenc Veress*; 3) *Artless Environments* – photo projection in the frame of the professional forum

8th August, Saturday

- 12.30 – SZKOCCS: *In Silence* (performance)
- 13.00 – Performance by the Dance Workshop and Music Workshop
- 16.00 – Visual Art Workshop's round tour led by Zsolt Pálfalusi
- 17.00 – Exhibition by the Handicraft Workshop
- 18.00 – Performance by the Philosophy Workshop (II)
- 20.15 – Attila Szabó: *Best of Élboy* (projection)
- 20.30 – Performance by the Photo Workshop (projection of stereo-photos)
- 22.00 – Projection by the Film Workshop

9th August, Sunday

Departure, taking down the tents, going home

Camp fire every evening sometimes with spontaneous jamming and alternatively party with a voluntary DJ.

Az eseménynaplóban több ízben is szó esik a szakmai fórumról, amelynek 2009. évi témája: „Természet a művészetben, művészet a természetben” volt. Ennek keretében hangzott el meghívottunk, Mester Béla filozófus-irodalmár előadása.

A MŰVI és a termÉSZETes ember

Előadásom címének tipográfiai szójátékával arra szeretném először is fölhívni a figyelmet, hogy – William G. Gallie politikafilozófus kifejezésével élve – mennyire *lényegükben vitatott fogalmak* (essentially contested concepts) révén tudjuk csupán leírni ember és természet viszonyát. Hiszen a *művi* (mesterséges) ember gondolatától ugyanúgy visszahőkölünk a *természethez*, ahogyan a *természetes* ember gondolatától is visszariadunk, amint kiderül, hogy idegen tőle minden mesterség és *művészet*. Ellentmondásosan viszonyulunk az ellentétpár mindkét tagjához, ugyanakkor elemi erővel ragaszkodunk is hozzájuk, hiszen a *művi* és a *természeti* megkülönböztetése mindenfajta emberi *műveltség* alapsémája. Talán éppen ebben rejlik az ambivalencia és egyben a ragaszkodás magyarázata: a megkülönböztetés terminusai eredetileg nem a világ leírásának, hanem az emberi viselkedés regulálásának az eszközei. Az amazóniai indiánok Claude Lévy-Strauss óta jól ismert társadalmi térszerkezetének példáján szemléltetve a dolog működését: a közösség felnőtt harcosa számára a világ éles határvonallal oszlik az őserdő *természetes* és az otthon *művi* világára, az ő kötelessége pedig az egyikben harcosként és vadászként viselkedni, míg a másokban békés társas lényként. Az antropológus megfigyelő számára azonban már csupán a harcos cselekvésének szabályrendszereként jelenik meg ez a megkülönböztetés, számára az otthon és a vadászterület egyaránt a harcos *természeti* környezete. Sokáig az sem merül föl, hogy a harcos vélekedése cselekedeteinek szabályairól egyáltalán följegyzendő.

Ennek ellenére *természetesen* minden kultúra leíró kategóriaként véli használ-

ni e valójában viselkedési mintaként szolgáló megkülönböztetést. Lássunk néhány példát arra, hogy mennyi összefüggésben fordul elő ez az ellentétpár (a beszélő szándéka szerint pusztán leíró kategóriaként). *Természetesen* a szofista filozófia phüszisz és nomosz (*természet* és törvény) közötti megkülönböztetésével kell kezdenünk, amely azután Platón és mások közvetítésével az európai gondolkodás egyik kiküszöbölhetetlen alapelemévé vált. Ebből kiindulva a legkülönbözőbb dolgokat osztjuk föl e séma szerint. Beszélünk például *természetes* és mesterséges nyelvekről, ráadásul két különböző értelemben. (*Természetes* nyelveken egyrészt a nem tervezett emberi nyelveket értjük a tervezettekkel szemben, másrészt a fonémákból, szavakból és mondatokból álló emberi beszédet a különböző, speciális célú jelrendszerekkel, mondjuk a szimbolikus logikáéval szemben.) Némileg meglepő módon beszélünk *természetes* számokról is, de a legfurcsábbak talán a *természetfilozófia* és a *művészetfilozófia* elnevezések. A furcsa bennük az, hogy már általában nem is érezzük, hogy itt valami ellentétről lenne szó. Sőt, azon sem lepődünk meg, ha a *művészetfilozófián* belül valaki a *természeti* szépről értekezik. Örök dilemmánk ezekkel a megkülönböztetésekkel kapcsolatban az, hogy mennyire és milyen értelemben vonatkoznak a *természetre*, és mennyire tükrözik saját vágyainkat, beállítódásainkat.

A legfőbb problémánk pedig, hogy mindez miképpen alkalmazható magára az emberre. Első pillantásra ugyanis sehogyan sem: ami emberi, az definíció szerint *művi*, mesterséges, amennyiben nem pusztán az ember fiziológiájáról van szó. A *művi* és az emberi világ szoros összetartozását kézenfekvő itt a klasszikus kínai gondolkodás néhány elemével érzékeltetni. Az európai nyelvekben *barbárnak* fordított régi kínai szó, a *ye* egyik jelentése szerint nem annyira más kultúrájú, idegen, hanem inkább mindenféle kultúra nélküli, meghatározatlan, afféle „nyers”, vagy „vad” embert, emberállatot jelent. Hasonlóról van szó, mint a nyugati gondolkodás *természetes* embere, bár ennek jelentéseit a kínai gondolkodás a továbbiakban nem bontja ki olyan részletességgel, mint az európai. Ennek ellentéte a *művelt*, civilizált ember. Azt a (kínaiaknál elsősorban irodalmi) *műveltséget* (*wen*), amellyel rendelkezni kell ahhoz, hogy ne minősüljön valaki vadembernek, a kínai írásban igen régi, piktografikus eredetű írásjeggyel

jelölik. A hangsúlyozottan széles mellkasú emberalakot formázó írásjegy legrégebbi formájában az emberalak törzsi, beavatási jeleket visel. Ő a civilizált ember, akita a vadembertől közössége kultúrájának rätetovált jelei különböztetnek meg, ahhoz hasonlóan, ahogyan a háziállatokat is a gazda tulajdonjegye választja el vad, vagy csak kóbor fajtársától. Ez a szóhasználatban és az írásrendszerben is tükröződő gondolkodás az elmélet szintjén a *dao-li* fogalompárban jelenik meg, a görög phüszisz-nomosz szópárhoz némileg hasonlóan. A *li* (szertartásosság) a han-kori konfucianizmusban, különösen *Xunzi* írásaiban kifejezetten természetellenes: a megkülönböztetésnek az a képessége, amely ellentétes a természet egységével, és amely a civilizáció folyamata során fölhalmozódván második természetté, az ember igazi természetévé válik. (Más kérdés, hogy a *li* eredetileg a csillagok rendjét vagy hálóját, egy a *daonál* is régebbi természet törvényt jelentett.) Az emberi természet tehát itt azonos azzal, ami természetellenes, vagyis a társadalom műviségével.

A nyugati gondolkodásban talán kezdettől fogva nagyobb hangsúly esett az ember természeti és társadalmi mivoltának kettősségére, így mind a kettő ellentéte, mind az ellentétek kibékítési törekvése részletesebben kifejtve jelenhetett meg. Példánk az arab filozófiai regény gyöngyszeme, Abú Bakr ibn Tufajl műve, az európai nyelvekre általában *A természetes ember* címmel fordított *Riszála Hajj ibn Jakzán* (Történet Élőről, az Éber fiáról). A muszlim szerző metaforikus címe egy (meghatározatlan) embernek, a mindig éber Allah teremtményének a történetét beszéli el. A főhős a regény szerint lehet egy királylány Mózesként a vizekre bízott gyermeke, de a természet véletlen szeszélyéből szülők nélkül létrejött teremtmény is. A lényeg, hogy lakatlan szigetén egyedül felnövekedvén, a kultúra, a történeti hagyomány és a vallás kötelékeitől függetlenül, csak a természetre figyelve járja végig a megismerés útját. (Az egyedüllét következtében nem lesz megismerésének nyelvi komponense, ezt a körülményt és annak következményeit a szerző azonban homályban hagyja. Úgy tűnik, hogy a kinyilatkoztatásnak a teremtés előtti létezését és általában a nyelv isteni eredetét tanító iszlám kultúrában a természetesen művi, vagyis az ember által szabadon megszerkesztett nyelv gondolata már sok lett volna.) Az új Ádámként tiszta, természetes tudására támaszkodó főhős a szomszédos, civilizált szigeten szembesül saját tudásának kulturális és vallási hagyományrendszerbe illesztett, tökéletlen formájával. A kétféle, természetes és művi tudás azonban nem bizonyul közvetíthetőnek egymás számára, így saját szigetére visszatérve, saját természetes tudásába visszamerülve végzi életét.

Hajj ibn Jakzán történetét a keresztény Nyugaton a *humunculusok*, a szülők nélkül, Ádám bűnét kikerülendő létrehozott lények hosszú divatja követte. A cél ugyanaz, csupán a természet egyszeri véletlenét igyekeznek pótolni emberi beavatkozással, így a természetes emberből olyan mesterséges ember, Új Ádám lesz, aki a régi Ádám bűnét elkerülvén megszabadul az emberi kultúrától és történelemtől, és így mégiscsak természetes, minden eddigi ember tudásánál magasabb rendű tudásra tesz szert. Amint azonban fölillant annak lehetősége, hogy az ember valóban létrehozhat ilyen lényt, az ötlet már rögtön nem tűnt olyan von-

zónak. Mary Shelley ismert regénye Frankenstein doktróról és teremtményéről jó érzékkel csúsztatja egymásra a régi alkimia és az új *természettudomány* törekvéseit az azokat jelképező színterekkel, Németországgal, a skót felfölddel, illetve Angliával egyetemben. Frankenstein doktor teremtménye az addigi álmoknak megfelelően képes elsajátítani a tudást, teremtőjének bűne azonban, hogy teremtményét gyáván visszahőkölve magára hagyja, érzelmeivel bánni már nem tanítja meg. Frankenstein teremtménye hamar az ipari forradalom korának jelképévé válik, a korszakról szóló egyik elterjedt összefoglaló munka egyenesen *Frankenstein gyermekeinek* nevezi a 19. századi briteket. Az új, *művi* ember fikció nélküli antropológiáját először éppen „az igazi Frankenstein”, Andrew Ure írja meg a gyárak filozófiájáról szóló nagy sikerű, ugyanakkor széles körben vitatott munkájában. (Ure-t egy akasztott ember idegrendszerével végzett kísérletei alapján sokan Frankenstein doktor egyik modelljének tartják.) Ure leírása szerint a gyári technológia hatására átalakul a társadalom tér- és időszerkezete, amely kialakítja az új, elődeinél kedvezőbb tulajdonságokkal rendelkező ipari ember típusát. (Nyíri István sárospataki professzor jóval általánosabban már az embernek a tér és főleg az idő fölötti uralmát olvassa ki leírásából.)

Az *ipari korszak emberének* új típusú, főként a tér- és időkezelésben megnyilvánuló erényei azonban a következő század leírásaiban már inkább fogyatékoságokként jelennek meg. Elég itt két példát említenünk erre: mind Hannah Arendt sajátos angol neologizmusa, a *selflessness* (a közszoji jelentéssel szemben az 'önelvesztés' értelmében), mind később Manuel Castells manapság divatos láttelepe a világ állapotáról éppen valamilyen *megfosztottság* jelének tartja az ipari ember idő- és térkezelési erényeit. Bírálatauk lényege, hogy az ember elveszített valami *természetes*et, az azonban nemigen derül ki érvelésükből, hogy milyen is lenne ez az elveszett *természetes* állapot. A tisztázatlanság nem meglepő, ha meggondoljuk, hogy magának a *természetnek* a fogalma sem világos: vajon a kozmosz egészét, vagy a bioszférát értjük csupán rajta. (E zavarok különösen akkor szöknek szembe, ha megfigyeljük az élőlények védelmével analóg érvek megjelenését a földön kívüli *természettel* kapcsolatban.) A tisztázatlanság azonban jóval régebbi, mint az űrszemétről és Armstrong ma is látható holdbéli lábnyomának értelmezéséről szóló viták. Már Ciceró nagy hatású *műve*, *A legfőbb jóról és rosszról* című is egybemosza az embert mint

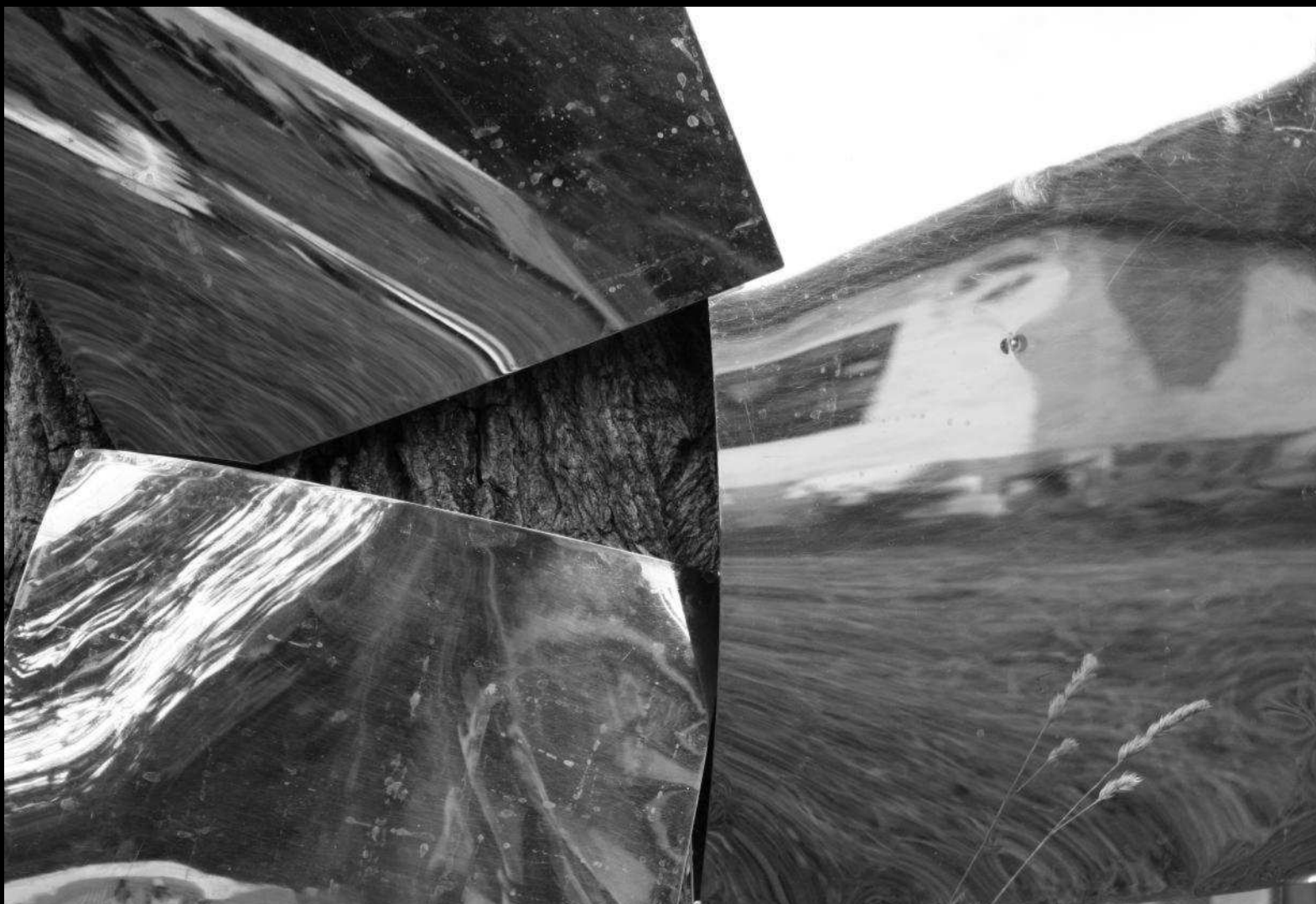
mikrokozmoszt a mezokozmoszban és a makrokozmoszban való létezésével, mintha semmilyen súrlódás nem lehetne biológiai, társadalmi és kozmikus létünk értelmezése között, és ráadásul mindez megfelelné a római *vir bonus* eszményének is.

E fogalmi tisztázatlanságok korántsem látszanak esetlegesnek. Mi lehet vajon újratemelődésük oka? Valószínűleg az, hogy a *természet* fogalma ezekben a vitákban, emberi önmeghatározásokban csupán kulturális, *művi* jelképként érdekel bennünket. A *természetesség* fogalma kulturális, *művi* fogalom, amelynek semmi köze sincsen magához a *természethez*. Nem is kell, hogy legyen, hiszen e fogalmunk is csupán a kulturális, mesterséges világban való eligazodásunkat, ottani nézeteltéréseink megfogalmazását szolgálja. A *természet* a kultúrkritika fogalma. Ugyanakkor azonban a *természet* maga is létezik, és igen fontos dolog. Kellene végre ennek leírására is olyan nyelv, amely nem ránk, magunkra, hanem ténylegesen csupán csak a *természetre* vonatkozik – már amennyiben ez lehetséges.

Irodalom

- Abú Bakr ibn Tufajl: *A természetes ember* (Hajj ibn Jakzán). Budapest: Európa Könyvkiadó, 1961. Fordította Katona Tamás és Molnár Imre.
- W. B. Gallie: *Philosophy and Political Understanding*. New York: Schocken Books, 1964, 1968, Chapter 8, 157–191.
- Mester, Béla: *Space and Time in a Global World. Synthesis Philosophica*, 24. 2009/1(47), 131–139.
- Mester, Béla: *A Wanted Environment – Alive or Dead. Philobiblon*, 14, 2009, 137–144.
- Morus, Iwan Phys: *Frankenstein's Children. Electricity, Exhibition, and Experiment in Early-nineteenth-century London*. Princeton: University Press, 1998.
- Nyíri István: *Az angol műipar filozófiája. Tudománytár, új folyam*, 1837, 2, 264–293.
- Ure, Andrew: *The Philosophy of Manufactures, or an Exposition of the Scientific, Moral and Commercial Economy of the Factory System of Great Britain*. London: Charles Knight, 1835.

A szakmai fórum további előadói: Szabó Károly, Gherasim Emil, Romhányi András, Július Gyula, Kovács Áron, Fehér Zsuzsa, Gáspárik Attila, Ségercz Ferenc, Molnár Zoltán, Hána László, Ütő Gusztáv, Kádár Elemér és Fekete Zsolt.

Vizuális művészeti műhely

Vezette: **Július Gyula** (Budapest)

Nap_Fény_Mű_Terem

A kászoni völgy tisztása tizennegyedik alkalommal is ideális napfényműterme volt a csapatnak. Milyen nyomai maradtak az alkotásoknak, hogyan befolyásolták a környezetet az eddig alkotott művek? A környezet kiválasztott darabjainak felmérésére, leképezésére, kiemelésére, megjelölésére tettünk kísérletet a természeti erők, jelenségek bevonásával az alkotások létrehozása során.

Nap_Fény_Mű_Terem

Nap: milyen jelképeit, jelentéseit találjuk a különböző kultúrákban az égitestnek?

Fény: a természetes és mesterséges fényt hogyan tudjuk az alkotások részévé tenni?

Mű: a természetben létrehozott művek hogyan maradhatnak a természet részei, hogyan nem „művi” a beavatkozás?

Terem: a természeti tér és a teremtés, alkotás; a teremtett és a teremtő természet.

Atelier vizual

Condus de: **Gyula Július** (Budapesta)

În Lumina Soarelui

Valea Casinului a fost un atelier ideal însořit al echipei artiștilor vizuali. Ce urme au lăsat în peisaj lucrările din anii precedenți? Cum au influențat mediul? Am încercat să evaluăm, să măsurăm, să însemnăm și să schimbăm poziția unor elemente din natură, prin implicarea forțelor naturii în procesul de creație.

Atelierul (de creație) în Lumina Soarelui

Soare: care sunt simbolurile cele mai frecvente în diferite culturi? Lumină: Cum devine lumina naturală sau artificială factor constituent al lucrării? Artefact: cum se integrează lucrările noastre în natură, fără să o modifice?

Atelier: spațiul natural și creația artistică. Natura creeată și creativă.

Július Gyula

Szellemi szabadfoglalkozású képzőművész, kurátor, kiállítás-szervező, művészeti újságíró, kulturális menedzser, művészeti oktató
(1958 július 28, Budapest –)

1977 és 1981 között végezte el a Magyar Képzőművészeti Főiskola sokszorosított grafika szakát.

Művészeti tevékenysége mellett különböző televízióknál dolgozott kulturális programok szerkesztőjeként. Grafikát, festményt, installációt, videómunkát egyaránt készít, alkotó tevékenysége intermediálisnak tekinthető.

Számos hazai és külföldi kiállításon szerepeltek munkái. 2001 óta foglalkozik kiállítás-rendezéssel, kiállítás-szervezéssel és építéssel. 2007-ben képzőművészeti és kiállítás-szervezői tevékenységéért Munkácsy-díjat kap. 2008-ban a 11. Nemzetközi Építészeti Kiállítás, La Biennale di Venezia Magyar Pavilonjának kurátora. 2008-tól a NOVUS Művészeti Iskola grafika szakvezető tanára. 2009-től a BKF Művészeti Intézetének docense, a Magyar Képzőművészeti Egyetem Doktori Iskolájának egyéni fokozatszerző doktorjelöltje. A főiskolán évfolyamtársai révén hat rá az Indigó csoport szellemisége is, bár nem tagja a csoportnak. Ebben az időszakban leginkább a mágnesesség foglalkoztatja. A '80-as évek végén anyaghasználatát megváltoztatta. A rézkarc alapját képező sávos maratott rézlemez vált műalkotássá, a nyomtatóformát installációként állította ki. Ezáltal a kémiai reakció fontos szerepet kapott a műalkotás létrejöttében. Anyaghasználatában az arte poverára emlékeztet, gyűjtött és talált tárgyakból, rozsdás vasakból, ócska akkumulátorokból, rézdrótokból, kémiai csövekből, ólom és cinklemezekből, márványtöredékekből, jégkrémes pálcikákból hozza létre installációit, elvont és fogalmi modellek bemutatására. Kísérleteinek alapja metaforikus jellegű, a technikai fejlődés XX. századvégi jelentőségére kérdez rá. Grafikáinak, installációinak megfogalmazásában ötvözi a geometrikus konstrukciót az expresszionisztikus megjelenítéssel.
(Forrás: Artportal.hu)

A vizuális körséta jegyzőkönyve

[Július Gyula: *Installáció / Graves turned out*. Felhasznált anyagok: kövek, pala.]

Pálfalusi Zsolt: Nem ismertem Július Gyula munkásságát, de halottam a tábornyitón a beszédét. És abból gondoltam, hogy munkája egy teljesen konceptualista műalkotás. (...) Ennek a műalkotásnak ha keresnünk kellene az eszméjét, akkor rögtön a kör jut eszembe. A kör, amelyet a leghegyesebb, sarkasabb, élesebb, s veszélyesebb dolgokból raktak össze. A kör, ami a simaság, ami a gördülékenység, az omlósságnak a szimbóluma és metaforája, azt egyszerűen csak éles tárgyakkól, éles kövekből és kemény dolgokból hozták létre. A forma és a matéria tökéletes ellentmondásának lehetünk tanúi – talán ez volt az alkotó szándéka, megtetézve azazal a konceptussal, hogy egy tűzhelyet ábrázol. Ezt akárhogya is nézzük, tagadhatatlan. Ugye tűzhelyet ábrázol, de ugyanakkor senki emberfiának nem jutna eszébe, hogy egy ilyen tűzhelynél süssön szalonnát. Valamiért pont úgy készült el, hogy ne emlékeztessen arra, legalábbis nekem nem lenne bátorságom itt szalonnát sütni. (...) Vannak bizonyos műalkotások, amelyek ennél fogva emlékeztetnek valamire. Túlságosan is arra csábítanak, hogy használj, miközben az is világos, hogy éppen arra nem használható. Ez egy szalonnasütő hely, kört ábrázol, miközben a körnek is ellentmond, a simaságának, s annak is, hogy szalonnát süssenek rajta. És én ezt a „szalonnasütő helyet” megáldom a föld sójával. [Sót szór rá.]

Molnár István: Tulajdonképpen a tavalyi *Matracra* (én azt mondtam rá, hogy az *Úristen kapcsolója*) ráépítettek egy új alkotást. Azt én sem tudom, miért építették rá, de nyilvánvaló, hogy azt

már a vizuális műhely résztvevői csinálták teljes egészében. A régebbi alkotás elsüllyedt, s féloldalt egy kicsit kiállt, s csináltak még egyet, ami még jobban el van süllyedve, illetve még egyet, ami az előzőnek negatívja, ugyanannak a fordítottja. A matrac éppily szabályos, csak földből csinált forma volt.

P. Zs.: Ezt most már értjük, a kérdés ezek után az, hogy mi ebben a művészet? Vagy akár a művészetnek egy halvány jelét is fölfelezzük-e benne? Végülis miért ne? De azt ugye tudjuk, hogy van egy olyan filozófiai irányzat, hogy dekonstrukció, amelynek volt egy vad hajtása az építészetben: a dekonstruktív építészet. (...) Szabálytalanság a szimmetriában, ami annyit jelent, hogy utánozni akarja az élet mimikáit. Ahogy az életünk asszimmetrikus, ahogy az én és a másik viszonya asszimmetrikus – amit Levinas, Deridának a nagy mestere tanít –, ahogy a másik túsza vagyunk. A másik pillantása elől nem tudunk kitérni, s a másik mindig egy ilyen süllyedő helyzetbe lesz, s ha nem mentjük meg vagy nem nyúlunk utána, akkor a másik tekintete elsüllyed előttünk. Valami ilyesmire emlékeztet ez. Tulajdonképpen objektumok a megsemmisülés előtti órában – ilyesmit tudnék róla mondani. S ha valóban erről van szó, akkor ez a műalkotás nem sikerült eléggé. Sokkal jobban ki kellett volna hegyezni erre. Egészen pontosan ha az van, amire én gondolok, sokkal de sokkal élesebbé lehetett volna tenni ezt töredezettséget, ezt a befejezettséget, ezt az élezettséget, ezt a halál és elmúlás előtti állapotot. Az anyag, tehát maga a matéria, amiből csinálták nagyon jó, mert nagyon jól lehet rajta szimulálni a befejezettséget, tehát azt, hogy minden eltörik, hogy semmi nem tökéletes. Itt aztán nem találunk egyetlen követ sem, egyetlen cserepet sem, amelyik úgy lenne jó, ahogy van. Minden össze

van fércelve, össze van hányva, össze van dobálva, kvázi azt szimulálja, hogy ehhez nem az ember nyúlt, ezt a természet csinálta így, miközben tudjuk, hogy nem így van. Van benne egy kis hazugság. Az biztos, hogy egy 17. századi definícióval lehetne ezt a művészetet jelölni, nevezetesen a célszerűtlen célszerűséggel. Nagyon célszerűtlen, és ebből a szempontból eléggé célszerű. De nem szép (nem a fine artra gondolok, nem arra, hogy itt szép műalkotásokat keresünk), hanem arra, hogy a maga célszerűségében ez a műalkotás lehetne fejlettebb is. Ennek ellenére ezt is megáldom a föld sójával, hogy legyen áldott, és még sokáig boldogítsa a Minimum Party lakóit. [Sót szór rá.]

M.I.: Én még hozzátennék annyit, hogy szerintem nem véletlen, hogy az utolsó forma a negatívja, a fordítottja ezeknek a sarkoknak, ugyanis a budin, a budicseten zseniális mondatot lehet olvasni, nevezetesen azt, hogy két fal találkozik egymással a sarkon. Ezek a találkozások ott fordítva is szerepelnek. Erről az jut eszembe, hogy Gyula azt mondta, amikor a kristályokat a ház tetején elhelyezte, hogy valami olyasmit akar csinálni, amiről nem lehet eldönteni, hogy lepotyogtak az égből vagy onnan nőttek ki. Itt ugyanezt a koncepciót látom: nem tudjuk biztosan, hogy ezek süllyednek vagy épp nőnek ki a földből. Mert amelyik lefele zuhan, az is meg van fordítva. Tehát szerintem Gyula nem akart mesét beleszólni, történetet, hogy ezek elpusztulófélben éppen mennek lefele. Szabadon akarta hagyni annak a lehetőségét, hogy esetleg felfele nőnek ki. Egyszerűen formák vannak, amik találkoznak a földnek a nem geometriájával.

[Az Életfa körül]

P.Zs.: Régóta vadászok arra a lehetőségre, hogy ezt a műalkotást interpretáljam mindenki számára, főleg azt az eseményt, ami vele történt. Kérem szépen, a modernkori művészet történetében, legalábbis az én tudomásom szerint leg hamarabb Picasso *Guernica*-jával történt meg hasonló dolog. A *Guernica*-nak az a sztorija, hogy a spanyol polgárháborúban, amibe beszálltak aztán a fasiszták, lebombázták Guernica falut. Ezt megfestette Picasso, jöhet köze nem volt hozzá. Minden esetre legendák tucatja született erről a festményről. Nevezetesen az, hogy egy német tiszt odament Picassóhoz, a képeslappal, amin a Guernica volt, s megkérdezte, hogy „ezt maga csinálta?“, mire Picasso: „nem,

maguk csinálták”. Kitért a Vietnámi háború, s amerikai művészek tucatja ment a *Guernica*-hoz és írt rá. Tulajdonképpen megrongálták, de a legnagyobb jóindulattal. Olyanokat írtak rá, hogy „igen, mi is fasiszták lettünk” – gondolva arra ugye, hogy Vietnámban mit műveltek, ugyanis az érzékenyebb művészek akkor már kezdtek sejteni, hogy mi folyik Vietnámban: egy népirtás, amit amerikai katonák követnek el parancsszóra. Ez volt az első olyan mozzanat a XX. század történetében, amelyikről én tudok, amikor művészek felhasználják valaki másnak a műalkotását a saját koncepciójukhoz, hogy azzal üzenjenek a világnak. Hasonló példa volt az, ami már a vandalizmus körét súrolja, nevezetesen Alexander Brener, amikor Amsterdamban a Stedelijk-múzeumba bement, és Malevicnak, a *Szuprematizmus* c. képére, ami egy pokoli drága 1 m x 1,5 m-es festőtábla alkotás. A *Szuprematizmus* c. festmény semmit nem ábrázol, csak egy szürke alapba belehalványuló nagy fehér keresztet. Ezt a modern művészettörténet úgy tartja számon, mint olyan festményt, amit Malevic az éhhalál és a kommunizmus árnyékában alkotott meg, nevezetesen a vad kommunizmus, amely tankokkal tarolja le a templomokat, s jön egy festő, aki megrajzolja a kereszténységet, azt hogy mi a kereszténység ma, nevezetesen azt, hogy továbbra is az, ami volt, hogy ne állj ellen. Ne állj ellen a gonosznak. Ezt jelenti az a belehalványuló kereszt: hogy már nem létezik, de még igen. Tehát a kereszténység már nem létezik, de egy pillanatra még ott van. Ez az állapot, amit Malevic ott megörökít. S jött Brener, bement a múzeumba, és egy zöld festékszóróval ráfestett egy dollár-jelet. Ha a Wikipedián rámentek arra, hogy Alexander Brener, akkor ki fogja dobni őt, és lényegében egy pár soros leírás van róla, és egy kép, ez a dollár-jeles Malevic kép – erről lett híres. Ez olyan cselekedet volt Brenertől, mint az ókorban az a művész, aki felgyújtotta az Artemisz templomot, mert mint költő nem tudott érvényesülni, s azzal hogy leégette az Artemisz templomot fennmaradt a neve. Akkor hoztak egy olyan határozatot, hogy márpedig ennek az embernek a nevét nem őrizzük meg. A neve pont azért maradt meg, mert megszületett egy határozat, hogy kinek a nevét nem őrizzük meg. Brener végül erről lett híres. Mint festő teljesen kudarcot vallott, ugyanis egy kudarcba fulladt művészről van szó, ezzel valószínűleg ő is tisztában volt. Másik híres performansa az volt, amikor Moszkvában a Szépművészeti Mú-

zeumban volt egy Van Gogh kiállítás, s oda bement, és az egyik kép elé odaszart, közben meg azt kiabálta, hogy „Vincent, Vincent”. Rögtön kidobták. Lehetne még sorolni, mi mindent tett... Egy a lényeg: tökéletesen tisztázatlan jogi procedúra lenne azt kideríteni, hogy milyen joga van egy művésznek egy másik művész alkotását felhasználni, akár a vandalizmusig menően. Tehát például úgy, hogy kifejezetten kárt tesz benne, mint ahogy Brener tette a dollár-jellel, ugyanis az alkoholos festékszórót már nem lehet kihozni a festményből, tehát az már úgy marad. Művészettörténeti és filozófiai szempontból egy nagyon-nagyon izgalmas és óriási kérdés, hogy egy másik művész alkotását felhasználni vagy esetleg éppen hogy átalakítani – az vajon mit jelent?

Brener a bírósági tárgyaláson – különben lesítették ezért – azt mondta, hogy ez párbeszéd volt magával Malevics-csal. Tehát ő Malevics-nak ezáltal üzent. Az ő korában a kommunizmus fenyegette a művészetet, most meg a dollár fenyegeti. Az fenyegeti, hogy a művészet elanyagiasodott, egy szűk művészeti elit kisajátítja magának a műalkotásokat, üvegfal mögé rakják őket, elzárják páncélszekrény mögé, s mi csak a másolatot látjuk, a művészek korrumpálódnak. Tulajdonképpen ma már olyan világban élünk, ahol csak egy korrupt művész tud megélni effektíve. (...) Egy szó mint száz, én lebegtetném azt a kérdést, de nem mernék abba beleszólni, hogy ez egy átalakítás vagy egy interpretáció? Itt felhasználtak egy műalkotást, hogy egy másikat létrehozzanak, vagy beleszóltak egy eredeti műalkotás értelmébe, még hozzá jogosulatlanul. Én azt gondolom, hogy ezt bárki is csinálta – ha engem kérdeztek –, ehhez nem volt joga. Ez egy jogosulatlan dolog volt, miközben zárójelben azt is meg kell jegyezni, hogy nagyon szellemes. Nyilván az *életfa* egy eszmét képvisel, és aki egy eszmét képvisel, az mindig egy morális princípiumról kezd el regélni. Tehát akinek eszméi vannak, annak morálja van. Márpedig a művészet mindig ott kezdődik, amikor a blaszfémia határát súroló módon tükröt tart az eszméknek, meg a morális dolgoknak. A moralistákról mindig tudnunk kell egyet: a moralisták azok, akik mindig felháborodnak, azok mindig háborognak. Az ember azért háborodik fel, mert eszméi vannak – mi másért tenné? Nézzétek meg, akik ezt az életfát csinálták, azok nyilván joggal háborognának, de ha leszednék a golyát meg a többi – akárkik csinálták azt –, szerintem nem háborognának, legalábbis nem sok vétójuk lenne. Egyszóval azt gondolom, hogy akik átalakították ezt a műalkotást – most már nevezük átalakításnak –, nem volt joguk hozzá. Viszont nagyon szellemes, mert kipellengéreztek egy eszmét, ami nem biztos, hogy – legalábbis számomra nagyon homályosan, tisztázhatatlan módon – kapcsolódik ehhez az alkotáshoz. Nem tudnám megmondani, hogy mi a bánat az az *életfa*, de azt gondolom, hogy egy nagyon húzósan vallási eszme áll mögötte, egy na-

gyon szép eszme, egy nagyon szép dolog, ami csak nagyon-nagyon távolról érinti a művészet kategóriáját. Tehát ahogy egy templom tetején akármilyen szépen meg van csinálva egy kereszt, azt sem nevezném műalkotásnak, hanem szimbólumnak, még akkor is, ha egyébként szép. Ugyanígy ezt is szimbólumnak nevezném, és nem műalkotásnak. Ha az Életfa egy eszme, akkor ez nem műalkotás, hanem egy eszme szimbóluma. Nyilvánvaló, hogy akik rárakták ezeket az izéket, meg a gólyákat, azok ugyanúgy nem hoztak létre egy műalkotást, inkább parodizáltak, vagy tükröt tartottak egy szimbólumnak, ami egy eszmét akart reprezentálni számunkra. (...) Tehát ismétlem, ez az Életfa így jó volt, akik átalakították, ehhez nem volt joguk, ugyanakkor szellemes. És akkor én most megáldom ezt az *Életfát* is annak rendje-módja szerint éljen sokáig ez az *Életfa*, és még nagyon sok Minimum Party látogatót boldogítson, miutánunk. [Sót szór rá. Ségercz Ferenc furulyán kíséri.]

M.I.: Azokkal a kristályformákkal, amiket Július Gyula a tetőre helyezett, az volt a szándéka, hogy ne legyen nyilvánvaló, hogy belőle nőtt ki vagy ráhullott valahonnan.

P.Zs.: Ez [Július Gyula: *Kristályok*. Felhasznált anyagok: alufólia, karton] nagyon ötletes, annyi a probléma, hogy 20 km-ről üvölt, hogy ez alufóliával van betakarva, amiből látszik hogy ez túl könnyű. Tehát itt a feladat az lett volna, hogy a tárgyakat olyan nehéznek érzékeltetni, hogy tényleg elhidd, hogy attól szakad be a tető. De mivel 20 km-ről üvölt, hogy alufólia, így aztán érezzük a hamisságát a dolognak. Tehát olyan megmosolyogni való, amit legalábbis én megmosolygok, és azt mondom, hogy jópofa. Műalkotásnak semmiképp sem nevezném. Egy érdekes installáció, nagyon ötletes. Még egyszer mondom: lehetett volna egy nagyon jó dolog belőle, hogyha el tudja tüntetni a művész azt, hogy ez alufólia. A feladat az lett volna, hogy felületbe olyan dolgot varázsolni, amitől súlyosnak is tűnik a tárgy. [...]

M.I.: Az eredeti feladat, amiből Július Gyula még a tábor előtt kiindult, az volt, hogy tükröző felületeket hozzon létre. Nem az volt a lényeg, hogy ezek tárgyak, hanem ahogy ott a kocka alsó oldalán látszik: szépen tükrözi a csalánt bentről. [...]

A lényeg az, hogy Gyula tükröző felületekkel akart játszani. Teljesen másképp néz ki ez az egész dolog, ha például esik az eső, vagy hogyha vízcseppek van-

nak rajta. Ha azon kezdünk el filozofálni, hogy ez könnyű, akkor megakadunk a látványnak a leginkább történetként interpretálható részénél. A látvány nem csak az elmesélhető dolgokról szól, hanem a látvány szól magáról a látványról, s arról, hogy miképpen tükröznek.

P.Zs.: De akkor miért nem tükröket rakott oda fel? Volt egy Pheidiasz nevezetű gazfickó Athénban, akire rábíztak két mázsa aranyat meg elefántcsontot, hogy csinálja meg a világ legméregdrágább szobrát a világon, talán ma is a világ legdrágább szobra lenne, ha még létezne. Nevezetesen a Zeusz szobrát a Parthenonban. Megcsinálta. Kurva jó lett. Zeusz a trónon ül. Iszonyú nagy meló volt, sokezer ember dolgozott a keze alá. A hatalmas művész csak egy dolgot nem vett észre: azt, hogy ha Zeusz felállna a trónjáról, akkor beverné a fejét a plafonba. Jöttek az athéni polgárok, és mondták, hogy te egy nagyon fasza művész vagy Pheidiasz, de ez szar. Benne volt két mázsa arany meg nem tudom mennyi elefántcsont. Egyébként csodálatos műalkotás, ami a rekonstrukció alapján egy tökéletes Zeusz, csak egyszerűen egy apró nüansszal volt gond: ha Zeusz felállna a trónusáról, akkor ki kellene ütni a templom tetejét. Itt most hivatkozhat az esőre, hogy jöjjünk ki mikor esőcseppek fedik, akárhogy is nézzük, ez egy stalker, leestek az úrból ilyen formák...

M.I.: Eleve nem tudjuk, hogy ezek leestek az égből vagy kristályok, amik kinőttek a földből.

P.Zs.: Ha kijön a földből, akkor a háztetőnek fölfelé kellett volna szétszakadni, és nem lefelé – az azért nem stimmel. Ha már te egy ilyen sztorit költesz hozza, akkor hadd költssem én is meg az én verziómat. Megáldom ezt a műalkotást is, bemegyek a csalánosba. Megáldalak téged is, hogy minden eljövendő Minimum Partys egy stalkert lásson itt, a szobát, ahova soha senki nem megy be, és ami már nem létezik többé. Legyen áldott ez a csodálatos műalkotás, egy rendkívüli életképes ötlet, humoros, poénos és esztétikus. Ez tényleg olyan beavatkozás volt a természetbe, amit integrálni tud a természet, ellentétben a mellette levővel. [Sót szór rá. Ségercz Ferenc furulyán kíséri.]

Music workshop

Zeneműhely 2009

Zeneműhely

Vezette: **Gherasim Emil** (Nagykároly)

Metamorfikus kísérlet

Találkozások és átváltozások a zenei folyamatokban, ahol a változások a textúrák fáziseltolódásával jönnek létre, különös, meditatív állapotokat alkotva. Az ütem fogalma és a dallamvezetés olykor eltűnhet, helyüket improvizatív jelenetek vehetik át. A motívumok folytonos ismétlése, a polimétrikus változások és a párhuzamok találkozásai új energiákat szabadíthatnak fel. A kísérlet célja megragadni az átváltozások pillanatát és hangulatát ill. hatását a zenei folyamatokra.

Atelier de muzică

Condus de: **Emil Gherasim** (Carei)

Experiment metamorfic

Întâlniri și transformări în procesul muzical, unde modificările derivă din defazajul diferitelor texturi muzicale, realizând stări stranii, meditative. Conceptul măsurii și al liniei melodice pot să dispară, fiind înlocuite de momente de improvizatie. Repetarea continuă ale motivelor muzicale, transformările polimetrice, și întâlnirea paralelelor pot declanșa energii noi. Scopul experimentului era de a surprinde momentul, atmosfera, efectul tranformărilor asupra procesului muzical.

Gherasim Emil

zeneszerző

(1973 augusztus 6, Nagykároly –)

1991-ben órás-mesteri szakképesítést szerzett Nagyváradon. Miután 1993-tól a Psycho Symphony progresszív rockegyüttes tagjaként zenélt és zenét szerzett, pályát váltott: 1998 és 2003 között elvégezte a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia zeneszerzés szakát Dr. Terényi Ede tanítványaként. 2002 óta több zeneműve került bemutatásra (*Deliria*, 2004 – a budapesti Őszi Zenei Fesztiválon, *Reflections*, 2004 – a kolozsvári Őszi Zenei Fesztiválon, *Nijinski*, 2004 – Guna Livia balettjének zenéje, *Symphobies*, 2008 – Szomor Attila és Simay Zsolt *Metastasis* c. fotókiállítás megnyitóján). 2009-ben Cse-rey Csaba ütőhangszeressel közösen létrehozta a *Macro World* elnevezésű zenei projektet. Utána Terényi Ede zeneszerző felkérésére több operáját hangszerelte.

Ismétlődések újdonsága

Gherasim Emil:

Metamorfikus kísérlet volt a címe a műhelynek, azért, mert egy olyan zeneszerzési módszerrel ismerkedtünk meg, amit a minimalista zeneszerzők használtak, főként Steve Reich, de kortársai közül is sokan beleszerettek ezekben a módszerekbe.

Én egyet emeltem ki, a fáziseltolódást, ami abból áll, hogy egy adott zenei motívumnak a másolatát halljuk egy időben az eredetivel, majd egy idő után fáziseltolódások jönnek létre, mégpedig a tempo ingadozásával.

Elég komoly koncentrációt és odafigyelést igényel az előadótól, hogy valóban sikerüljön előhozni azt a hatást, azt a különös hangulatot, ami árad ebből az egészéből. A fáziseltolódások közben egy ún. metamorfózis, átalakulás jön létre, egymástól való elcsúszások, legalábbis ez az érzése annak, aki nem zenész és nem hallott még minimalista zenét, mintha kiestünk volna a ritmusból. De épp ez a lényeg, hogy úgy kell kiesni a ritmusból, hogy ez a bizonyos furcsa hangulat kialakuljon. Annak ellenére, hogy mi ugyanazt játszunk, nem telik el egyetlen másodperc sem anélkül, hogy valami új ne történjen, a hallgatónak az az érzése, hogy egyfolytában változnak a dolgok. Egy idő után a hallgató úgy érzi, hogy a zenészek másik témát játszanak, de mi ugyanazt játszunk és ez az eltolódásoknak köszönhető. Amit itt a táborban bemutattunk, rövidebb kísérlet volt, tíz perc körüli, nem akartam hosszabbra nyújtani, mert így is nagy koncentrációt igényelt a zenésztársaktól. Mondjuk, egy félórás művön hónapokig kellene dolgozni. A felhasznált témát és harmóniát kimondottan a Minimum Partyra készítettem, nem érzem teljesen sajátomnak, mert ez inkább egy gyakorlat, túlságosan hasonlít Steve Reich zenéjéhez. Ez egy kis szelet abból a hatalmas palettából, amit a minimalista zene fel tud mutatni, nekünk ennyire volt időnk. Főként gitárosok vettek részt a műhelyben, voltak más hangszerek is, de a koncertet végül négy gitáros játszotta.

Számomra is értékes tapasztalat volt a tábor, mert ilyet még nem csináltam. Pontosan az történt, amire számítottam, hogy kicsit sok volt három órán keresztül ugyanazokat a témákat játszani, egy adott pillanatban láttam, hogy unják a dolgot, de aztán kezdtek ráérezni a lényegre.

A műhelytevékenység a szabadban történt, körülvett minket mindenféle zaj, ritmus, a tücskök, lehet, hogy sokan nem értették, mi köze ennek az egésznek a természethez. Én úgy gondolom, hogy ezt az átalakulást, amit mi itt kissé steril módon próbáltunk felvázolni, a természetben megtaláljuk nap, mint nap, a növények, az időjárás ismétli és alakítja önmagát, persze hatásában más a zene, mert egy mélyen meditatív hatást vált ki. Ezt az átalakulást követhettük nyomon a műhelymunka során, a ritmusból a ritmustalanba, majd újra visszatalálni a kiindulóponthoz. Izgalmas kísérlet volt.

(Részlet a Fekete Réka által készített interjúból)

Gáspárik Attila

marosvásárhelyi színművész, médiaszakértő, egyetemi docens és rektor
(1965 június 1, Nagyvárad –)

Színházműhely

Vezette: **Gáspárik Attila** (Marosvásárhely)

Kássonok. Természet édesanyánk ölében. Messze a média, messze az információ, a hír, a pletyka... Lehet itt hírek nélkül élni? Nem. A színházi csoport arra vállalkozott, hogy minden nap feldolgozza a nap fontos eseményeit a régióból, Európából, a Világból. Az éterből (légből) kapott információk alapján, színházi előadást fabrikáltak. Nehogy a pár napos tábor alatt bárki is alulinformált maradjon. Egy előadást Halász Péter szellemében, Robert Cohen és Keith Johnstone módszereivel. Gáspárik Attila vezetésével!

Atelier de teatru

Condus de: **Attila Gáspárik** (Târgu Mureș)

Valea Casinului. În brațele Mamei Natură. Departe de mass media, de parte de informații, de bârfe... Putem vorbi oare de evadare totală din lumea dominată de mass media, de bârfe, de știri? Putem trăi fără ecestea? Nu! Au încercat să prelucreze prin mijloacele specifice ale teatrului evenimentele, știrile regiunii, din Europa, din lumea întreagă. Au propus realizarea unui spectacol de teatru pe baza „știrilor”: nu cumva să rămână cineva neinformați... Au lucrat în spiritul lui Péter Halász, folosind metodele lui Robert Cohen și Keith Johnstone, sub direcția lui Gáspárik Attila!

1988-ban végzett a marosvásárhelyi Szentgyörgyi István Színművészeti Intézetben, majd 2000-ig a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház művésze volt. 1990-től oktatott a színművészetin, közben tíz éven keresztül bedolgozott az állami tévé magyar nyelvű adásába. Tanult menedzsmentet, folyamatosan ír, filmes tanulmányokat publikál és fellép, kedvence a vidám műfaj.

Az Alter Native filmszemle művészeti vezetője.

Az Országos Audiovizuális Tanács alelnöke volt 2002 és 2008 között.

2008–2010 között a Marosvásárhelyi Színművészeti Egyetem rektora.

Két kirohadt gomba között önmagadnak lenni

Hagylak szabadon beszélni. Szabadon foglak.

(...Szabad élet, szabad madár, szabad ember szabadon jár...)

...ti-zen-két-év-vel-e-ze-lőtt-voltam-először a Minimum Party táborban, akkor azt láttam, hogy ez a koncepció működik, és egy óriási hiányt tölt be, ugyanis nekünk a kilencvenes évek elején az volt a hobbink (most királyi erdélyi magyar többses számot használok, autonóm formában), hogy felmelegítsünk olyan struktúrákat, amelyek a két világháború között, vagy még a XX. század elején, működtek, habár véleményem szerint (Gáspárik Attila, a színház műhely vezetője) ezeket nem tudtuk fogyasztható állapotra felmelegíteni, mert nagyon kevés közülük az, amely valóban alkotói módon működik, legtöbbjük egyfajta nosztalgikus hagyományőrzést lát el, és akkor a Minimum Party egy új koncepcióval jött, amit természetesen importált máshonnan, mert ilyen szabad táborok már léteztek annak idején, például Magyarországon, ahol az alapítókkal megismerkedtem Győrben a Mediawave fesztiválon, de úgy érzem, hogy ezt remekül tudták átültetni Erdély testébe, anélkül, hogy lényeges sokkot kapott volna, azóta persze rengeteg ember jött ment, 2-3 évre csatlakoznak, utána nem jönnek vissza vagy visszajönnek, de én azt látom, hogy aki az alkotás rabságában él, az alkotás rabsága azt jelenti, hogy az év legnagyobb részében reggel 8-tól este 8-ig alkotnia kell, kötelező módon, az remekül éli meg ezt a táborot, mert itt a kötelezettség, a kötelesség szinte semmi és a környezet, mindaz, ami körülvesz, ihletőleg hat és új dolgokat lehet kitalálni, és ami konkrétan a színház műhelyt illeti, ez szokott a legnehezebben működni, ugyanis ez az a műfaj, ami bizonyos fegyelmet követel, mert amikor emberek egymással játszanak, akkor egymást is figyelembe kell venniük, meg kell ismerni egymást, egymás hibáit, egymás erőit és úgy kell egymáshoz viszonyulni, hogy segítsék az alkotásban társaikat akkor, amikor van egy hét arra, hogy egy homogén csoport, amely a világ bármely tájáról összeverbuválódik, különböző érdeklődési területekkel, különböző kifejezési móddal, összeszokjon, darabot írjon magának, azt bemutassa, és nagyon sokszor azt érzi az ember, hogy ebből nem lesz semmi, és mégis mindig kialakul valami, mert talán a föld inspirál, az itteni föld, az a rengeteg jó munka, ami az évek során itt készült, ez ad erőt a műhelygyakorlat során egymásra koncentrálni, egymásból építkezni, én nem szerettem volna, ha egy erőszakkal hozott, vagyis általam kiválasztott darab, ha jó, ha nem jó, ráerőszakolódott volna egy itteni társaságra, és persze volt, aki elhagyott bennünket, volt, aki szkeptikusan közeledett, végül maradt, volt, aki nem akart nagy hangsúlyt vállalni a munkában, majd az oroszlánt kérte magához, mégis a legfontosabb, hogy kreatív volt a folyamat, és ezek az emberek, akik egy másik malomban taposnak év közben, kipróbálták a kreativitásukat, megnyitkáltak mások előtt és ez által segítséget kaptak abban az életükben,

amelybe innen visszacsöppennek, mert kreativitás nélkül, jó kommunikációs képesség nélkül a legnagyobb tudás sokszor fabatkát sem ér, hát valami ilyesmit próbált nyújtani ez a műhely, azt, hogy nagyobb önbizalommal térjenek vissza az életbe a résztvevők, és elmondhassák, igen, lehet egy fa alatt, két kirohadt gomba között önmagamnak lenni, magamra terelni a figyelmet pár percig, és ha ez sikerült itt, akkor máshol is sikerülni fog...

(...és köszönöm a szervezőknek, hogy rám gondoltak, és édesanyámnak is, aki nem tanítottatott és hagyta, hogy színész legyek...)

(Gáspi után szabadon Fekete)

Dance workshop

Táncműhely 2009

Horváth Tas

A fotózás területeire egyre beljebb merészkedő tánc-előadó, a sepsiszentgyörgyi Háromszék Táncegyüttes előadóművésze, a Hargita megyei Kulturális Központ fotográfus képzésének végzett diákja.

Ségercz Ferenc

Népzeneész és hangszerkészítő, a népi fúvós hangszerek mestere.

A Fabatka együttes alapító tagja és szellemi vezetője. A gyimesi és moldvai táncházak szellemét 1990 óta Erdélyszerte meghonosította, az akkori Tilinka zenekarral. Számos oktatási projektben, táncházakban vett részt. Pásztorfurulya-készítéssel is foglalkozik, amit a Görgényvölgyi mesterektől tanult. Az experimentális zenélést 1995 óta kezdte el, és tevékenységében azóta ez a kísérletezés folyamatosan jelen van, az autentikus műfajjal párhuzamosan. Jelenleg néhány önálló projektben és a Fabatka zenekarban tevékenykedik rendszeresen, valamint táncházakban, tanítványaival, barátaival.

32

Táncműhely

Vezette: **Horváth Tas** (Sepsiszentgyörgy) és **Ségercz Ferenc** (Sepsiszentgyörgy)

A kör – a legtökéletesebbnek tekintett síkmértani alakzat. A kör a legősibb térforma, így nem csoda hogy a kis közösségekben a körbe rendeződés a legkedveltebb.

Őseink nem csak körbeültek, körbeálltak, hanem meg is mozdultak, körtáncoltak. Összefogózkodtak vadászat előtt és után, az elejtett vad körül, de bármikor örömeinkben, bánatukban is. Hasonlóképpen, a résztvevők egy időutazásra vállalkoztak, a természet körforgásának részeként. Elrévülhettek a tűztáncban, elandalodhattak egy lassú körtáncban... A műhelymunka moldvai és felcsíki táncokra alapozott.

Atelier de dans

Condus de: **Tas Horváth** (Sfântu Gheorghe) și **Ferenc Ségercz** (Sfântu Gheorghe)

Cercul este forma geometrică perfectă. Tradiția spațiului organizat în formă circulară este cel mai frecvent în culturile străvechi. Grupurile mici preferă să se așeze în cerc – strămoșii noștri au trăit ritualurile dansând în cerc. Au dansat înainte de a porni la vânătoare, au dansat în jurul animalului doborât la vânătoare, au dansat în momentele bucuriei și ale durerii.

Timp de două săptămâni, în cadrul atelierului de dans participanții au fost invitați la o călătorie în timp, încercând să cupleze mișcarea naturii prin dansul în jurul focului, printr-un dans în cerc lent și relaxant.

Au folosit elemente coreografice populare din Moldova și zona Ciuc.

Fotóműhely

Vezette: **Molnár Zoltán** (Budapest)

Miért nem egyforma a bal szem és a jobb szem által létrehozott kép? Miért látunk plasztikusan? A távolságok érzékeltetését, a tárgyak térbeli irányát a két szemmel való látás teszi lehetővé azáltal, hogy a jobb és bal szemünk a tárgyról különböző képet alkot. Térlátásunk alapfeltétele, hogy a közelebbi tárgyak képei jobban, a távolabbi tárgyak képei pedig kevésbé térnek el egymástól. A sztereó fotóműhely célja olyan kettős fénykép készítése volt, amelynek két felét két eltérő időpontban fényképeztük, hogy majd két szemmel egyidőben szemlélve térhatású képet lássunk.

Atelier foto

Conduc de: **Zoltán Molnár** (Budapesta)

De ce nu sunt identice imaginile și fotografiile făcute cu ochiul drept și stâng? De ce vedem plastic? Cum sesizăm distanța dintre obiecte, direcțiile în spațiu? Ochiul drept și stâng realizează imagini diferite despre elementele spațiului, rezultând vederea în perspectivă. Condiția elementară a vederii în spațiu este sesizarea mai pregnantă a diferențelor dintre obiectele situate mai aproape de noi, respectiv, o diferențiere mai redusă în cazul obiectelor situate în adâncime. Tehnica stereofotografică permite realizarea fotografiilor duble: jumătățile pozei au fost realizate cu un decalaj de timp. Privite cu ambele ochiuri, aceste imagini primesc spațialitate.

Molnár Zoltán

fotóművész

(1973 március 23, Budapest –)

1989 és 1993 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában járt fotó szakon, majd 1993 és 1998 között a Magyar Iparművészeti Egyetemen végzett fotó szakot.

Tanított a Budai Rajziskolában, a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában, majd a Kaposvári Művészeti Egyetemen a dokumentarista fotográfia óraadó tanára. Közben, 2008-ban a braziliai Salvadorban a Modos de Ver Casa de Photographia elnevezésű workshopon vett részt. Munkái révén számos ösztöndíjjal és díjjal tüntették ki. Részt vett több csoportos kiállításon, és 1996 óta számos egyéni kiállítása is volt, munkáit szakfolyóiratokban is közölték.

Szélsőségek sztereóban

A fotóműhely témáját illetően az elsődleges szempont a technika volt. Tavaly is itt voltam a Minimum Partyn, akkor Mosberger Robi vezette a fotóműhelyt és felépített egy camera obscura-s sátrat, én részt vettem abban a műhelyben, és a tábor végén a szervezők felkértek, hogy jövőre én vezessem a fotóműhelyt. Különben idén negyedik alkalommal vagyok ezen a helyen. A fotográfiában, ha a kezdetektől vesszük, dagerrotípiát, utána a nedves eljárás, ma már mintegy 1500 eljárás ismert és ezekhez jön még a digitális technika, ami nagyban befolyásolja azt, hogy az ember mit fényképez. Mivel ez egy eszköz, ennek az elsajátítása fontos ahhoz, hogy utána egy vizuális nyelvet alakíthassunk ki, egy vizuális kommunikációt. Tulajdonképpen én a fotóműhely hagyományait szerettem volna tovább vinni, azt, hogy adott évben egy fotótechnikai eljárást sajátít el az ember és ezek után különböző képeket készít a tábor ideje alatt.

A Kaposvári Művészeti Egyetemen tanítok, ahol indult egy fotóriporter-képző szak 2002-ben, negyedéven a dokumentarista fotográfiáról tartok előadásokat. Budapesten a Budai Rajziskolában tanítottam, később a Képzőművészeti Egyetem gyakorló iskolájában, a Kisközépben fotó szakon, én is oda jártam.

Molnár Zoltán

Nálad ez módszertannak tekinthető, hogy a digitálíst és az analógot mindig együtt tanítod? Szerinted az analóg technika az, ami visszavezet a fotográfiához?

Lehet, hogy ez a mai világban kézművesnek tűnik, de úgy gondolom, hogy a digitális ebben a felgyorsult világban fontos, az, hogy abban a pillanatban, ahogy a fotográfus leexponálta a képet, elkészíti és odahelyezi a vászon elé. A művészetben is valahogy így van, hogy valaki eljut egy szintre, elkészít egy könyvet vagy egy fotósorozatot vagy egyetlen megrendítő képet, de az nem sokáig marad meg a közéletben, a médiában, jön egy másik nagyon jó, és ez egyre inkább felgyorsul.

Gondolod, hogy a fotósnak lélektanilag jól tesz az, ha néha leül, és előhívja a filmet?

Igen, egyszerűen szereti a munkáját. Ez a tábor azért nagyon jó, mert hosszabb lélegzetű dolgokra is van lehetőség, és az ember, ha elkészít valamit, jobban átgondolja, és utána, amikor már megvan, van ideje szeretni. Szeretgetni a munkáját. A digitálisnál ez elvész, mert nem figyelünk arra, hány képet készítünk, elkészítjük, letöltjük, más a metódus.

A műhelymunka során nagyon jó volt, hogy együtt lehet működni más műhelyekkel, erre a tábor vége felé jöttem rá, mert eleinte a technikai dolgokkal voltam elfoglalva, több napos laborépítés, a feltételeket meg kellett teremteni ahhoz, hogy elinduljon valami, de rájöttünk, hogy nagyon érdekes lehet együtt dolgozni más műhelyekkel. A vizuális műhelyben készültek land art installációk, és a műhely résztvevőivel beszélgetve kiderült, hogy többek között azért dolgoznak, hogy egy képet készítsenek a munkáról, ebből indult az a gondolat, hogy jó lenne ezt a fotóműhellyel közösen megvalósítani, esetleg őket is bevonni abba, hogy készítsenek sztereó képeket a munkáikról, csak ez az ötlet későn ugrott be ahhoz, hogy meg is valósítsuk.

Ami negatívum volt a műhelymunka során talán az, hogy jönnek emberek, dolgoznak egy kicsit, aztán átmennek máshova, ami nekik biztosan jó, mert több dolgot ismernek meg ez alatt a két hét alatt, én úgy látnám ennek értelmét, ha a résztvevő vinné magával, ebben az esetben a sztereó fotózást a másik helyre, mondjuk a vizuális műhelybe, csak akkor va-

lószerűleg nem két hétig tartana a tábor, hanem háromig.

Ez akár egy javaslatként is felfogható a jövőre nézve, hogy a résztvevők válasszanak ki egy alapléteket és utána, megbeszélve a műhelyvezetőkkel, ki lehet találni, hogyan kapcsolódjanak egymáshoz szerteágosabban a műhelymunkák. A műhelyvezetők akár egymás között is egyeztetnének arról, hogy a résztvevők olyan feladatokat is kapjanak, amelyek összekapcsolják a különböző műhelyekben folyó munkát.

Annak azért nagyon örülök, hogy mindenkinek, aki részt vett a műhelyben van egy exponált tekercse, amit hazavihet, ami kézzelfogható eredmény számukra is.

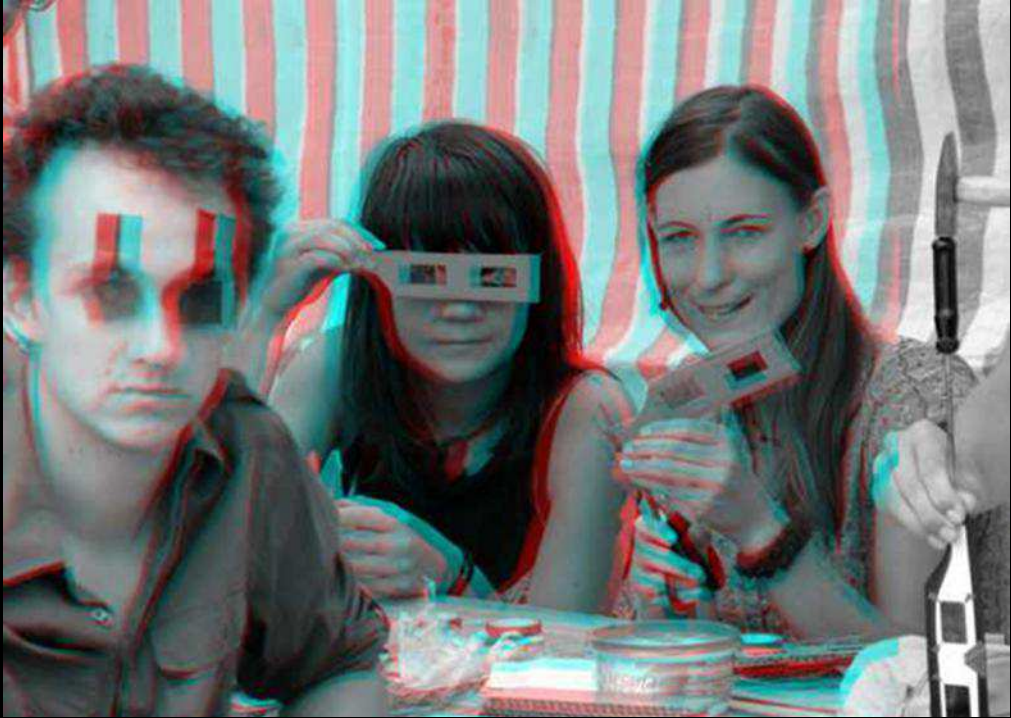
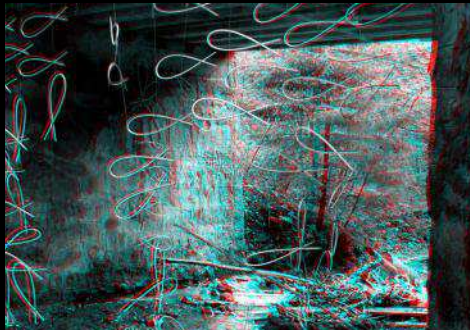
Meglepett a táborban, hogy az emberek mennyire nem figyelnek a körülöttük levő természetre, már ami a tisztaságot illeti, be is vezettem, hogy ne csak fotózzuk a szemetet, de szedjük is össze.

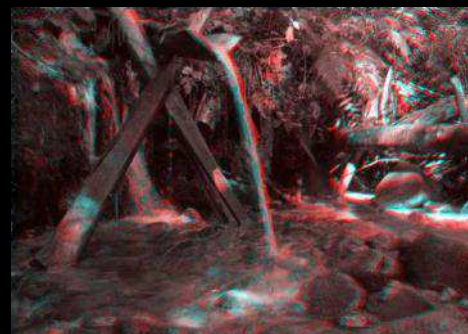
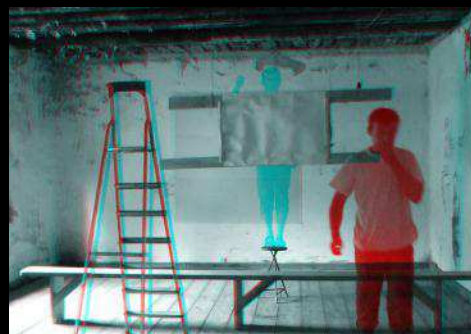
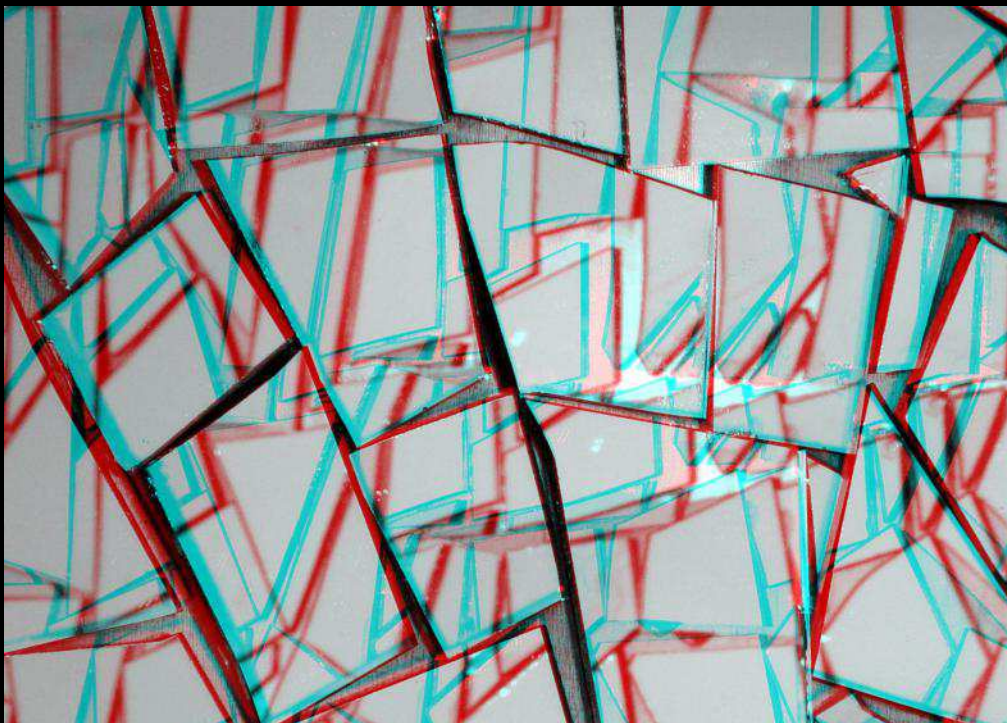
A táborban kissé kaotikusak voltak a technikai feltételek, elsősorban az előhívás, ami szerintem fontos része a fotózásnak. Nem csak digitálisan készítettünk képeket, hanem nyersanyagra is, ilyenkor az ember elgondolkodik fotózás előtt és utána is, hogy mi az, ami éppen akkor történik, amikor fényképez, tehát hogyan lehet esetleg sötétebb körülmények között, rossz megvilágításban képet készíteni, engem igazán ezek a szélsőségek érdekelnek, mindig a végletek, bármilyen dolgot vizsgálok, a periféria érdekel.

(Molnár Zoltánnal Páll Evelin beszélgetett)

A következő két oldalon látható – a fotóműhelyben készült – sztereóképek megfelelő (vörös-cián) szemüveggel nézve térhatásúakká válnak.

Filmes műhely

Vezette: **Szeiler Péter** (Budapest), **Blaumann Edit** (Budapest) és **Fogarasi Gergely** (Budapest)

A filmes műhelymunka két részből tevődött össze. Az első felében naponta végzett ujjgyakorlatok segítségével próbálták meg elemezni a filmes hatásmechanizmusokat. Hogyan lehet érzelmeket, gondolatokat ébreszteni a nézőben a képalkotás és a montázs segítségével? Ezzel párhuzamosan dramaturgiai feladatok segítségével próbálták megalkotni olyan történeteket, melyek a lehető legkevesebb eszközzel elmesélhetők, ugyanakkor magukban hordozzák az alkotók személyiségét és világlátását is. A tábor utolsó napjaiban ezek a történetek leforgatásra kerültek.

Amikor a film magától kezd el forogni

Egy kis Sony HD kamerával vettem fel dolgokat.

Nekem korábban nem volt kapcsolatam a filmezéssel, érdekelt, a családban van filmes, de én közgazdász vagyok, erre sem tudok úgy tekinteni, mint egy filmre, kis kamerával leforgatott jelenetekről van szó, amelyekről majd kiderül, hogy lehet-e velük kezdeni valamit.

Faragó Balázs, Budapest.

Voltak ebből konfliktusok a táborban... Azok, akik nem tartoztak a stábhoz nem tudták eldönteni, hogy forgattok vagy dokumentáltok. Kissé önkényesen, provokatívan folytatok bele a tábor életébe. Nemcsak ti csatlakoztatok egy-egy társasághoz, hanem a kamerátok is. Ezáltal olyasmibe kényszerítettétek a többieket, amit nem biztos, hogy akartak.

Atelier de film

Condus de: **Péter Szeiler** (Budapesta), **Edit Blaumann** (Budapesta) și **Gergely Fogarasi** (Budapest)

Atelierul de film a avut două etape. În prima etapă au exersat tehnici de filmare și au analizat noțiunile de bază ale compoziției cinematografice. Cum se pot genera impresii, sentimente, trăiri în spectator prin intermediul imaginii și al montajului. În paralel, au făcut exerciții de scenaristică în vederea obținerii unei povestiri care trebuia să fie transpusă în imagini, o povestire ce relevă personalitatea și concepția despre lume a autorului. În ultimele zile au avut loc filmările propriu-zise.

Az előzmény az, hogy vonattal keltünk át a Kárpátokon, megihletett a táj, és éreztem, hogy valamit muszáj kezdeni ezzel. Az egész tábort már egy film keretében próbáltam megélni. Nem tudtam magam függetleníteni, folyamatosan forgattunk, nem csak a jeleneteket, mert természetesen van egy fikatív story a filmben, két fiatal srác elindul a Kárpátokba megkeresni Albát, a fehér medvét és ehhez segítségül hívnak egy kanadai medveszakértőt, Uncle Steve-et és az asszisztensét. Ez a kis expedíció a Kárpátok sűrű erdejeiben mindenféle viszontagságokon át próbál a medve nyomára bukkanni. Ez önmagában persze kevés, mert még egy C-kategóriás filmfesztiválon sem állná meg a helyét, ami ennél több, hogy mi leforgattuk azt is, hogyan forgatjuk a filmet. Van a filmben két sík, a filmbeli és a valós, és ez a kettő egy idő után összezsúszik, összekeveredik. Amikor a stáb arról beszélget, hogy ez a jelenet film volt vagy valóság, akkor elértük a folyamat célját, nem tudjuk hol ér véget a film, és hol kezdődik a valóság.

Fogarasi Gergő a filmes műhely második hetére érkezett, Budapesten film- és színházi rendezéssel foglalkozik, pár napra vette át a filmes műhely vezetését.

Nem dohányzom amióta itt vagyok, annyira erős a levegő, nem is gondoltam volna, hogy 50-60 ember ennyire jól tud együtt lélegezni, dolgozni, nincsenek súrlódások, mindenki mindent meg tud oldani, na-

gyon sokat kaptam az elmúlt néhány napban, sokat tanultam. Bár a nagyszüleim Erdélyből származnak, több mint 15 éve nem voltam erre, és ez most egy hatalmas flesh, ami velem itt történik.

A műhelyem nem állt össze teljesen, mert a kezdéskor nem voltam, és az érkezésemig valaki más próbálta beindítani a csoportot, volt három nap, amikor nem volt egyáltalán műhelyvezető, ez idő alatt a többi műhely beszippantotta a filmeseket. Két filmnek az utómunkálataival foglalkoztunk, és forgattunk is egy keveset, forgatókönyvet írtunk. Dokumentálom az összes projektet, a történeteket, a műhelybemutatókat, a többi műhely próbáit is felveszem. Próbáltam megtalálni a magam helyét ebben a történetben, és az tűnt fontosnak, hogy minden dokumentálva legyen.

A filmes műhelyben nagyon jó animációs filmek készültek, meglepően magas színvonalon, ahhoz képest, hogy milyen technikai körülmények között dolgoztak az alkotók.

Balázsnak van egy projektje, nagyjátékfilmet forgatott két héten keresztül, abban nagyon szép dolgokat láttam, azt is mondhatnám, hogy kinőtt a tábori filmmezés kereteiből, és már egy félprofi kategóriát kezd megközelíteni. A koncepciója az volt, hogy olyan filmet csinál, ahol nincsenek előre beállított jelenetek, nincs világítás, hanem minden improvizáción alapul, és az egyik jelenetből alakul ki a következő. Nagyon

izgalmas munkafolyamat, egy hihetetlenül érdekes történet alakult ki.

Készült egy rövidebb természetfilm is, ennek csak a végére értem ide, a vágáshoz, nagyon vices lett, és jól sikerült. Készül még egy fotóanimációs film is.

Faragó Balázs: Egy idő után nem tudtuk és nem is akartuk függetleníteni magunkat a tábortól, egy önmagunkon végzett kísérletnek tekintettük a filmezést.

Valójában a magunk számára csináltuk ezt a kísérletet, amelyben mi voltunk a kísérleti nyulak, a tábor pedig egy közeg volt, de ebből óhatatlanul adódtak konfliktusok, amelyekért a táborlakóktól elnézést kérek. A stábon belül is voltak problémák, főleg abból adódóan, hogy nincs előre megírt forgatókönyv, a jelenetek nagy része improvizáció. Ha találtunk egy érdekes témát, azt felvettük, a film egy idő után magától kezdett el forogni, reggel még nem tudtuk, hogy milyen jeleneteket fogunk aznap felvenni.

Van egy vég, tegnap sokat beszélgettünk erről, lesz egy vége, de még én sem tudom, hogy mi lesz, van most egy ötlet, hogy mi legyen a vége, de még nincs leforgatva...

(kérdezett és lejegyezte: Fekete Réka)

ÉLBOY, (zárt) műhely

Vezette: Szabó Attila (Kolozsvár)

Inter- és multimediális kísérletező, színház- és filmjellegű egy, két, vagy háromszemélyes alkotómunka, feltehetőleg vicces végkifejlettel.

Atelier de teatru experimental Élboy

Condus de: Attila Szabó (Cluj)

Attila Szabó împreună cu unul sau doi tovarăși de breaslă au continuat experimentele teatrale – multimedia – intermedia cu caracter spectacular. Stilul abordat se situează între stand-up comedy și performance.

Szabó Attila

(1968, Kolozsvár –)

rendező, televíziós szerkesztő és bábszínész

Attila a 2009-es táborban egyedül nyomult, és alulnézetből boncolgatott néhány esztétikai problémát, így születtek a következő előadások:

A tévé esztétikája

A kamu és blöff szerepe a *Picasso összes vörös korszakbeli képe egyetlen vászonra lefestve* című konceptuális festmény koncepciójának kialakításában

Az eklektikus színpadi konvenciók esztétikája (avagy mért nem lehet sípcsonton rúgni a seprűnyél testű paripát, a seprűnyél-testű paripa pedig mért nem léphet rá az el-lensége lábára?)

A versmondás esztétikája, különös tekintettel az *Anyám tyúkja* című versre

A továbbiakban az utóbbi előadásnak a táblavázlatát közöljük.

A versmondás esztétikája

1. A versről általában

- a legnagyobb gondolati / tartalmi sűrítettségű műfaj
- abszolút (nincs előzménye, sem folytatása)
- nem-interperszonális (a lírai én teljhatalmú)
- folyamat / világszerűség (úgy érezzük, hogy „minden” benne van, tehát „világ” kerekedik ki belőle.)

2. A versmondó feladatai

a) versmondói állapotnak megfelelő póz:

- versmondói öntudat (felőni a feladat súlyához)
- versmondói alázat (tisztetet a vers íránt)
- a versfolyamathoz méltó intellektuális-érzelmi készenléti állapot megteremtése

b) művészi kidolgozása a versfolyamat ábrázolásának (a tulajdonképpeni versmondás)

3. A versmondás paradoxona

– minden előadóművészet problémája, hogy egy már létező mű illusztrációjának tűnik csupán: nehéz az ITT ÉS MOST, illetve a születőfélben levő műalkotás benyomását kelteni. A színház előnye a szavalással szemben, hogy (általában) nem írja át a darabot, de a koncepcióval (a szereplők közötti viszonyok átértékelése, a jellemábrázolásban megmutatkozó hangsúlyeltolódások stb. révén) teremt újat. Például teljesen új *Bánk bán* születik egy amúgy teljesen szövegű előadásban, amelyben viszont a címszereplő, természetem azt, araknofóbiában (pókiszonyban) szenved.

– A verset nem lehet átírni ilyenformán: „Nem is mentem én avégett, / Égő pipám kialudott, / Alvó szívem pedig aludt tovább... A szavalatban megnyilvánuló interpretáció nóvuma nem egyenlíti ki azt a formai-tartalmi tökélyt, ami a vers sajátja, így a versmondói státusz alacsonyabban van a vers virtuális létezésének ideállapotához képest.

– az alacsonyabbrendűség felismerése önérzeti-önbecsülési válságba kergetheti az előadót, aki vagy lemond a versmondás kihívásáról, vagy túlteszi magát jelenték-

telenségének feszélyező érzésen.

4. A versmondás gyakorlata

a) a gondolati vers: „A rakodópart alsó kővén ültem” (A *Dunánál*)

– alapállás: semmibe bámulás, okos arc vágása, szenvtelen (filozofikusnak tetsző) hangütés, érzelmi semlegességű tekintet.

– vicces kezdés kizárva! (banánhéj stb.)

b) a zsánerkép (helyzetdal)

– itt tobzódhat a versmondói leleményesség, mert ez a műfaj drámai helyzetet teremt, szereplők között viszonyokat, és a szerző is jelen van, kommentárok formájában, amelyekkel azonosulni lehet!

Pl. „Hadd látom, ÚGYMOND, mennyit ér a velszi tartomány?” – ebben az úgymond-ban több versmondói potenciál van, mint az egész *A Dunánál*-ban!

Az úgymond-ot a narrátor szájába adja, aki szintén szereplő(!), őt is a költő fantáziája teremti, mégpedig a saját személye lefokozásával => tehát azonosulni tud vele a szavaló!

Ötletek az *Anyám tyúkja* szavalásakor a költő és a tyúk között kialakuló sajátos viszony művészi kiaknázására

1. „Ej, mi a kő, tyúkanyó? Kend a szobában lakik, itt bent?”

– a versmondó ábrázolja a költő valódi felháborodását és méltatlankodását, a tyúk pedig behűzött nyakkal gubbaszt.

2. Formális felháborodás, színlelt méltatlankodás és harag ábrázolása – viszont a tyúk ebbe nincs beavatva, tehát a tyúk valódi pánikot, valódi veszélyeztetettséget él meg.

A katalógus egyik szerkesztője, mint ex-élboy, illetve tisztetetbeli és örökös tagja a társulatnak, bátorkodott hozzászólni az Attila által írtakhoz, de csak így lapszálen. Ezért ez csak amolyan szélboykodás.

(SZ)ÉLBOY

3. Formális felháborodás, színlelt méltatlankodás és harag ábrázolása – nézői cinkosság megteremtésével (pl. kikacsintás a nézőkre), a tyúk viszont továbbra is valódi pánikot, valódi veszélyeztetettséget él meg.

4. Formális felháborodás ábrázolása, esetleg túlzó, ripacs eszközökkel, de ha a néző kuncogni kezd, akkor az előadó gyilkos pillantásokkal visszafojtja a nézőben a tyúkriogatásban való komikus cinkosság érzését – míg a tyúk továbbra is szarja össze magát a félelemtől.

5. Formális felháborodás, színlelt harag a költő részéről, viszont a tyúk részéről felismerése annak, hogy a költő csupán színleli a haragot, de nem árulja el a költőnek, csak a nézőknek, akik legott a tyúk cinkosaivá válnak.

6. Formális felháborodás, színlelt harag a költő részéről – a tyúk részéről felismerése annak, hogy a költő csupán színleli a haragot, és ezt a felismerését el is árulja a költőnek, majd feloldódnak a közös játékban.

7. Valódi felháborodást érez a költő, a tyúk viszont játéknak véli eleinte, majd fokozatosan felismeri, hogy nem babra megy a játék, hanem fennáll annak a szörnyű veszélye, hogy többé nem engedik fölszállni a ládára.

8. Valódi felháborodást érez a költő, a tyúk viszont játéknak véli eleinte, majd fokozatosan felismeri, hogy nem babra megy a játék, hanem fennáll annak a szörnyű veszélye, hogy többé nem engedik fölszállni a ládára –, de a költő a végén rátér a fenyegetés és harag színlelt voltának jelzéseire, mire a tyúk fellélegzik.

9. Ugyanaz, mint a 8-as, de végén a tyúk dühösen méltatlankodik, hogy a költő ilyen aljas tréfát űz vele.

10. Ugyanaz, mint a 9-es, azzal a különbséggel, hogy a költő megszeppen, és majdnem sírva fakad abbéli szomorúságában, hogy túllőtt a célon – de erre a tyúk hahotában tör ki, a költő meg letörli a könnyeit, és mosolyogni kezd.

Filozófia műhely

Vezette: **Pálfalusi Zsolt** (Budapest)

A művészettörténet Hegel után – a zsenielméletek lezárulása

Első állítás: a művészet kezdetben a mesterember (technitész) teljesítménye volt, aki a természetet egyszerűen csak átalakította.

Második állítás: a művészet aztán a zseni teljesítménye lett, aki a művészi szépet természetes szépséggé tette.

Harmadik állítás: a művészet aztán a tudattalan teljesítménye lett, ahol a természetes valami nem természetes produktuma.

A kurzus célja Hegel, O. Marquard, A. Danto, S. Freud és H. Belting néhány releváns esszéjének közös áttanulmányozása a művészet végéről tett jóslatokat és a zsenielméleteket illetően.

Atelier de filosofie

Condus de: **Zsolt Pálfalusi** (Budapesta)

Istoria artei după Hegel – sfârșitul teoriilor despre geniu

Prima afirmație: opera de artă la începuturi era rodul muncii a unui meșteșugar (technites) care a transformat natura.

A doua afirmație: arta a devenit performanța geniului care a transformat frumosul artistic în frumos natural.

A treia afirmație: într-un final arta a devenit performanța subconștientului, unde naturalul derivă din ceva nenatural.

Scopul acestui curs era studiul în grup a câtorva eseuri relevante cu privire la profesiile despre sfârșitul artei și teoriile despre geniu (Hegel, O. Marquard, A. Danto, S. Freud și H. Belting).

Pálfalusi Zsolt

filozófus, esztéta, egyetemi adjunktus
(1964 január 2, Miskolc –)

Filozófia és esztétika szakot végzett az ELTÉ-n, ahol 1996-ban elkezdte a doktori iskolát is (Fenomenológia Szekció), 1997-től az ELTE Eötvös Kollégiumában megbízott előadó, 1998-tól a Láthatatlan Kollégium keretében tutori megbízatást kapott. Tagja a Magyar Fenomenológia Társaságnak és a Magyar Filozófiai Társaságnak. 2000-től megbízott előadó az ELTE filozófia szakán. Disszertációt írt filozófiából (*Felelőtlen fenomén. Az anonimitás problémája Husserl fenomenológiájában*). 2002-ben felvételizett Esztétika PhD-ra, doktori fokozatot szerzett filozófiából. 2002-től a Kierkegaard Kabinet titkára az ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézetében, 2003-tól megbízott előadó ugyanitt, ahol 2005-től MTA Posztdoktori Ösztöndíjas és 2007-től kinevezett egyetemi adjunktus. Számos szakmai publikációja és szakfordítása jelent meg. Önálló kötete: *Performansz. Teatralitás és agonialitás a filozófiai diskurzusban, Performerek és informerek*. (Budapest, Kijarat Kiadó, 2009).

A művészet vége: no ideas have entered this work

Hardcore filozófia műhely Pálfalusi Zsolttal

Hardcore azért, mert az adott szót (szöveget) a végtelékig élezi, sokkal, durván aktív műhely volt a filozófia a 2009-es partyn.

Fekete Réka: *Kacérsággal indítottad a műhelyt. Miért pont ezzel? Miért tartottad fontosnak ezt a témát?*

Pálfalusi Zolt: Semmiképpen sem a kacérság miatt. A szöveg, amellyel foglalkozni kezdtünk (Georg Simmel, *A kacérság lélektana*) nagyon jó ugródeszka volt ahhoz, hogy ráérezzünk, mi a fenomenológia. Ez volt a bemelegítő feladat: mit tudunk kezdeni a kacérsággal, mint jelenséggel?

Ágoston a *Vallomások* 11-ik könyvében felteszi magának a kérdést, hogy mi az idő? És maga Ágoston csodálkozik el azon, hogy amikor megkérdezi magától, már nem tudja, mi az. Addig, amíg nem tesszük fel a kérdést, tudjuk. Ez minden filozófiai kérdésnek a mintája, mivel a filozófiai kérdést nem tudjuk egyszerűen állítani.

Mindenre rá tudunk mutatni ez vagy az-ként. A filozófia éppen ott kezdődik, amikor semmilyen kategóriába sem tudunk egy jelenséget elhelyezni. Ilyen az idő vagy a lét. Mindig a létezőknél kötünk ki, de sohasem magánál a létnél. A filozófiai kérdés az, amit állítani nehéz.

A kacérság az a valami, amit nem lehet szembefordítani azzal, aki valóban kacér. Nem lehet rábizonyítani a kacérságot. A kacérság teljesen individuális, tehát valakinek szól. Ha valaki kacér, akkor azt nem láthatja senki más, csak az, akivel kacér. Ha más is látja, az már kihívó.

F.R.: *Egy provokáló téma, amely izgatja az embereket.*

P.ZS.: Próbáltam a legkövethetőbb példával dolgozni, amihez mindenki hozzá tud szólni.

F.R.: *Volt egy lány a műhelyben, aki már az egyetemről ismerte Zolt előadásait, ő azért jött, valaki más, Zolt barátja, meg éppen azért, mert még sohasem hallotta azokat.*

P.ZS.: A többiekkel most találkoztam először, nagyon jó találkozás volt.

F.R.: *Eljutottatok a művészet végéig?*

P.ZS.: Különbőséget kell tenni a között, hogy a művészettörténetnek vagy a művészetnek van-e vége. Ez két külön dolog. A művészettörténet végére utal, hogy a 20-ik század végén már nincs egy elmesélhető sztorink a művészetről. Mondjuk, el lehetne még mesélni az avantgárd történetét, de az avantgárd magát meséli el. Jó kantianus alapokon sok mindent vélni tudtunk a művészetről: minden műalkotásban van egy cél nélküli célszerűség. Ez az elmélet a mai napig tartja magát. A művészettörténet nem képes fordulatokat követni.

A műalkotás nem egy funkciót tölt be. Kiszakad abból az utalásos összefüggésből, amelybe az összes többi eszköz vagy tárgy nagyon jól beilleszkedik. Mi is eljutottunk odáig, hogy rájöttünk, gyakran megkerüljük magát a művészt. Folyton művészetről beszélünk. Amikor a művész már nem tud a művészettörténetbe kapaszkodni, elkezdi értelmezni önmagát. Korábban, mondjuk az '50-es években, jöttek a szakértők, és értelmeztek. Ma a szakértők már nem akarnak szakérteni. Nem akarnak nevetségessé válni. A háttérből arról beszélnek, amit, úgy érzik, tudnak még követni. A kortárs művészet már nem enged meg semmiféle narrációt magáról.

Tudjuk, hogy egy művész hiába mondja magáról, hogy ő nem alkotott semmit. Amennyiben a művészettörténészek azt mondják, hogy ez műalkotás, akkor az márpedig az. Duchamp a piszoár kiállítása után felhagyott a művészettel, és elkezdett sakkozni, mert azt esszenciának tekintette. Később elismerte, hogy egy provokációnak szánta a Fontaine-t, nem műalko-

tásnak. Ebből is kitűnik a zavarodottság, hogy a művészettörténet a művész ellenében dönt.

A művész, ha produktív, és nem reproduktív akar lenni, nem a régi mesterek nyomán halad, nem egy ócska ismétlésbe akar beállni, hanem az újítás igényével alkot. Ezt a gondolatot továbbértelmezve jegyezte meg Duchamp, hogy a jövő művésze már nem alkotni fog, hanem áldozatot bemutatni. Lényegében tehát szakrális funkciója van. A művésznek tudatosan magát kell feláldoznia.

Ott van Jan Palach önégetése, amely, a temetésével együtt szertartássá vált. Nem szervezte meg senki, csak megtörtént, és egyesek ezt performance-nak tekintik, már amennyire egy temetés tartozhat ebbe a kategóriába.

Fontos lesz a későbbiekben az a filozófiatörténeti esemény, amelyet hospitalitálynak neveznek, az adás etikájára vonatkozóan.

F.R.: *Ki az, aki képes ingyen, kéretlenül, és a meg nem érdemeltnek is adni?*

P.ZS.: Szinte már csak vallási kategóriák jutnak az eszünkbe, ha erről beszélünk. Filozófiailag nagyon szépen körülhatárolható, hogy mit is jelent a jövő etikája. Nem a törvényes életet jelenti többé, hanem azt, hogy tudsz-e a másoknak adni vagy nem. Ezt a művészetben is követhetjük. A jó ideája előbbre való, mint a létezés ideája. Platont idézve, ha nem lenne jóság, tönkremennénk a létezés sivárságától. A művészet nem lehet művészet attól, hogy valaki vagy valakik művészetként értelmezik. Ennek vége. Az is kifúj, hogy a művész mit gondol magáról, zseninek

képzeli-e magát vagy sem, más annak látja vagy sem. John Baldessari dél-kaliforniai konceptualista művész egyik alkotása egy szürke felület képkeretben, amelyen a következő olvasható: EVERYTHING IS PURGED FROM THIS PAINTING BUT ART, NO IDEAS HAVE ENTERED THIS WORK. Erről a képről minden el lett távolítva, csak a művészet nem. Ezen a munkán nincs egyetlen eszme sem.

F.R.: *Lehet, hogy ez a végállomás?*

P.ZS.: Biztosan nem. Annyi történt, hogy a művész eljutott odáig, hogy felismerje, már nincs egy irányadó eszme. Ha ezt továbbgondoljuk, eljutunk oda, hogy amennyiben egy műalkotásban felfedezzük az eszmét, az már giccs. Mi itt a keleti blokkban tudjuk, hogy a szocreál másból sem állt, mint eszmékből, tehát giccsből. Döntő tényező a művészettel kapcsolatban, hogy ne legyen benne felfedezhető az eszme. Amennyiben egy eszmét fedezünk fel benne, hajlamosak vagyunk összefüggésbe hozni valamivel, egy politikai párttal, egy történeti korrallal, egy nagyravágó törekvéssel.

Nincs végállomás. Nincs vége a beszélgetésnek. Nincs vége a művészetnek.

(Pálfalusi Zsolt Fekete Réka jelenlétében beszélt)

Kézműves műhely

Vezettek: **Végh Éva** és **Czirják Szilárd**
kolozsvári kézművesek

A kézműves műhelyben bábkészítést tanulhattak. Kasírozott vagy fából faragott fejek, marionett, pálcás vagy kesztyűs bábok létrehozására vállalkoztak. A műhely keretében tervben volt egy bábelőadás is, ami csak részben valósult meg Szabó Attila közreműködésével.

Atelier de meșteșugari tradiționale

Conduc de meșteșugari din Cluj-Napoca: **Éva Végh**
și **Szilárd Czirják**

În acest atelier am însușit tehnica realizării unei păpuși (marionete), împreună cu copiii, pentru copii și pentru adulți dornici să facă teatru de păpuși profesionist sau de amatori. Am făcut păpuși cu capete cașerate, sculptate din lemn, păpuși de mână sau marionete. La final ne-am propus montarea unui spectacol de păpuși într-un decor realizat cu sprijinul altor ateliere, ceea ce s-a realizat parțial cu ajutorul lui Attila Szabó.

(Katalógus)író műhely

Vezette: **Fekete Réka** (Arad)

Egy tisztás. A tábor hangjai. Illatok. Impressziók. Lusta délutáni beszélgetések. Az ebéd. A legszebb pillanatok egyike. A merőkanál alábukik a csillogó zsírgyűrűk közé, körül táncolják, megölelik, és újra fel a szabadba. Azután a kanál. Alumínium. Vagy inox. Villahadsereg.

Nincsen más dolgunk, mint megkeresni a születő mítoszokat, beleakadni a sátrak között húzódo áttetsző szálakba. Hasraesni és beleszabolni a történetekbe. Leírni az esés közben felkavart mámort.

Atelier de redactare a catalogului

Condus de: **Réka Fekete** (Arad)

Un luminiș. Zgomotele taberei. Mirosurii. Impresii. Taifasurile de după masă. Masa de prânz. Una din momentele cele mai frumoase. Polonicul se scufundă sub inelele concentrice de ulei de pe suprafața supei. Apoi lingura de aluminiu. Eventual de inox. O armată de furculițe.

Nu ne-am propus altceva decât să surprindem miturile în statu nascendi și să le așezăm pe firele pânzelor de păianjen dintre corturile din tabără. A plonja în iarbă și a pătrunde în povestire. A descrie extazul trăit în momentul căderii.

Fekete Réka

művészettörténész, színházi munkatárs
(1979. november 30, Arad -)

1998 és 2002 között a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Történelem-Filozófia Karán művészettörténet szakot végzett. Rendezőasszisztensként dolgozott a temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színházban (2004). Produkciós asszisztensként elkészítette a New York-i City Lights Production *Movies 101* interjúsorozatát (2005). 2007 és 2009 között az *Undock* kulturális portál szerkesztője és írói munkatársa volt. Jelenleg az Aradi Kamaraszínház művészeti titkára és rendezőasszisztense, valamint az Aradi Bábszínház kulturális referense, az Underground Nemzetközi Színházi Fesztivál válogatóbizottsági tagja.

Megjelent könyve: Fekete Réka – Miqueu Montanaro: *Un velo dans les arbres (Bicikli a levegőben)*, Parole Editions, Artignosc-sur-Verdon, France, 2008.

A 2009. évi Minimum Party táborban Fekete Réka és Páll Evelin interjúkat készítettek a műhelyvezetőkkel, ezeket használtuk fel jelen katalógus első felében.

KÁOSZ

15. Minimum Party alkotótábor és szakmai fórum
2010. július 28 – augusztus 8. • Kászonaltíz, Tiszástó

Mi a kaosz? Lehetőség, formátlan anyag, energia? Vagy éppen az ellenkezője: pusztulás? Természettudományi szempontból a kaotikus veletlenszében megnyilvánuló jelent. C. G. Jung azt állítja az archaikus emberről, hogy emez a veletlent az énkény megnyilvánulásának tekint. Ezek megvilágításához keressünk jelentéseket a táborozás meléi ugyanott, Kászonban a Káosz-tükrében.

<p>Alkotóműhelyek</p> <p>Termékény káosz – VIZUALIS művészeti műhely • Vezeti: Márkus-Barnaessza János (Bécs-Kolozsvár)</p> <p>A rímusok világa – ZENE műhely Vezeti: Hana László (Budapest)</p> <p>Közmondások paranoikoknak – IRÓ műhely Vezeti: Selyem Zsuzsa (Kolozsvár)</p> <p>A játék dróme: felszabadító káosz – MOZGÁSSZÍNHÁZ műhely Vezeti: Flutar Cristina (Nagygyeében)</p>	<p>Körhinta – FOTÓ műhely Vezeti: Fekete Zsolt (Marosvásárhely)</p> <p>Pillangóeffektus – FILM műhely Vezeti: Fogarasi Iorgely (Budapest)</p> <p>Káoszt jelentő deszkák – ÉLSÓY, (BE)GÉPÉLT zenei podóműhely • Vezeti: Szabo Attila (Kolozsvár)</p> <p>Művészet és anarchia – FILLOZÓFIA műhely Vezeti: Pálfalusi Zsolt (Budapest)</p> <p>Amaz emezzel nemezél – KÉZMŰVES műhely Vezeti: Lázár Monika (Csikszerecs)</p>	<p>Művészeti szakmai fórum Előadók: Zsónyi Tibor, Szokacs Kinga, Cliff Maria, Fekete Zsolt, Márkus-Barnaessza János, Mackay Béla, Pálfalusi Zsolt, Selyem Zsuzsa, Hana László és mások</p> <p>A 2010. évi tábor támogatói: Rozsa György Intézetekai kapcsolattartó Felelős Főosztály Székelyudvarhely (Magyarország) Névveti Kulturális Könyv Művészeti Központ Székelyudvarhely</p> <p>nka </p>
---	--	--

Médiaszponzorok:

Bővebben: www.minimumparty.org
Esethétbő: +36 0745 372892, minimumparty@gmail.com

2010

15. Minimum Party Káosz

2010 július 28 és augusztus 8 között, Tiszástó

Ez a szinte kerek évforduló egy (készülődő?) gazdasági világválság árnyékában ért bennünket. De nemcsak ezért lett Káosz a tábor címe. A művészeket mindig vonzotta a káosz, mint olyan valami, amiből bármit létre lehet hozni, amiben semmi sem adott, s ezáltal az emberi alkotóerőre helyeződik át a létrehozás teljes súlya. Mi tehát a káosz? Lehetőség, formátlan anyag, energia? Vagy éppen az ellenkezője: pusztulás? Természettudományi szempontból a kaotikus véletlenszerűen megnyilvánulót jelent. Jung, a pszichológus azt állítja az archaikus emberről, hogy emez a véletlent az önkény megnyilvánulásának tekinti. Ezek megvitatásához keressünk önként jelentkezőket a tábortűz mellé augusztusban, ugyanott, Kászonban a Káosz-tisztáson.

Minimum Party 15 Haos

28 iulie – 8 august 2010, Gura Tisei

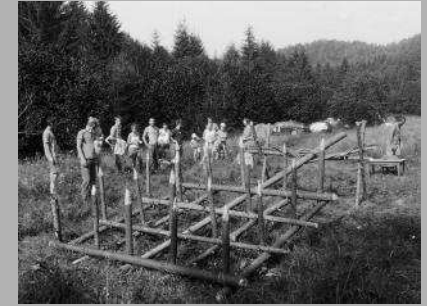
Acest an aproape jubiliar ne-a găsit în umbra unei crize financiare mondiale (în pregătire?). Dar tema taberei – haosul – nu derivă neapărat din starea de spirit aferentă crizei. Artiștii dintotdeauna s-au simțit atrași de haos, din care poate să se nască orice. În haos nu există premise, astfel, marea parte a procesului de creație se va baza exclusiv pe puterea creativă a omului. Ce este haosul? Posibilitate, materie primă, energie? Sau opusul acestora: pierzanie? Din punct de vedere științific, haoticul este caracteristic entităților care se manifestă imprevizibil, aleatoriu. Într-o altă ordine de idei, C.G. Jung spune despre omul arhaic, că acesta privește întâmplătorul ca pe o manifestare a unei voințe abuzive, a arbitrarului. Am invitat pe cei dispuși să analizeze acest subiect în jurul focului de tabără de pe „Poiana haosului” din Casin.

15th Minimum Party Chaos

28th July 2010 – 8th August, Tisa Confluence

This almost round anniversary has come to us in the shadow of a world economic crisis (get ready?). But this is not the only reason why the title of the camp is chaos. Artists always have been attracted by chaos, which may give birth to anything. In chaos there is no premise, and so the greatest part of the process of creation is mainly based on man's creative power. What is chaos? Possibility, raw material, energy? Or just the opposite: destruction? From a scientific point of view chaos is attached to those entities, which appear randomly. C. G. Jung says that the archaic man regards accidental events as the manifestation of an arbitrary will. We invited those who are interested in this question, in order to talk together around the camp fire – on the „forest glade of chaos” in Casin.

Eseménynapló:

Július 28. szerda

Érkezés napja, sátorhúzás, szabad program.
Este tábortűz.

Július 29. csütörtök

11:00 – a műhelyvezetők bemutatkozása
12–15 és 16–20 – műhelytevékenységek
21:00 – *World filmek vetítése a káosz tematika margójára* – Fogarasi Gergely vetítése a szakmai fórum keretében (I.)

Július 30. péntek

10–15 és 16–18 – műhelytevékenységek
18:00 – filmezések a táborlakók bevonásával
21:00 – *World filmek vetítése a káosz tematika margójára* – Fogarasi Gergely vetítése a szakmai fórum keretében (II.)

Július 31. szombat

10–15 és 16–18 – műhelytevékenységek
18:00 – Hána László: *Ritmusok világa, világok ritmusa* – az ütőshangszerek világának bemutatása a szakmai fórum keretében
21:00 – Pálfalusi Zsolt: *Botrány* – előadás, vetítés és performansz a szakmai fórum keretében

Augusztus 1. vasárnap

10–15 és 10–18.30 – műhelytevékenységek
18.30 – Mihát Konrád: *12 minimum* – dokumentumfilm vetítése a Minimum Party táborokról, a szakmai fórum keretében

21.00 – Fekete Zsolt: *Az idő fényképe* – könyvbemutató és vetítéssel egybekötött előadás a szakmai fórum keretében

Augusztus 2. hétfő

10–15 és 17–20 – műhelytevékenységek
16–17 – A filmes műhely beszélgetésre hívott minden táborlakót.
21:00 – *Sit Down Comedy* – Szabó Attila vicces előadása
21.30 – Pálfalusi Zsolt: *A giccs* – előadás, vetítés és performansz a szakmai fórum keretében
23.00 – Márkus Barbarossa János: *Törperegény* – felolvasás a szakmai fórum keretében

Augusztus 3. kedd

10–15 és 16–18 – műhelytevékenységek
18:00 – Mester Béla: *Káosz és anómia* – előadás és beszélgetés a szakmai fórum keretében
21:00 – Szabó Attila vicces előadása

Augusztus 4. szerda

11:00 – Zagyvai Péter: *Csapda* – installáció
11–15 és 16–18 – műhelytevékenységek
18:00 – Chilf Mária Budapesten élő képzőművész vetítéssel egybekötött előadása saját munkáiról a szakmai fórum keretében
21:00 – Szabó Attila vicces előadása
22:00 – Kovács Zoltán fotóművész vetítéssel egybekötött előadása a saját, illetve a fotóműhely munkáiról a szakmai fórum keretében

Augusztus 5. csütörtök

10–15 és 16–18 – műhelytevékenységek

18:00 – Hána László: *Ázsiai zene és hangszerek* – vetítéssel egybekötött előadás a szakmai fórum keretében

21:00 – *Travelling Towards Myself* – a mozgásszínház műhely előadása (happening)

22:00 – Szabó Attila vicces előadása

22.30 – Pálfalusi Zsolt: *Theatrical taxidermia* – előadás, vetítés és performansz a szakmai fórum keretében

23:30 – Bölöni Endre (Dix): *Szöveg és előadás variációk* – felolvasás a szakmai fórum keretében

Augusztus 6. péntek

10–15 – műhelytevékenységek

16:00 – Szabó Attila vicces előadása

18:30 – *Kilenc év kísérletezés kilenc fejezetben* – Minimum Party dokumentumfilm vetítése a szakmai fórum keretében

21:00 – Szabó Attila vicces előadása

22:00 – Benedek Elemér és Lőrincz Gyula installációja és performansa

Augusztus 7. szombat

10–11 – a műhelytevékenységek befejezése

11:00 – A vizuális művészeti műhely körsétája Márkus Barbarossa János vezetésével

16–20 – Filmezések az egész tábor bevonásával, Fogarasi Gergely vezetésével

21:00 – Bábszínházi előadás és kiállítás – a kézműves műhely bemutatója

22:00 – A zene műhely zárókoncertje

23:00 – *A botrányos giccs, Pill and Go, Travelling Towards Myself* (a filmes műhelyben készült filmek bemutatása)

24:00 – A fotó műhely munkáinak bemutatása

24:40 – The Bearwitch Project (a filmes műhelyben készült film bemutatója)

Augusztus 8. vasárnap

Sátorbontás, kijelentkezés, hazamenetel.

Esténként buli önkéntes lemezlovassal, tábortűz.

Jurnalul evenimentelor

Miercuri, 28 iulie

Sosirea participanților, program liber.

Joi, 29 iulie

11:00 – prezentarea atelierelor de către conducătorii acestora
12–15 și 16–20 – lucru în ateliere
21:00 – Filme world pe marginea tematicii taberei (partea 1, proiecție film și discuție)

Vineri, 30 iulie

10–15 și 16–18 – lucru în ateliere
18.00 – filmări cu atragerea participanților taberei
21:00 – Filme world pe marginea tematicii taberei (partea 2, proiecție film și discuție)

Sâmbătă, 31 iulie

10–15 și 16–18 – lucru în ateliere
18.00 – László Hána: *Lumea ritmurilor, ritmul lumii din est până vest* – prezentarea lumii instrumentelor de percuție

și discuție în cadrul forului profesional
21.00 – Zsolt Pálfalusi: *Scandal* – proiecție, performance, prezentare în cadrul forului profesional

Duminică, 1 august

10–15 și 16–18.30 – lucru în ateliere
18:30 – Konrád Mihát: *12 minimum* – prezentare film documentar despre taberele Minimum Party și discuție în cadrul forului profesional
21.00 – Zsolt Fekete: *Fotografia timpului* – proiecție și prezentare carte în cadrul forului profesional

Luni, 2 august

10–15 și 17–20 – lucru în ateliere
16–17 – discuție în cadrul atelierului de film, cu atragerea participanților taberei
21:00 – *Sit Down Comedy* – spectacol comic de Attila Szabó
21.30 – Zsolt Pálfalusi: *Kitsch-ul* – proiecție, performance, prezentare în cadrul forului profesional
23.00 – János Márkus Barbarossa: *Roman pitic* – recital în cadrul forului profesional

Marti, 3 august

10-15 și 16-18 – lucru în ateliere

18:00 – Béla Mester: *Haos și anomie* – prezentare și discuție în cadrul forului profesional

21:00 – Spectacol comic de Attila Szabó

Miercuri, 4 august

11:00 – Péter Zagyvai: *Capcană* – instalație

11-15 și 16-18 – lucru în ateliere

18:00 – Lucrările artistului vizual Mária Chilf – proiecție, prezentare și discuție în cadrul forului profesional

21:00 – Spectacol comic de Attila Szabó

21:30 – Lucrările fotografului Zoltán Kovács – proiecție, prezentare și discuție în cadrul forului profesional

22:30 – Prezentarea lucrărilor realizate în cadrul atelierului de fotografie (proiecție)

Joi, 5 august

10-15 și 16-18 – lucru în ateliere

18:00 – László Hána: *Muzică și instrumente muzicale din Asia* – proiecție, prezentare și discuție în cadrul forului profesional

21:00 – *Travelling Towards Myself* – prezentarea atelierului de teatru-mișcare (happening)

22:00 – Spectacol comic de Attila Szabó

22:30 – Zsolt Pálfalusi: *Theatrical taxidermia* – proiecție, performance, prezentare în cadrul forului profesional

23.30 – Endre Bölöni (Dix): *Variante de text și prezentare* (recital în cadrul forului profesional)

Vineri, 6 august

10-13 – lucru în ateliere

16:00 – Spectacol comic de Attila Szabó

18:30 – *9 ani de experimente în 9 capitole* – documentar despre tabăra Minimum Party (proiecție)

21:00 – Spectacol comic de Attila Szabó

22:00 – Instalație și performance de Elemér Benedek și Gyula Lőrincz

Sâmbătă, 7 august

10-11 – terminarea lucrărilor în ateliere

11:00 – Vizualizarea lucrărilor atelierului de artă vizuală cu conducerea lui János Márkus Barbarossa

16-20 – filmări cu atragerea participanților taberei

21:00 – Expoziția și teatrul de păpuși prezentat de atelierul meșteșugăresc

22:00 – Concertul atelierului de muzică

23:00 – *Kitsch-ul scandalos, Pill and Go, Travelling Towards Myself* (prezentarea filmelor realizate în cadrul atelierului de film)

24:00 – Prezentarea fotografiilor realizate în cadrul atelierului de fotografie

24:40 – *The Bearwitch Project* (realizat în cadrul atelierului de film)

Duminică, 8 august

Înainte de masă: completarea foii de ieșire din tabără, desfacerea corturilor. Împachetare. Rămas bun.

Pe lângă acestea party la foc de tabără în fiecare seară.

28th July, Wednesday

Arrival, pitching the tents, free programme

29th July, Thursday

11.00 – The workshop leaders introduce themselves

12–15 and 16–20 – Workshop activities

21.00 – Projection of *World films* related to the themes of chaos – Gergely Fogarasi's projection in the frame of the professional forum (I)

30th July, Friday

10–15 and 16–18 – Workshop activities

18.00 – Shooting with the campers

21.00 – Projection of *World films* related to the themes of chaos – Gergely Fogarasi's projection in the frame of the professional forum (II)

31st July, Saturday

10–15 and 16–18 – Workshop activities

18.00 – László Hána: *The World of Rhythms – The Rhythm of Worlds* (about the world of percussions in the frame of the professional forum)

21.00 – Zsolt Pálfalusi: *Scandal* (lecture, projection and performance in the frame of the professional forum)

1st August, Sunday

10–15 and 16–18.30 – Workshop activities

18.30 – Mihát Konrád: *12 minimum* (documentary film projection about Minimum Party Camps in the

frame of the professional forum)

21.00 – Zsolt Fekete: *The Photo of Time* (book presentation and lecture with projection in the frame of the professional forum)

2nd August, Monday

10–15 and 17–20 – Workshop activities

16–17 – Film Workshop-members invite the campers to a discussion

21.00 – *Sit Down Comedy* – Attila Szabó's comical performance

21.30 – Zsolt Pálfalusi: *The Kitsch* (lecture, projection and performance in the frame of the professional forum)

23.00 – János Márkus Barbarossa: *Dwarf-novel* (reading in the frame of the professional forum)

3rd August, Tuesday

10–15 and 16–18 – Workshop activities

18.00 – Béla Mester: *Chaos and Anomy* (lecture and discussion in the frame of the professional forum)

21.00 – Attila Szabó's comical performance

4th August, Wednesday

11.00 – Péter Zagyvai: *Trap* – installation

11–15 and 16–18 – Workshop activities

18.00 – Mária Chilf (Budapest), artist's lecture with projection about her own works – in the frame of the professional forum

21.00 – Attila Szabó's comical performance

22.00 – Zoltán Kovács photographer's lecture with projection about his own works and also about the works of the Photo Workshop – in the frame of the professional forum

5th August, Thursday

10–15 and 16–18 – Workshop activities

18.00 – László Hána: *Asian Music and Instruments* (lecture with projection in the frame of the professional forum)

21.00 – *Travelling Towards Myself* – Performance by the Motion Theatre (happening)

22.00 – Attila Szabó's comical performance

22.30 – Zsolt Pálfalusi: *Theatrical Taxidermia* (lecture, projection and performance in the frame of the professional forum)

23.30 – Endre Bölöni (Dix): *Text and Performance Variations* (reading in the frame of the professional forum)

6th August, Friday

10–15 – Workshop activities

16.00 – Attila Szabó's comical performance

18.30 – *9-year Experiment in 9 Chapters* – Projection of the documentary film made about Minimum Party Creative Camps

21.00 – Attila Szabó's comical performance

22.00 – Installation and performance by Elemér Benedek & Gyula Lőrincz

Káosz & Anómia

Mester Béla előadása a szakmai fórumon

A káosz kifejezést és származékait gyakorta használjuk, mégis zavarban vagyunk, ha valamennyire is komolyan kell beszélnünk arról, hogy mit is értünk rajta. A világot elsődlegesen úgy képzeljük el, mint *emberi* világot, számunkra való helyet, a világról való beszédet pedig mint a világ *rendjének* a föltárását. A nyugati antik filozófia irodalma tele van a *világrendről* szóló értekezésekkel, de ha az emberi gondolkodás filozófia előtti korszakához, a mítoszokhoz nyúlunk vissza, ott is jobbára a rendről szóló elbeszélésekkel találkozunk, még ott is, ahol a téma alapján a káosz leírását sejtjenénk. A legkülönbözőbb kultúrák mitológiájában jelentős súlyt képez az a történet, amelyet „az eredeti szabályozás elbeszéléseinek” nevezhetünk. A leggyakoribbak ezek között a klímaszabályozási történetek, amelyek szerint kezdetben vagy több nap volt az égen, vagy a mostani járt közelebb a földhöz, az illető műveltség kultúrhérosa azonban lelőtte a fölösleges napokat, mint Yue a kínaiaknál, vagy a megfelelő útra szorította a napszekeret. (E narratívum maradványával találkozhatunk a görögöknél a Héliosz kocsijának lovai által elragadott ifjú történetében.) A klímaszabályozási mítoszokat olvasva először azon lepődünk meg, hogy a mitológmát kitermelő kultúra mennyire meg van elégedve saját éghajlatával. Ezek szerint minden úgy jó, ahogyan most van, a szibériai téli estéken mesélő obi ugor sámán ugyanolyan hálás a Világügyelő Férfinak, amiért nincsen már náluk túl meleg, ahogyan a kínai falusi mesemondó sem gondolja aratás idején, hogy Yue tovább is mehetett volna az emberi világ hűtésében, jóllehet hatodik teáját issza egy órán belül.

A második, komolyabb meglepetés akkor ér bennünket, ha meggondoljuk, hogy ezek az elbeszélések ugyan látszólag a világ kaotikus állapotának a legyőzéséről szólnak, a káosz szerkezetéről mégsem mondanak semmit. Minden szavuk a rendezettség dicsérete, amely mögött elrettentésül mindig föl-villan ugyan a rendezetlenség, azonban igazából *sohasem látjuk* e rendezetlen világ, a káosz *képét*. Azonban elvileg sem lehet leírásunk a rendezettség *előtti*, csupán feltételezett világról, hiszen éppen maga a leírás, a leírhatóság is feltételez már valamilyen rendet, rendezettséget. A beszédre alkalmazott görög szó (*legein*), amiből a *logosz* is származik, Homérosznál még fizikai mozgást jelentett: összeszedni, összehordani valamit – kévét a szérűre, az elesettek holttestét a csatatérről a máglyára. A (csata- és búza-) mező fizikai tereprendezésének mintájára gondoljuk el a világ szavakkal való

7th August, Saturday

10–11 – End of workshop activities

11.00 – Visual Art Workshop's round tour led by János Márkus Barbarossa

16–20 – Shootings with the participation of the campers led by Gergely Fogarasi

21.00 – Puppet-show and exhibition – by Handicraft Workshop

22.00 – Final concert of the Music Workshop

23.00 – *The Scandalous Kitsch, Pill and Go, Travelling Towards Myself* (projection of the films made by the Film Workshop)

24.00 – Exhibition of the works of the Photo Workshop

24.40 – *The Bearwitch Project* (projection of the film made in the Film Workshop)

8th August, Sunday

Departure, taking down the tents, going home.

Every day's programme was followed by a party near the camp fire.

elrendezését is. Az indiaiaknál a rend megteremtésének mitológemája közvetlenül a betakarításhoz hasonló gazdálkodási tapasztalatra megy vissza: Brahma kiköpüli a csúcására állított Méru hegyével a tejtengert, így különválaszt mindent, ami azelőtt hasznavehetetlenül összekeveredett. Kinyerjük a világból javainkat, majd, mint valami kamrában a különböző élelmiszereket, fajtánként külön tároljuk előbb valóságosan elképzelve, azután szimbolikusan, a nyelv által. Ezt fejezi ki a kínaiaknál *Xunzi* gondolata a megkülönböztetés képességéről, mint minden civilizáció alapjáról. Nála a világ már nem annyira fizikai átrendezést, elrendezést kíván, mint *leírásának* elrendezettségét.

Úgy tűnik az eddigiekből, hogy a *káosz* nyelvi leírhatatlan fogalmát és láthatatlan képét csupán azért alkottuk meg, hogy fantomját mindegyre fölillantva hangsúlyosabban emelhessük ki a *rend* jelentőségét, és dicsóíthessük a világ jelenlegi elrendezett állapotát. Ahogyan a szlávoktól átvett *rend* szavunk (eredetileg kb. 'sor, sorrend', a 'szer' régi magyar kifejezésünk megfelelője) származékai is mutatják a mai szláv nyelvekben (*rada* – városi tanács, illetve országgyűlés, nyelve válogatja, hol mit jelent), a rendnek, a világrendnek erős összeköttetését az *uralommal*. A világ megfelelő rendje az emberi gondolkodásban kezdettől fogva összefügg az emberi világ, a társadalom rendjével. A *káosz* fogalma tehát, úgy tűnik, pusztán a fennálló rend dicséretének retorikai eszköze, papírtigris, amellyel ijesztgetni lehet az elégedetleneket: ha nem hódoltok be, jön a *káosz*. Mintha ez a szó csupán az *anómia*, a társadalom törvény és hatalom nélküli állapotának kivetítése lenne a kozmoszra.

A föntieknek ellentmond, hogy a görög mitológiában, és *valószínűleg csak ott*, mégis rendelkezünk olyan történettel, amely az eddigiek alapján elbeszélhetetlen és ábrázolhatatlan volna. A *káosz teremtésének* a történetéről van szó, ahogyan az *Istenek születésében* meg van írva. Maga a kifejezés is „zsidónak botrány, görögnek bolondság” voltaképpen, kilóg valahogyan mind a görög mitológia harmonikus kozmoszképéből, mind a zsidó–keresztény(–islám) hagyományok teremtésre vonatkozó elképzeléseiből. Az ismert történet szerint Kronosz gyémántszarlójával (eredetileg nyilván ob-

szidián-szilánkokkal kirakott, fa- vagy csontnyelű szerszámával, Sámson számár–állkapcsához hasonló kőkori fegyverével) elválasztja egymástól szeretkező szüleit, egyben kasztrálja apját, Uránoszt. Az így megnyílt *résben* (a görög szó maga *rést*, *száját* jelent), a kiömlő vér és a röpködő húscsapatok között nyílik új tér neki és nemzedéktársainak, ebben alakul ki a későbbi, természetileg és társadalmilag rendezett kozmosz, amely azonban már az ő fia, Zeusz uralma alá tartozik. Azonban hiába böngésszük a görög művészettörténeti albumokat, nemigen találunk bennük Kronosz-ábrázolást. A *káosz* teremtőjének képmása így továbbra is ismeretlen marad. Van viszont a görögök előtti időből egy nyugtalanító szoborsorozatunk. Az kései, gabonatermesztő európai újkőkorból egyszer csak felbukkannak és – történelmi léptékekkel mérve – gyorsan elszaporodnak a cserépből formált, trónuson ülő, jobb vállukra fektetett sarlóval ábrázolt fiatal férfialakok, egytől egyig rejtélyes mosollyal ábrázolva. Különösen gyakoriak ezek a figurák az Észak-Balkánon és a Kárpát-medencében. A neolitikum történéseinek elfogadott álláspontja szerint is Kronosz elfeledett arcát láthatjuk rejtélyes mosolyukban.

A régi görög közbeszédben Kronosz a végképpen idejétmúlt, érvénytelen dolgok szinonimája: ha valamit ironikusan Kronosz-korabelinek mondanak, az annyit tesz, mintha a zsidó–keresztény kultúrában özönvíz előttinek titulálnák. Van azonban Kronosz idejének más jelentése is: Kronosz évente megült ünnepe (a római *Saturnalia*) az uralom nélküli aranykor szimbolikus visszatérésének ideje. Kronosz egyébként a Boldogok Szigetének ura, amelyet a görögök mindig az éppen ismert világ szélén képzeltek el, először Máltán, majd Szicíliában, majd a Gibraltáron túl. Lényege az uralommen-tesség: egyszerre maradéka a *káosz*nak és az aranykornak, barbár, és ezért boldog világ. Zeuszra hivatkozó utópia nemigen képzelhető el, míg Kronosz ideje a nosztalgia örök forrása. Valami vonzza az európai embert Kronosz uralmának, a *káosz*nak a világa felé. Az akkori emberi életmód egyetlen fönmaradt jellemzője, a hústalan étrend hamar a büntelenség kívánatos jelévé válik. A kulturális nosztalgia azonban már nem a *káosz* megteremtőjeként ünnepli Kronoszt, hanem világának fenntartásában való fáradozását

értékeli. A mitológéma filozófiai magyarázatában is ez a motívum, a Zeusz trónöröklése elleni harc vezet Plótinostól (V.1:7) kezdve egészen Bretter Györgyig (*Kronosz, a kegyetlen*). Ezekben a filozófiai magyarázatokban Kronosz olyan úrrá válik, aki nem uralkodik, bár király, és valamiképpen felfüggeszti a rajtunk uralkodó társadalmi idő hatályát.

Kronosz alakjának felvillanásán túl azonban a magaskultúrák hagyományában nem bukkanhatunk a káosz leírására. Itt a káoszt nem megteremteni kell, hanem – ha létét egyáltalán elismerjük – legyőzni. A Biblia Istene a káoszt kikerülve teremti meg az Egeket és a Földet, legföljebb némely zsoltárban maradt nyoma a káosz szörnyeivel vívott egykori harcnak, amelynek párhuzamaiban azonban bővelkedik a Biblia világát övező civilizációk hagyománya. A szörnyet legyőző hős motívuma a mesékben rokon az udvari kíséretével vízilóra vadászó, szimbolikusan magával Széth istennel szembeszálló fáraó alakjával. Mindig valami régi, körvonalazatlan világállapottal szembeni küzdelemről van szó, amely pusztán azért rossz, és egyben leírhatatlan, mert *nem szervezett hatalom*. A civilizáció, az élet és a hatalom jelképei szorosan összefonódnak ebben a gondolatkörben. A civilizált ember az ókori folyóközben hatalom alatt él, mindig tudja, ki a király, fejadagra osztott ételt (termesztett gabonát és zöldséget) eszik, valamint közmunkára jár (hiszen egy mítosz szerint éppen azért teremtték az istenek az embert, hogy legyen, aki helyettük elvégzi a közmunkákat). Ezzel szemben Enkidu, a vadember nem eszik gabonát, inkább „tőgyét szopja a baromnak”, nem jár közmunkára, és – amíg Gilgames le nem győzi párviadalban – nem ismer urat maga fölött. Későbbi, bibliai kifejezéssel élve nem tud különbséget tenni jó és rossz között, így hatalom alá vetve őt, meg kell neki tanítani mind ezeket.

E ponton elkezdődik az erkölcsiség összekapcsolása a káosz és a ren-

dezett világ fogalmaival, majd hamarosan megszületik a morálteológia a *hatalom és a börtön* szelleméből. Ma'át egyiptomi igazsága és a mezopotámiai börtönök lakóinak „külső sötétségbe” való kivetése ugyanúgy a hatalmi viszonyok etikai renddétételéről és a világ rendjének való megfeleltetéséről szól. A civilizációs folyamat hatalmi imperatívusza átítatja a világmindenségről való gondolkodást, és azért, hogy ő maga támadhatatlanná váljék, etikai tartalmúvá teszi egész világmagyarázatunkat.

Az Arisztotelész szerint félbarbár és ezért szabad európaiak körében azonban mindvégig fönmarad egy kulturális jel, egy „emléknyom” a káosz eredeti értelméről, egyfajta aranykorról. Azóta is ezzel a jellel van kultúránk megverve és megáldva.

Irodalom

Assmann, Jan: *Mózes, az egyiptomi. Egy emléknyom megfejtése*. Budapest: Osiris Kiadó, 2003. Fordította Gulyás András.

Komoróczy Géza: *A šumer börtönök himnusza*. In: Komoróczy Géza: *A šumer irodalmi hagyomány*. Budapest: Magvető Könyvkiadó, 1979, 416–452.

Plótinosz: *A három eredendő valóságról* (VI.1) in: Plótinosz: *Az Egyről, a szellemről és a lélekről*. Budapest: Európa Könyvkiadó, 1986, 223–240. Fordította Horváth Judit és Perczel István.

A művészeti szakmai fórum további előadói: Bölöni Endre (Dix), Chilf Mária, Fekete Zsolt, Fogarasi Gergely, Hána László, Kovács Zoltán, Márkus Barbarossa János, Mihát Konrád, Pálfalusi Zsolt.

Márkus Barbarossa János

költő, író, életművész

(1955 június 4, Szilágyzóvány -)

Vizuális művészet műhely Atelier de arte vizuale

Vezette: **Márkus Barbarossa János** (Bécs–Kolozsvár)

Conducător: **János Márkus Barbarossa** (Viena – Cluj)

Termékeny káosz

Amennyiben elszállt ötletként a termékeny káosz a tétel, úgy ennek értelmében a tábor nyolc napjából hatban újjá kéne teremtenünk saját világunkat, a hetedikén megpihennünk, hogy a nyolcadikon megadassék az ismételt újrakezdés lehetősége.

A történet végtelenül egyszerű:

- szokásunkhoz híven, igyekszünk mindent tiszta lappal kezdeni, megtölteni tartalommal (tartalmakkal), aztán ezeket leteríteni
 - a hat nap alatti játék lényege visszaolvasható az első mondatban - csoportmunkáról lesz szó, aminek a kimenetét nem tudom és nem is akarom megjósolni
 - alapeszközként hat (6) darab kb. száz (100) négyzetméteres terítő fog szolgálni
 - ezeken átjárás biztosítottatik, és teszi mindenki a maga módján, nyomait hátrahagyva
 - nem az „alkotással” való azonosulás érdekel, hanem a műélvező, egyben társszerző köznapis viszonyulása
- Nyilván, napi penzumként kitaláltatik mindenféle átmeneti bohóckodás a közjó javára, aminek szükségszerűleg tudnunk kell a végét, hogy minél jobban teljen az időnk.

Haos fertil

După ideea mea deprinsă de realitate, tema taberei este haosul, așadar în opt zile ale taberei șase zile ar trebui să re-creăm viața noastră, în ziua a șaptea să ne odihnim, pentru ca în ziua a opta să avem posibilitatea reînțepirii a tutorilor acestora.

Șirul întâmplărilor ar fi destul de simplu:

- fidel obiceiurilor noastre, ne străduim să începem cu tabula rasa – la propriu: cu pânze albe curate, pe care o umplem cu conținut(-uri), și pe care le vom întinde pe jos
 - esența jocului celor șase zile poate fi citit în prima propoziție – va urma lucrul în grup al cărei rezultat nu pot, și nici nu doresc să prezic
 - ca și mediu fundamental vom folosi șase (6) pânze de o sută (100) de metri pătrați
 - pe acestea se va consolida un pasaj, pe care fiecare va putea să treacă în felul lui, lăsând în urmă urmele lui
 - nu mă interesează identificarea cu „procesul creator”, ci reacția spectatorului care în același timp este și coautor
- De asemenea, zilnic se vor inventa niște bufonerie pentru binele obștesc, lucru pentru care e bine să știm finalul, ca să treacă și mai bine timpul.

Saját – cseppet sem megbízható – vallomása szerint 1955-ben született, Szilágyzóványon, Európában. Fel akart nőni Nagyváradon, Bukarestben, Sepsiszentgyörgyön, Bécsben, Párizsban, és főleg Velencében, de ez idáig nemigen sikerült. Képzőművésznek tanult, így lett belőle profi zenész, zeneszerző, szövegíró, hangszerkészítő, és főleg: életművész.

Eddigi termése közel négyszáz dal – szövegestől –, háromszáznyolcvankilenc hangszer, több ezer grafika, zománc-mű, festmény, néhány tucat performansz, kilenc, általa említésre méltónak ítélt kötet (versszerűség), és főleg három gyönyörű gyermek (többről nem tud).

Távol lakik az izmusoktól, valamint a transzcendenciától. Általában a saját bőrében lakik.

Kötetei: *Éjjél a repülőtéren; Nagylábujjamra ne kössetek számlát; Ez itt a bőröm, nagykabátom; Heródiák; Múzsák dicsérete* (tucat az Enyelgésák dalaiból); *Dihoriáda* (négykezes Farkas Wellmann Endrével, a világ első sms-kötete); *A verslakó; Kitalált vasárnap; Rímelikák*. (Forrás: Erdélyi Magyar Írók Ligája)

A vizuális körséta jegyzőkönyve

[Irsai László (Zacsek) – Konc Árpád: *Szöktetés a káosz-ból* – installáció. Felhasznált anyagok: autóalkatrészek, moha, faágak.]

Márkus Barbarossa János: Annyit szeretnék hozzáfűzni az egészhez, hogy az installációnak egy gyönyörű példája. Teljesen szerves anyagokat használtak, leszámítva az ürkereket, és ez valójában határesetben nevezhető land art-nak is. Nagyon szép a kompozíciója és kiváló a hely, jól van kiválasztva, és tökéletesen illik a káosz témájához: ha már valaki menekülni akar a káoszból. Nagyon szép, kiváló munka, teljesen beépül a történetbe, csak gratulálni lehet.

[Zagyvai Péter: *Csapda* – installáció. Felhasznált anyagok: kihegyezett fák, asztal, szék, piros gomb.]

M. B. J.: Érdekes, hogy az ember mire asszociál, mert én amikor messziről megláttam, azt mondtam, hogy lám, egy tankcsapda vagy valami ehhez hasonló. De miért éppen a fegyverre asszociálunk? Gyerekkoromban én még láttam olyat nem egyszer, amikor a boronát is így vitték, persze, akkor indokolatlan a gomb a túlsó végén. Az a logikája az egésznek, ahogy én látom, hogy az ember saját magát ejténé csapdába. Ugyanakkor nem hiányzik belőle a humor sem.

Molnár István: Az alkotók magyarázatában is benne volt: a piros gomb ellenállhatatlan, mindenki késztetést érez arra, hogy megnyomja. [...]

M. B. J.: Aki ezt csinálta, kétségtelen, hogy nem állt szándékában elmenekülni, ha önmagát akarta csapdába ejteni.

[Nagy Tamás: *Az erdő meséje* – szakrális térkonstrukció. Felhasznált anyagok: szú vájta fenyőfa, fapác]

M. B. J.: Szép plasztikai megoldás, nagyon szép és nagyon érzékeny munka. Hasonlít a rúna íráshoz.

[Hegedűs Béla: *Kőszobor* – installáció. Felhasznált anyagok: lapos kövek.]

Hegedűs Béla: Ahol én lakom, van egy patakpart, ahol rengeteg ilyen lapos kő van, és van amikor 60-70 darabot felrakok egymásra, vigyázva arra, hogy ne dőljön el. Nagyon szépen kiemeli a helyet egy-egy ilyen alkotás. [...]

M. B. J.: Én itt meglehetősen közel egyáshoz négy darab szakrális jellegű alkotást látok. Olyan dolog ez, amit a világ minden táján művelnek kőből meg egyebekből. Ilyenszerű kőépítményekkel leggyakrabban talán a Himalaya-ban és az Andokban találkozik az ember. Mindig az a jellege, hogy aki ott jár, az rátesz még egy újabb

és újabb követ. Ugye örök szándékunk valamiféle nyomot hagyni magunk után.

H. B.: Annýt tudnék hozzátenni, hogy nálunk Magyarországon inkább lerombolják, minthogy valaki még hozzátegyen valamit...

Hána László: Nyilván nem csak a nyomhagyás, hanem a folytonosságnak is a szimbóluma. És a kötődésnek is.

M. B. J.: Nagyjából minden kultúrában ugyanaz a jelentése, például a sírra az ember rátesz egy követ. Himalayában általában nem temetnek, hanem az embereket felviszik a hegyre, onnan a madarak meg széthordják. Ezért rakják mintegy emlékeztetőnek a köveket egymásra.

Mindenképp nagyon szép, nekem ez a picike tetszik különösen. Itt ugyanis találkozik egymással a fa és a kő.

[Benedek Elemér – Lőrincz Gyula: *Installáció és performansz*]

M. I.: Egy performansznak volt egyben a helyszíne-díszlete, de installációként is működik. Körbe lehet járni. Helyének kijelölése a néhány évvel ezelőtt készült *Életfa* függvényében történt, a két dolog tulajdonképpen játszik egymással, installációként is összefügg a kettő.

[Páll András: *(Interaktív) Kiállítás*]

M. B. J.: Ez nem feltétlenül képzőművészeti akció, éppúgy irodalmi akciónak is tekinthető.

[Paráda Zsolt: *Katica a fán*, illetve *Gomba a fűben* – installációk. Felhasznált anyagok: hajlított műanyag lemezek, festék.]

M. B. J.: A világító szemű katicabogár, a két szem hajnalig látható, bár lehet, hogy ez nem volt a szerző szándékában. Nagyon szép, ahogy az ember kinagyítja a természetet, és be tudja helyezni egyfajta képbe, amit mindegy, hogy minek nevezünk, valójában a természet kinagyításáról van szó.

[Márkus Barbarossa János – Kaliczka Patrícia – Pinczés József: *A halak a fenyőfáról visszaköltöznek a patakba* – installáció. Felhasznált anyagok: műanyag fólia, kövek, színes por, színes rongyok.]

M. B. J.: Először vettem részt ebben a táborban, és az első látvány enyhén megváltoztatta a munkámat, elképzelésemet. Az volt az elképzelésem, hogy egy elsüllyedt hajó környékén járok a káosz kellős közepén, és elképzelhetőleg hajótörtekkel fogok találkozni ezen a vidéken. Ebbe próbáltam beépíteni a korábbi gondolatomat,

amik ténylegesen a természetellenes kategóriájába sorolhatók. A munka címe: *A halak a fenyőfáról vissza-költöznek a patakba*. Másképp is lehet ezt titulálni, de ez volt az alapgondolat. Nyilvánvalóan építészeti megoldásokat kellett találni, ugyanakkor szakrális jellegű szimbólumokat használni. Egy lármafa oszlopot próbáltam megépíteni, amin keresztül mennek a halak: mint olyan, újratereztődik a természet rendje. Általában az a szokásunk, hogy lefedjük és leborítjuk a dolgokat. Aki kíváncsi, átnézhet a hullámozó vizen. Hogy mennyire sikerült és mennyire nem, még számomra is rejtély, mindenképp cafatokra tépett vitorlákkal is lehet tovább hajózni.

M. I.: Két észrevétel. Az egyik: májusfa jellege is van, az is termékenységi szimbólum. Felszalagozott ágak: fallikus dolgok, amit ünneplünk tavasszal. A másik: nem lehet a művészetben olyasmit csinálni, ami valami másra ne asszociálna. Gyakorlatilag az összes forma, amit ki bírnak agyalni, az valahonnan nagyon mélyről az agyunk rejtekeiből jön, és valamilyen már látott dolognak az eleme. Ezek például nekem kitergetett ruháknak tűnnek. Ha nagyon azt akarom, hogy soha nem látott dolgot alkossak meg, akkor lehet, hogy az nem is tetszik az embereknek, mert nem rímel, nem rezonál semmire. Ilyesmik például a fraktálok, amiket nem mi generálunk, hanem a számítógép. Ellenben ezek mind olyan ismerősek.

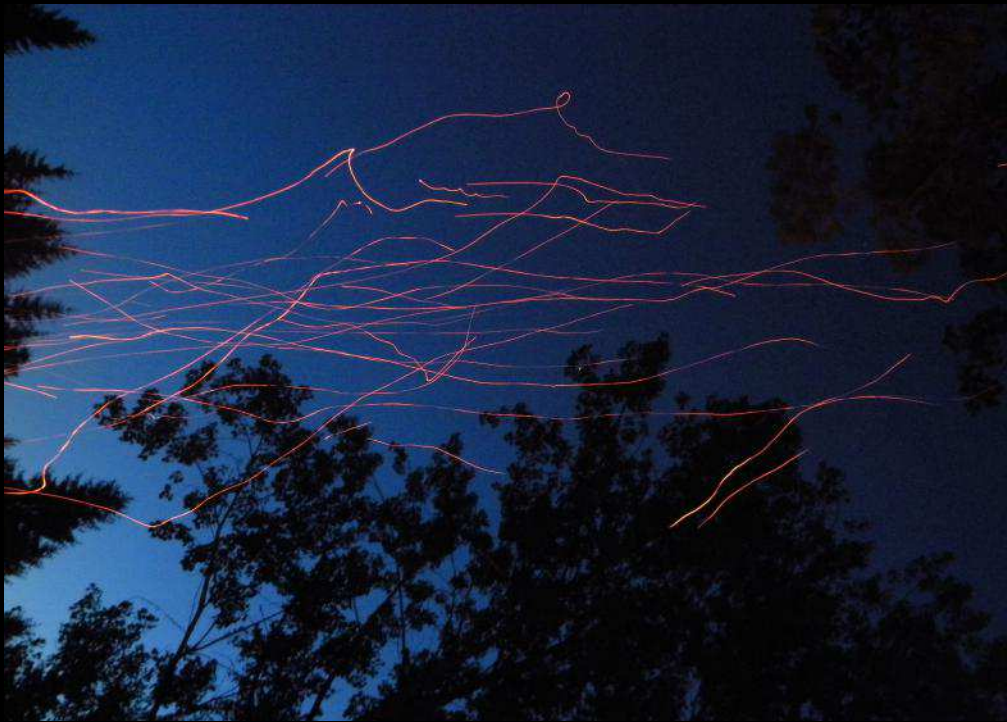
M. B. J.: Az elsüllyedt hajó tenger alatt levő részeinél található a munka feszítési pontja. Az egész lényegében egy keresztre szerkesztett munka – egy-egy ilyen alkotásnál több irányból is lehet közeledni ahhoz hogy egy értelmezéshez eljusson.

[Végezetül: az alkotók a táborlakókat mintegy Mózesként átvezették a vízen, kettőbe szakítva azt.]

Music workshop

Zeneműhely 2010

Zeneműhely

Vezette: **Hána László** (Budapest)

A ritmusok világa

1. Előadás: zárt térben, élő zenéléssel, diavetítéssel. A zene eredete. Az „ősritmus”. Égtájak ritmusai.
2. Ütőhangszer kurzusok: Alapozás: ritmikai, technikai alapok. Mit és hogyan gyakoroljunk? Hangszerek függvényében: dzembe, udu (afro), darbuca (arab), keretdobok (arab, perzsa, hindu, sámán dob stb.), bongo, cajon (latin), stb. A poliritmia és annak változatai. A feszültség-oldás körforgása.
3. Improvizáció, rögtönzés, szabad zene. Előadással egybekötött gyakorlat. Az improvizáció végtelen lehetőségei: adott (pl. vetített, megbeszéltek stb.) témától, a teljesen szabad zenéig, az együttzenélők teljes szabadságáig. A csend.
4. Hangszerkészítés, hozott és a helyszínen fellelhető (megtalálható) anyagokból. (fa, üveg, kő, víz, föld, levegő, konyhai-tábori eszközök, stb.)
5. Együttzenélés és annak különböző változatai: a természetben, a környezet adta lehetőségek kihasználásával. Zárt térben, adott hangszerekkel.
6. Egy közös, nagy össznépi záró koncert előkészítése, létrehozása. A zenei folyamat, a foglalkozás, ugyan inkább ütőhangszerekre van kiélezve, de természetesen ez nem zár ki semmilyen más hangszerrel csatlakozni óhajító táborozót-teljesen nyitott az együttzenélés, improvizáció, záró koncert.

Atelier de muzică

Conduc de: **László Hána** (Budapest)

Lumea ritmurilor

1. Spectacol: în sală, cu muzică vie și cu proiecție. Originea muzicii. Ritmul „primitiv”. Ritmurile punctelor cardinale.
2. Cursuri de percuție: Fundamente: ritmuri, tehnici. Ce, și cum să exersăm? În funcție de instrumente: djembe, udu (african), darbuca (arabic), tobe cu cadru (arabic, persic, hindi, șamanesc etc.), bongo, cajon (latinesc), etc. Poliritmia și variațiile acesteia. Ciclul încordare-relaxare.
3. Improvizație, muzică liberă. Exerciții în cursul spectacolului. Posibilități infinite ale improvizației: începând cu o tematică dată (proiectată, meditată, etc.) până la muzica absolut liberă, și până la libertatea absolută a muzicienilor. Liniștea.
4. Fabricarea instrumentelor din materiale aduse și cele găsite la locul taberei (lemn, sticlă, piatră, pământ, aer, obiecte din tabără și din bucătărie, etc.)
5. Improvizații comune de muzică, modalitățile acestora: în natură, cu folosirea posibilităților naturii. În spațiu închis, cu instrumente date.
6. Pregătirea unui concert comun pentru finalul taberei. Procesul muzical, lucrul în atelier va presupune folosirea mai des a instrumentelor de percuție, dar în mod natural nu va exclude nici un participant cu alte instrumente muzicale, este deschis la muzică comună, la improvizații și la orice idee pentru concertul final.

Hána László

szabadfoglalkozású zenész, ütőhangszeres előadó és oktató, színpadi zeneszerző (1956 február 24, Marosvásárhely –)

1972 és 1974 között érettségizett a marosvásárhelyi Papiu Ilarian középiskolában, majd zene tagozaton tanult ugyanitt a Művészeti Iskolában. Zenészként dolgozott a Szentgyörgyi István Színművészeti Főiskolán és ütőhangszer tanárként a sepsiszentgyörgyi Művészeti Iskolában. 1982 és 2000 között a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház zenésze, majd zenei vezetője. Közben jazz tanszakon tanult a Kőbányai Zeneiskolában, majd a Magyar Iparművészeti Egyetem Menedzserképző Intézetében menedzserképzést, a marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen Zeneművészeti Karán pedig zenepedagógia szakot végzett. 2000-től szabadfoglalkozású zenészként különféle zenekarokban lép fel, zeneszerzéssel, koncertszervezéssel és ütőhangszer oktatással foglalkozik. Folyamatosan fellép a budapesti 7határ és az Ecos del Alma zenekarokkal. A következő ütőhangszereken játszik: dob (Jazz, Rock, Fúziós stílus), cajon (a flamenco zene ütőhangszere), daf (perzsa keretdob), darbuca (arab ütőhangszer, hudak (indiai beszélő dob), udu (afrikai cserépdob), bongos stb.

Kiss Csongor

Dilidob afrikai kézre

Ta
 Ta-ka
 tonga
 tenga
 konga
 szúnyog, medve fogna
 körbe dongna
 rád fonódna
 fejbe rúgna, mintha kongna
 Ta-ki-te
 pösszentve
 szunnyogó
 szísszenés
 Ta-ra-ki-te
 ritmikusan
 pókosodó
 fulladozó
 hexameter
 Ta-ka-ta-ki-te-ta
 ha ráesel a ritmusra,
 szikratehetség fülük a dobra,
 már jöhet is a
 tenga-tagadás
 konga-kavarodás
 marimba matatás
 Magdika: itatás

Megjelent a *Chaos Café*-ban – a XV. Minimum Party íróműhelyének egyetlen és soha vissza nem térő kiadványában.

Selyem Zsuzsa

író, irodalomtörténész
(1967 május 15, Marosvásárhely –)

1985 és 1989 között matematika szakot végzett a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen, majd ugyanott 1991 és 1996 között magyar-angol irodalom szakon is diplomázott. 1997 és 2002 között az ELTE BTK esztétika szakán PhD fokozatot szerzett. 1994 és 1997 között a Korunk szerkesztőjeként dolgozott, 1997-től a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Irodalomtudományi Tanszékének tanársegéde, majd adjunktusa. Kutatási területe: kortárs esztétikák, kortárs irodalom és társadalom viszonya.

Kötetei: *Valami helyet* (József Attila Kör - Kijárat Kiadó, Budapest, 2001, Második, bővített kiadás. Komp-Press Kiadó, Kolozsvár, 2003), *Szembe szét. Humor és szentség összefüggése Esterházy Péter prózájában* (Koinónia könyvkiadó, Kolozsvár, 2004), *9 kiló. történet a 119. zsoltárra* (Koinónia könyvkiadó, Kolozsvár, 2006), *Fehérek közt* (Esszék. Vigilia Könyvkiadó, Budapest, 2007), *Erdei politika* (Publicisztikák. Koinónia kiadó, Kolozsvár, 2009.), *Mire vársz* (Novellák. Bookart könyvkiadó, Csíkszereda, 2009).

76

Íróműhely

Vezette: **Selyem Zsuzsa** (Kolozsvár)

Közmondások paranoidoknak

Káosz: instabilitás, időbeli változás, nem ismétlődés, ergo megjósolhatatlanság. Néhány mondatot azért összegyűjtöttem, a szép bonyolultság jegyében (nem a bonyolulttól kell félni, hanem a zavarostól – mondá Esterházy Péter):

„A káoszelmélet azért érdekes, mert felhívja a figyelmet a világ egy kellemetlen tulajdonságára: arra, hogy előfordulhatnak olyan esetek, amikor a számítás durva pontatlanságát nem a tudásunk hiányosságai vagy mérésünk pontatlanságai okozzák, hanem maga a dolog szerkezete.” (Mérő László)

„Közmondások paranoidoknak, 1: Lehet, hogy sohasem férsz hozzá a Gazdához, de attól még piszkálhatod a kreatúráit.

Közmondások paranoidoknak, 2: A kreatúrák ártatlansága fordított arányban van Gazdájuk erkölcsstelenségével.

Közmondások paranoidoknak, 3: Ha elérik, hogy rossz kérdéseket tegyél föl, nem kell idegeskedniük a válaszok miatt.

Közmondások paranoidoknak, 4: Te bújsz, ők nem húnyanak.” (Pynchon)

„A törvény egyes-egyedül azoknak a kizsákmányolására készült, akik merő nyomorúságból képtelenek betartani.” (Brecht)

Atelier literar

Conduc de **Zsuzsa Selyem** (Cluj-Napoca)

Proverbe pentru paranoici

Haos: instabilitate, schimbare în timp, non-repetiție, prin urmare: imprevizibilitate. Am adunat totuși câteva propoziții – toate în egida frumosului complicat („nu de complicat trebuie să ne temem, ci de confuzie”, zise Péter Esterházy)

„Teoria haosului este interesant pentru că atrage atenția asupra unei iritante calități a lumii, respectiv asupra existenței unor cazuri în care inexactitatea exorbitantă calculelor noastre nu provine din lipsuri de cunoștință sau măsurători proaste, ci are ca și cauză însăși structura (natura) lucrurilor.” (László Mérő)

„Proverbe pentru paranoici, 1: S-ar putea să-ți fie imposibil de ajuns Stăpânul, dar acest lucru nu te împiedică să-i stânjenești creaturile.

Proverbe pentru paranoici, 2: Inocența creaturilor este invers proporțională cu indecența Stăpânului.

Proverbe pentru paranoici, 3: Dacă reușesc să te facă să pui întrebări greșite, nu mai au de ce să se neliniștească pentru răspunsuri.

Proverbe pentru paranoici, 4: „Tu te ascunzi, dar ei nu-și ascund ochii.” (Pynchon)

„Legea este făcută fără doar și poate numai în scopul exploatarea acelora, care din simplă sărăcie, nu sunt în stare să-o respecte.” (Brecht)

A Nagy Kormányos kétszer hal meg

Kiss Csongor

Mao Ce-Tung

Vízi Tünde

Lázár Mónika

Zsigmond Adél

Serestély Zalán

Babos Krisztina

Teljes a káosz az ég alatt, a helyzet kitűnő – mondta Mao Ce-Tung, a kínai nép felszabadító zsarnoka. A népek kényszerbékétáncot járnak a falon a vezetőkkel, a hegyek selyemutat pipálnak a múltba.

Fürkészőn nézett a látóhatár bugyrai alá. Úgy tett, mintha erősen gondolkodna, homlokán kidagadtak az erek. Mao Ce ekkor sátrak rajzására lett figyelmes, melyek úgy pislákoltak, mint a halottak lelkiért vízre bocsátott lampionok, s mindük előtt egy-egy akasztott ember harapta a szürkület fényeit.

A vezér csodálkozott, hogy a tudta nélkül valami is megtörténhet országában, és azon kezdett el morfondírozni, hogy hagyja-e a sátrakat tovább rajzani vagy sem. Mao Ce azzal fenyegetőzött, hogy a sátrakat a kínai nagy fal dél irányú meghosszabbításával állítja meg, úgyis kapóra jön ez a sok hulla, hogy épüljön az emberarcú szocializmus.

Az asszony férje tudta nélkül állt ki a legmagasabb sziklára: előbb bömbölő csecsemőjét dobta a mélybe, aztán egy szó nélkül ellökte magát a talajtól.

Ekkor tört ki a híres káosz, amit Mao Ce-Tung szemrebbenés nélkül nézett végig. Érzelemmentes arcán csak a lenyugvó nap fényei tükröződtek, és csak a fényes égitest eltűnése után vette észre legnagyobb ellenségét a láthatáron, Ciao Sami-Sumi-t. Nem volt vesztenivalója, görcsösen hitt a káoszban, és alig várta, hogy találkozzon fiával és feleségével odaát, a selymes utak kereszteződésénél. Pontosan célzott, és Mao Ce-Tung tisztán hallotta a nyíl surranását. Bár az uralkodása alatt ejtett áldozatok, az öngyilkosságok s a vérbefojtott felkelések lehetetlenné tették a káoszt leplező harmónia illúzióját, egy másodperc töredéke alatt földrebukott, így a nyíl csak homlokát súrolta.

Ciao Sami-Sumi-t viszont nem érte felkészületlenül az esemény, rendkívüli gyorsasággal előkapta vadászkesztését, és áldozata szívébe szúrta. Szívén átszúrt a kényszer hatalma, s e kényszer éltette, hogy meghozza élete egyetlen és egyben utolsó áldozatát, mely a szabadság sokszínű érzését magába szívva felszabadítja az ártatlanság orcáját felöltött népeket.

Két pillantásnyi idő maradt, addig kellene valami bölcs gondolatot megfogalmazni, most, amíg még magáénak tudhatja a földet a talpa alatt, mielőtt még kisimul a káosz. Szeme előtt megjelent végtelen birodalmának minden egyes lakója, akik valaha is a Sárga folyó partján éltek csendes beletörődéssel, pillanatnyi örömmel telt életüket, két pillantásnyi ideje lüktetett homlokán.

Azzal a határozott szándékkal, hogy élete utolsó két pillanatát annak a kaotikus hazugságnak – amely országát és életét uralta, és ő maga is, munkájával, táplált – megszüntetésére szenteli, szólni készült halálos ellenségéhez, hogy a népnek üzenjen, de az az első keze ügyébe akadó kővel betörte a koponyáját.

Jakab-Villó Hanga

Madaras Dávid

Weinraub Róbert

Fekete Réka

Kruppa Noémi (Pöci)

Vince Tímea (Cinci)

Lakó Ottilia

Deák Zsuzsanna

Selyem Zsuzsa

Koros Fekete Máttyás

Vétlen ko incidenciák

Éppen fürdeni indultam a patakra, amikor találkoztam Zsuzsával, aki éppen arrafelé lakott, és aki éppen akkor találta ki, hogy kellene egy vétlen ko incidencia-doboz. Aznap éppen nem tudtam, miféle tokot készíthetnék, így örömmel láttam hozzá, és éppen ez a tárgy jutott eszembe. Vétlenül dolgoztam bele gézsálat, kenderkötelet, előfonatot, fület, farkat. Éppen Zsuzsa segített befejezni a tárgyat. Éppen nekem. Éppen köveket kötöztünk rá. Még, éppen.

Adélnak délután kellett volna hazamennie. Indulás előtt megjött az édesanyja, hogy vigye haza, mert az édesapja balesetezett.

Kérdeztem Mónikát nemezelés közben, hogy mit csinál a lánya, ebben a pillanatban a hátam mögött felsírt a kislány.

Farkasék játszottak: – Ki következik – hangzott el a kérdés. Az anyuka ölében ülő gyermekét felemelte, a nadrág hátsó részén álló szöveg: NEXT

Augusztus elsején, reggeli mosogatás közben arra gondoltam, jó volna vadas mártást enni. És ez volt az ebéd.

A Nagy Kormányos kétszer hal meg című történet 17 mondatból áll (kezdőmondat és éppen 16 ember írta) a 17 órától kezdődő íróműhelyben.

Chilf Mariék sötétedés után érkeztek meg a partira, Mari mondta a többieknek, húzzák fel a sátrat: szinte centire ugyanazt a helyet választották, ahol évekkal ezelőtt Gágával sátorozott Mari.

Pont íróműhely közben, és pontosan amikor Zsuzsa fölvetette a vétlen ko incidenciák gyűjtésének ötletét, Robi kamerája elé, mely az asztalon hevert, egy különösen nagyméretű szöcske ugrott, melyet pár perccel korábban Matyi le akart taposni. Robi gyorsan kapott az alkalmon, és lefotózta.

A filmes műhely vezetője koprodukcióra kért fel minket, és a projekt szemléltetésére Az ember tragédiáját ajánlotta. Barbarossa János valamivel előtte hozott két katalógust, egy sepsiszentgyörgyi művésztaborról, amelyben találtam egy átíratot az említett műről Orbán tragédiája címmel.

Felirat a budajtón: „Csókolj meg, Lajos! Réka” A délutáni íróműhelyben Réka élményeit olvassa fel Lajossal kapcsolatban.

Amikor éppen meséltem Cincinek, hogy van dinnye, amit majd meg kellene enni, megjelent Ágota: – Gyertek dinnyét enni!

„Nápolyban láttam szart, amint röpült nagy ívben át, (Epigramma) Beszólás a napszemüvegben ülő fejem fölött a téren” embereknek: – Úgy ültök ott,

mint Nápolyban a maffia.

Weinraub Róbert

Elszállt nagyszülők

Megérkeztem a faluba, és már igyekeztem is az én szeretett nagymamámhoz, akit nagyon rég nem láttam. **A füle egészen nagyra nőtt.**

A ház olyan volt, mint legutoljára. A pincéből valami őrzöngő zene szólt. Gondoltam nagyapa megint sokat ivott, és meg is kérdeztem nagytól, hogy vajon nincs-e szüksége segítségre.

– **Ordo ad chao.** – válaszolta. – Az új album majd rendbe hozza – és a fejére mutatott, mint akinek nincs ki a hét kereke.

Nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle. Komolyan mondom, ezek a nagyszülők jobban képesek vannak, mint a fiatalok. Leültem, és az eget bámultam. Elment a rossz idő. Nagyi nekifogott énekelni valami bonyolult ritmusú dalt: „**Egy háromszögű ketrecben, három kis macska el nem fér.**”

Talán nem is volt ritmusa, de azért tetszett. Elindultam egy sétára. Elhaladtam egy ütött-kopott viskó mellett.

– **Máskor verd be jól a patkószeget!** – kiabálta egy bácsika.

Majd az iskola következett, ahova én is jártam.

– **A mozgásfajták fellelhetőség egzisztenciális probléma.** – hallatszott ki az ablakon.

A sok furcsaság, ami körülvevett lassan kezdett elhatalmasodni rajtam. Már-már azon agyaltam, hogy írok egy könyvet a következő címmel: „**Kár hogy nincs zöld golyóstollam.**” Megpróbáltam visszazökkeni az időbe, miközben egy nemjózan úr közeledett felém biciklin. Egyet jegyezzen meg, fiam: „**Csak az létezik, ami ismétlődik, és csak az nincs.**”

Na, gondoltam akkor, ennél az ivás visszatérő szó-kás. A nagy melegtől egészen leizzadtam. **Özönlenek**

a bogarak az ember kipárolgására. Hazaérkezésemkor nagyí éppen epret szedett. Elnéztem egy darabig majd megszólaltam: – **Franciaországban pirosabb az eper.** – Tudod, édes fiam, Franciaországban több a piros festék. Ezen elgondolkodtam egy kicsit, majd beültem a kocsimba, és szó nélkül visszahajtottam oda, ahonnan jöttem.

Madaras Dávid (Fecske)

Szétnépesedés

Elment a rossz idő. Az alig felfedezett szigeten már korán reggel nyüzsögnek a lakók, **és özönlenek a bogarak az ember kipárolgásaira.**

Dél előtt már szinte teljesen berendezkedtek, a szigetre állatokat hoztak, de később viszont rájöttek, hogy **egy háromszögű ketrecben három kismacska el nem fér,** főleg, hogy az **egyik füle egészen nagyra nőtt.** Legalább egy annyit megjegyeztek, hogy **máskor verd be jól a patkószeget.** Délutánra megnyugodott a még egymást nem túl ismerő nép, sőt még beszélgettek is. Egyesek már olyasmin vitatkoztak, hogy **a mozgásfajták fellelhetősége egzisz-**

tenciális probléma, mások arról, hogy **csak az létezik, ami ismétlődik, és csak az nincs.**

– Jól hallottam? **Franciaországban pirosabb az eper?** – kérdezte az egyik.

– Ez kérdés? Mi az, hogy pirosabb? A pirosnál is pirosabb! A zöldnél is zöldebb! **Kár, hogy nincs zöld golyóstollam,** azaz golyószóróm, az ilyen hülyéket, mint te, le kéne löni! Minimum kékre-zöldre verni.

Az ordibálást nagy hangzavar követte, mindenki nyüzsögni kezdett, nagy kavardás támadt: **ordo ad chao** szindróma. **Nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle,** mert hát ki nem szarja le, hol pirosabb az eper. – sóhajtotta az egyik mielőtt magával ragadta volna a zűrzavar.

Koros-Fekete Mátyás

A város büszkesége

A háziállatketrecek gyártó üzem volt a város legnagyobb gyára. A város minden polgára büszke volt magára, hogy abban a helységben él, amely otthont ad az ország legnagyobb háziállatketrecek gyártó üzemének. Méginkább büszke volt Béla és János, akik ebben a gyárban készítettek ketreceket házikedvencek tartásának céljából. Béla odament a minap Jánoshoz:

– Te János!

– Mondjad, Béla!

– Én párolgok a melegtől.

– Hát elhiszem. **Elment a rossz idő.**

– És másznak rám a bogarak. Sőt: özönlenek. **Özönlenek a bogarak az ember kipárolgásaira.**

– Jól mondod – mondta János, miközben a ketrecek gyártó gépezetet működtető egypúpú tevével patkolta.

- De te János!
- Mondjad, Béla!
- **Máskor verd be jól a patkószeget**, mert látom megint ferdén ütötted be. Még lerepül a patkó, és mejjen talál valakit, mint például a múltkor Misit, aki elkezdett beszélni arról, hogy **csak az létezik, ami ismétlődik és csak az nincs**.
- Tényleg, mi van Misivel? Amióta fejen találta az a patkó teljesen megváltozott. Kiment dolgozni külföldre, nem?
- De igen. Már hazajött, találkoztam is vele. **A füle egészen nagyra nőtt**. Azt mondja, **Franciaországban pirosabb az eper...**
- Szerintem lassan kezdhetjük a munkát. Ma milyen ketreceket gyártunk?
- Háromszögű macskaketreceket.
- Jaj, azokat ki nem állhatom! **Egy háromszögű ketreceben három kis macska el nem fér**.
- Valóban. Teljesen haszontalanok az efféle ketrecek.
- Még mit mesél Misi?
- Írt egy könyvet a mozgásfajtákról. Azt mondja: **a mozgásfajták fellelhetősége egzisztenciális probléma**.
- Milyen igaza van...
- **Kár, hogy nincs zöld golyóstollam**. Írnék én is egy könyvet. **Ordo ad chao** lenne a címe.
- Nem érdekelnek a hülyeségeid. Nem érdeklődtél Misi teknőse felől?
- De igen. Azt hiszem megsértettem vele, mivel ki-térő választ adott.
- **Nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle!**

Vízi Tünde

Ordo ad Chao

Szereplők: Ordo et Chao

Szín: Földszíni kockában csücsül egy egyenlőszárú háromszög, csücscai O, R, D. Chao a háromszög köré írt kör. Beszélgetnek.

Chao: **Element a rossz idő.**

Ordo: Nyomott a meleg. **Özönlenek a bogarak az ember kipárolgásaira**. Látod azt ott? Francia.

Chao: **Franciaországban pirosabb az eper**. Azt mondják... **Kár, hogy nincs zöld golyóstollam**.

Ordo: **A füle egészen nagyra nőtt**. A franciának.

Chao: Átpingálnám zölddel kisebbre. De megbeszéltem vele. Csak úgy a rend kedvéért.

Chao el.

Ordo: **A mozgásfajták fellelhetősége egzisztenciális probléma**. Miután Ordo eltávozott, elvesztette az identitását.

Már csak egy kör. Eddig (legalább) körém volt írva. **Chao vissza. Identitás vissza. Csak az létezik, ami ismétlődik és csak az nincs**. A súlypontjába verte a patkószeget, és újarajzolta magát Chao köré.

Ordo: **Máskor verd be jól a patkószeget**. Majdnem kisiklottál.

Chao: Uhum... **Nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle**.

Ordo: Miért? Megsértődött?

Chao: Nem variálhatom a fülméretét, neki létszükséglet a nagy fül, segít a felszállásban. Síklőrepülő-oktató.

Ordo: Aham... Hallod?! Ma is tanultam valamit. **Egy háromszögű ketreceben három kismacska el nem fér**.

Cinci

Kiszekusza gondolatok

Végre! Ez az igazi, imádom, tábortűz, énekelünk, legalább hárman gitároznak. Pontosan hárman.

S brácsa, s minden, buli lesz itt... Ágotának simogató hangja van... fű, jövő héten már nem leszek itt... ez a fiú tavaly is volt, nem? Kicsit mintha más lenne, valami furcsa, ja!

A füle egészen nagyra nőtt.

Szörnyű volt ez az éjszaka, nem akarok többet fájni, s júj, ez az álom is... mi is volt?

Gica cicát mütött, igen, vagy nem egészen?

Hopp, megvan: orvosi rendelő, olyan Lost-os, talán, s Gica háttal, mint az olcsó rémfilmekben, aztán hirtelen csak az arca látszik, a szája egészen nagyra nő, s teljes meggyőződéssel ezt mondja: „**egy háromszögű ketreceben három kismacska el nem fér**.” S aztán a cica, igen, Gica a szívébe szúrja az injekciós tűt, mert nem találja az eret, fogjam, mondja, de a kezemet az asztalhoz szorítja valami, uááá a kiscica

emberi keze, s erre Gica csak ennyit mond: „**Máskor verd be jól a patkószeget.**” mi van itt?! Elég, vissza a tábortűz valóságába, egy korty borm kocka csoki, fű, a hideg egészen fut a hátamon...mmmm, így már jó, hiába, az epres milka a világ! Hm, **Franciaországban pirosabb az eper?** Kéne eper fülcsiket is csináljunk bőrből, szerintem, habár Szilárd megmondta, hogy a gyümölcsök kizárva...

Ájnánánánánáná... „boncidai híd alatt, leány a legény alatt, azért mászott alája, viszketett a szoknyája”... hát én Válaszútról ismerem ezt a csávót, csak akkor még hosszú volt a haja, eltakarta a fülét....na ez aztán...valami különc neve van, de hogy is? Asztrid, Arisztid? Ezeket mindig keverem... „Hallod-e, te voltál Válaszúton, igaz-e? S Asztrid a neved, az-e? „Na, ez egy nézés... **nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle...** persze, tudhattam volna, hülyegyerek, kürtöld szét a táborban, hogy balfasz leányka vagyok. Surmó, mindegy. Egyet inkább sétálok. „Eső után nap-sütés, szívérványos, kék az ég... „dejó... te puha fű, te, s a csillagos ég, na, holnaptól nem fog esni, végre **elment a rossz idő**, kit is érdekel ez a surmó? kicsi sátor, hogy beázott... s mi van akkor, ha a felsőbbrendűsködő nevét összekevertem egy másik felsőbbrendűsködő névvel? nem az én hibám... mea culpa, ja bocs, mea maxima culpa, az "igazi" filósok így mondják, tyű, hogy eszembe jutott a tenger! Tényleg, hogy is? Bzzzzbzzz, ezek a gondolatok úgy bizzegnek a fejemben, követni se tudom, hej, hol is jártam? ja, tenger, s a culpák, persze, ja, hát Máriáról jutott eszembe, ő a nagy görög-latin szavakkal és kifejezésekkel díszített beszédű fejes irodalmár leány.

Milyen vagány csaj volt, s hogy elfilut... kár érte, na. Hogy is mondogatta, rend a káoszban? Csak latinul, ejsze, valami ordo és a káosz, ugye chao, csak ezek

a latin kötőszók, s ablativuszvokativuszblablativuszok... megvan, ordo ab chao! Vagy ad? **Ordo ad chao**... de az is lehet, hogy et. Ja, nem, az és. Na, valahogy így. Az osztály volt a káosz, s az oszi a rend, kicsi oszibácsink, szegényem, nem szerettük mi a filozófiát. Foci, fagyí, sör, strand, igen. Júj, egyik órán kivitt a cseferé stadionba, s éppen edzettek, s a drága próbált belénkpréselni valamit a filozofikus gondolkodásból, naív volt, no: „**A mozgásfajták fellelhetősége egzisztenciális probléma.**” Hát, mi lányok, inkább egy-két focista verejtékáztatta izma- it leltük fel, s tényleg egzisztenciális problémának vehetjük ezt, ugye, hát kellene a szép férfiak az életbenmaradáshoz, s hát ejsze a fajfenntartáshoz is... Node az oszibácsi nagymondata azóta is bennünk maradt, ezt az egy mondatot sikerült belénkpréselnie, úgyhogy, tyű, itt jár medve?? Ó, szétszört leányka, azonnal fordulj vissza, jajazmi, árnyék, beszari, neidétlenkedj, jó, oké, most kicsit vissza kéne gondolni az oszibácsira, a focistákra, a medve csak fennebb jár, s minden rendben... oszibácsi, focisták, izmok, NE EGYÉL MEG! Visitós pipi, basszameg, csak a szél, merre van a tábor, jaj, szaladás, idétlen láb, emelkedj, na, jaj, erre, s itt merre, mindegy, csak nem tévedhetek el, vajon min ugrottam át, ne gyere utánam, gyorsab-

ban, na, miért nem tudok, még egy kicsit na, HOL VA-GYOK, BASSZUS????????

Nem, ez nem na, nem, ezt így most nem, segíítsé-ég! medve, eltévedteeeem! segítsetek! Megint mi zörög, na, ez mostmár a medve, nemlehetigaz, mitkellilyenkor, lélegzet vissza, lefekszem, illet még csak hírekben láttam, nem erről akarok híres lenni, ne dobogj olyan hangosan, kérlekszépennagyonkérlek, na, ez meg mi, egy kéz?! Ne hülyéskedj, surmó Asztrid, mit keresel itt? „**Özönlenek a bogarak az ember kipárolgásaira.**” Na jó, hagyjuk, surmó, hülye nevű, nagy fülű, s most nagy titokzatosnak is érzi magát, ilyen nincs még egy a világon. Erre az valami ilyesmit mondana: „**csak az létezik, ami ismétlődik, és csak az nincs.**” Hát, ez a csávó sajnos létezik, ez biztos, s azt mondja, itt a tábor. S tényleg, még mindig boncidai menyecskék, fű, ennyire még nem örültem ennek az éneknek. Mik történnek velem, hej, naplót kéne vezetnem. **Kár, hogy nincs zöld golyóstollam.** Hej.

Baricz Xénia

Úton-útfélén

Mindent megmagyarázni nem jó ötlet, mégis az agytekervényeink java része erre hajlamos, ahelyett, hogy a mindent megérteni irányába csavarodnának. Képzetelemben minden gondolat születése megmozdít pár idegsejtet. Vagy lehet, hogy pár ezret, ki tudja. **De hát a mozgásfajták fellelhetősége egzisztenciális probléma.** Azaz elvégezném a pszichológiát, de jó kifogás, hogy sokba kerülne. S már nem is akarom annyira, mert bejutottam oda, ahova meg-

álmodtam. Mert a sok kudarc csak ideig-óráig bátor-talanított el, s végül annyit hagyott maga után, hogy **máskor verd be jól a patkószveget**, te lány – mondván magamnak –, mert sokszor a szerencse is jól jön. Ha az ember már jól belefáradt a dolgaiba. De most már rendben van. **Elment a rossz idő**, és én ráta-
 postam az utamra, az enyémmre, a sajátomra. Rend lett, mert beléptem a káosz világába? Mert, mert, mert – végtelen sok mert, megéreztem és megtudtam, hogy én, a született rendmániás, mindig is a káoszra vágytam, és most eljött az ideje, hogy fejest ugorjak bele. A káosz által fogok igazi rendet teremteni. Micsoda lehetetlen ötlet, valóságos paradoxon. Ha elvégzem a pszichológiát is, akkor nyugodt lelkiismerettel írhatok majd egy könyvet erről, mondjuk **Ordo ad chaos** címmel. Így megfejttem magam is, mert meg kell magyarázni végül is mindent, s a mert szóval élni sokszor, **mert csak az létezik, ami ismétlődik, és csak az nincs** ugyanakkor, mert ha lenne, miért bizonygatná létezését folytonos ismétléssel?

És az önmegvalósítás rendezett káoszában, ebben a kavalkádban nem volt soha közöm például a matematikához. Tisztelem és ennyi. Engem a matematika csak addig érdekel, amíg az agytekervényeim, ismétlem (lássuk mi lesz velük, lesznek még vagy megszűnnek?) a tekervényeim kiszámolják, hogy egy képzeletbeli ötdimenziós **háromszögű ketrecben három kis macska el nem fér**, de csak azért nem, mert sokat kergetőznek, vagyis nem férnek a saját bőrükbe, ergo semmi másba se férhetnek el. Próbálok logikus káoszt alkotni, vagy kaotikus logikát. Jaj, és a kismacskák aranyosak, selymesek, és nem izzadnak, mint a lovak, vagy mint mi. Milyen ronda dolog, hogy nyáron, amikor elindul a miccssütő szezon, s a népek megindulnak az erdőszéleire, akkor aztán **özönlenek**

a bogarak az emberek kipárolgására. Meguntam a miccsszezonokat, Párizsba vágyódom. Egy francia filmet néztem a múlt héten, amiben tejszínhabos eper-soufflet-t ettek a színészek, és hiába hogy fehér-fekete volt a kép, én láttam, és éreztem is, hogy **Franciaországban pirosabb az eper**. De sokkal pirosabb. És a zöld is él, boldog és szenved, véresen, igen, a zöld. Miért nem írhatnak az emberek színessel a hivatalokban? Nagyon unom már a miccsszezonra emlékeztető kéket is. **Kár, hogy nincs zöld golyóstollam**, mert ha lenne, én fognám magam és a zöldtintájút, bemennék egy akármilyen hivatalba, és a zöld golyóstollal kitölteném a létező legnagyobb úrlapot, aztán megkérdezném a körmét reszelő nőtől, hogy mit szól hozzá. Ehhez az egészhez, hogy én ezentúl csak zöld tintával vagyok hajlandó a hivatalos úrlapokat kitölteni. S ő elküldene a jó büdös francba a zöld tollammal együtt. Én pedig hazabaktatnék a fuccsba és füstbe ment polgárpukkasztó tervemmel, gondolván, hogy **nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle**, mert ő nem olyan mint én. Neki tetszik az itt kapható eper színe. És akkor jövök rá, hogy az önmegvalósítás zökkenős útján nem igazán tudom meg, hogy milyen vagyok, csak azt, hogy milyen nem vagyok!

Fekete Réka

Freka mondatok

Kár, hogy nincs zöld golyóstollam. Nem baj, jó nekem a fekete is. Egyáltalán nem bánom a fekete tintát. Ha tehetem, csak feketével írok. Amúgy a színeknél csak a szagokat szeretem jobban.

Egy simogatás illata a tenyeremben ébredéskor. Reggeli Párizsban, a **piros francia eper** illatával. Örültem, hogy azon az estén mégsem esett. **Elment a rossz idő**, és helyette felállt, magához ölelt, táncoltunk. Mozogtunk. Néhány percre belekerültünk ebbe a mozgásörvénybe, amely a létünket határozta meg. **A füle egészen nagyra nőtt**, közelről láttam, belesuttogtam, hogy jól tette, hogy akkor ott a folyóparton mégsem csókolt meg. Mert a kezemet még sosem fogta úgy senki. Tényleg? kérdezte. De nem kíváncsiság volt a hangjában, csak öröm. Talán örült, hogy senki. Amikor elment, azt mondta, jó szagom van. Hogy ez nem mindennapi. A kipárolgásom. A leheletem. Tudom, hogy az ízemet is szeretné. De ahhoz gyáva. Gyáva az izleléshez. Magába fogadni valamit, ami a vérébe kerül majd. Nézni, szagolni lehet. Ízlelni és szeretni nem. **Nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle**, maradna-e? Hogy maradna-e örökre? Fel sem készültem az igenlő válaszra. Örökre itt marad az udvarunkban, mit fognak szólni a szüleim reggel? Gyerekek, ismeritek Lajost, és máától ő is itt lakik velünk. Marad. Tegnap éjjel megkérdeztem, és ő igent mondott.

A kérdés után megijedtem. Megijedtem, hogy akár igent is mondhat. Rákérdeztem még egyszer, csak a szórenden változtattam és talán néhány szón, kérdőjel helyett felkiáltottam, remény helyett **ordo ad chaos**,

elhajlítotam a mondatot, kifeszítettem, és a gyűlöletes ismétléssel véget vettem az estének. **Csak az létezik, és csak az nincs.** Amit egyszer már ki mondtam neki. Azok a szavak percekig pattognak a **háromszögű ketrecben, abban, amiben az a három kismacska el nem fért,** az ajándék, amit rá két hétre hozott és megmondta, hogy szeret, és **máskor is verjem be jól a patkószeget.** Egyáltalán nem értettem, hogy miért kellett megismételnem azt a kérdést, amire igent válaszolt. Volna.

Kruppa Noémi (Pöci)

Naplójegyzet

1960. szeptember 2.

Pierre egy harmadrangú hotelben lakott, közel Párizs központjához, a Rivolin. Családja, kik nem sokat tudtak róla, s az a néhány ember, aki még ismerte, a szobalány, aki az ágyneműjét cserélte, és egy rokkant néhai katona, kitől minden héten kedden tejet vett, életét rövid lélegzetvételként jellemezték, mivel 27 éves korában ismeretlen okból adódóan, váratlanul meghalt.

Vézna, magas alkat volt, a maga módján sármos, örök-szomorú tekintet volt arcára telepedve. **A füle egészen nagyra nőtt,** de a hosszú, gondozatlan fűrtök takarták. Idejét nagyrészt elmélkedéssel és sétálással töltötte, pénzét tudományos szövegek fordításával szerezte.

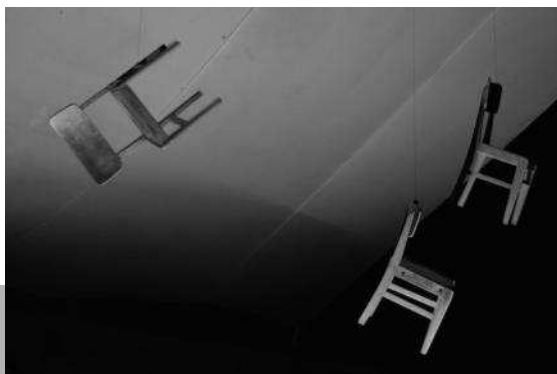
Élete utolsó napján felült ágyában, ölében könyv volt, minek addigra már 3 órája bámulta a borítóját. Munkaszonya lett. Jobbkezében azt a cetlit szorongatta,

melyet reggel a postaládájába dobva talált. **„Csak az létezik, ami ismétlődik, és csak az nincs”.** Ez a sor bizonytalanságot keltett benne, életében először haszontalannak érezte magát.

Ahhoz, hogy valami megszűnjön, előbb léteznie kell, de ha nem vesz róla tudomást senki, akkor nem is létezik. Kinyitotta a könyvet valahol a közepén: **„A mozgásfajták fellelhetősége egzisztenciális probléma”.** Hajtott egyet. A lap közepén, vastagbetűvel szedett mondatra lett figyelmes: **„Özönlenek a bogarak az ember kipárolgásaira”.**

Lecsapta a könyvet. Kit érdekel mindez? Mennyire fontos ez ahhoz képest, hogy egy emberi élet túl rövid arra, hogy megtegyük mindazt, amit tennünk kell, és ebben pontosan ezek az érdektelen gondolatok akadályoznak, melyekkel nap mint nap foglalkozunk, hogy jaj, **kár, hogy nincs zöld golyóstollam,** kár, hogy esik az eső, meg hogy **egy háromszögű ketrecben három kismacska el nem fér.** Egy életünk van, és nem szabad benne elveszíteni önmagunkat. A halálos ágyadnál senki sem fogja majd azt mondani, hogy **máskor verd be jól a patkószeget,** mert nem lesz máskor.

Pierre fölneézett az ablakára ragasztott örök mottó. Jára: **„Ordo ad chao”.** Dühbe gurult, odament és

letépte. A homályos üvegen át látta, hogy elment a rossz idő. Ablaka a piactérre nézett, szemközt egy tömbházra függesztett óriásplakát, háttere francia zászló, rajta Charles de Gaulle, kezében eperrel, feje fölött ezzel a felirattal: **Franciaországban pirosabb az eper.**

Kopognak az ajtón, a szobalány az.

– Megkért, hogy emlékeztessen, kész van a mai munkájával?

Nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle. Elsült egy pisztoly.

Kiss Csongor

Ordo ad chao. Jótanácsok

Az állítás igazságát akarattal meg ne változtasd. Az akarat zsarnoki tett.

Bretagne egy szép hely.

Franciaországban pirosabb az eper. És a piros is. Ízlésed szerint, ne változtasd meg az állítás igazságát.

Egy háromszögű ketrecben három kismacska el nem fér. Csinálhatsz belőle hatszögűt. **A füle egészen nagyra nőtt.** A háromszög állati jó forma tud lenni. Kedved szerint se változtasd meg az állítás igazságát.

Ha Krisztus fejjel lefelé áll a kereszten, Péter apostolnak is nézheted, egy festményen. **Máskor verd be jól a patkószeget,** hisz tudod, hogy a lovak utálják a festményeket. Szükség szorításában se változtasd meg az állítás igazságát.

A mozgásfajták fellelhetősége egzisztenciális

probléma. Jauss is ezért kerget az őserdőben folyton-folyvást pillangókat. Ő is álmodhat, bár tudhatna egy-két dolgot: **csak az létezik, ami ismétlődik, és csak az nincs.** Vágyaid szerint miért változtatnád meg az állítás igazságát?

Végre! **Elment a rossz idő.** Most dög meleg van. **Özönlenek a bogarak az ember kipárolgásaira.** Ha utárod is a bogarakat, hangulatod szerint se változtasd meg az állítás igazságát.

Kár, hogy nincs egy zöld golyóstollam. Söhajtozik egy restaurátor. Renoir olajat szokott keverni a zöld festékhez. Neki biztosan nincs golyóstolla. **Nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezni tőle.** Hivatásból se változtasd meg az állítás igazságát. Na és ezután a művészeket messziről elkerüld! Az akarat mindenképpen zsarnoki tett.

Barbarossa apokrifek

Epigramma

Kacagjátok lelkeim fölé a kőbe.
voltak vágyaim, de csak mint egy ökörbe
Pásztorból elég négy paraszt!
Post Scriptum
Naná, hogy láttam szart repülni
amint a térben meggömbülve fejem fölött nagy ívben
beletrafál a lelkembe
Valaki elkürt, valami, valakiben
Fájt neki, nem tom, se hogy bánta
lehet hogy...
Mondanám, most könnyebb
de csak má hogy valaminek örvendj

Súlyos az úgy kezdve
Nápolyban pengetve
mulandóság így a: „ó szólj hogy mi jó”!
Valaki csönget:
Egy pizzafutárt de megennék!

Pálfalusi Zsolt

Egy gramm epigon

melyet R. esetlegessége teljes súlyával
tudott s tudatott vásott illetőleg vésett
elméknek

Sarcoljátok ti restek a testem
köré görbe vágyaimnak
szép fogadóját majdani ökörnek...

Káoszából elég nagy szar!

Port szívunkt:

Károlyban mállott a szar s amint
röpült a réten nejem fölött
az ég ívben meghasadt.

Valaki elment valakiben éppen.

Lehet, hogy sánta,
Lehelete őrült;

Vad citerán pengeti a húgom
Mekönyörülnek kezén az ujjok:
– Ó, ti elmék... – hosszan szótt kelmék!-

De csitt, egy kalács selyme
kel éppen...))

Fekete Réka

Barbarossa variációk

rögbe
téren
örökbe
éppen
újon
emlék
húron
egy rímekbe zárt létet!
megennék

M. drámája négy felvonásban
A.

Valami elmúlt valakiben éppen amikor M kilépett Fe-
lelőssége teljes tudatában s tudata teljes erejében
azt mondta:

- Pátoszból elég négy arasz, és tovább lépett.

B.

Egy szemrebbenésnyi sötét és M ismét az ajtóban.
Nem tudja lépjen-e, vagy sem.
Szeme sarkából mer csak az utcára nézni. M. fél. Me-
rénylet miatt az előadás elmarad.

C.
Egy szemrebbenésnyi sötét M. az ajtóban.
Nem tudja lépjen-e vagy sem. M. fél, pontosabban
egy robbanás által a testet cafatokra szaggató hirte-
len haláltól fél. Van ilyen.

D.
Egy szemrebbenésnyi sötét, egy tompa bumm a tá-
volból. Mindegy, hogy M. kilép-e, vagy sem.

Simon Emőke

Epigramma

Valyon véletlen, hogy éppen vasárnap
olvasom Márkus, „kitalált vasárnap”
című művét...
fűrkésem bűzét.

Valyon véletlen-e, hogy versem első
két sora, tizenegy szótagra eső
furcsa kapcsolat...
képtelen hangulat.

Csak valyon, valyon, valyon, valyon, valyon
az ellipszilonom rossz helyen vagyok,
de kit érdekel...
csak úgy énekel.

Megmagyaráznám mi a pátosz, viszont
magyar órákkal való szoros viszonyt
nem tartottam...
inkább alkottam.

Felfogni csak most fogom: négy arasznyi
verset, pátoszt, alkotni e parányi

lapon nem tudok...
mindjárt leugrok.

El se hinnéd, de bennem múlt el éppen
és bántam: – O, sole mio... –, eképpen
búgtam a hegyen...
vége ne legyen.

Piesz: Nápolyban finomabb a pizza
csak az a legnagyobb gond, te kis cica
Nápolyban nem jártam...
Ígyhát szart se láttam.

Weinraub Róbert

(Epigramma) Melyet P. M. versére írt

Sírkövömré vésve majd e szavak lesznek:
hogycsontjaim a földalatt emlékezzenek...

– Péniszből nem elég egy arasz! –

Post scriptum:
((Párizsban láttam szart, amint kövült
küszöbömön wc-papírral lefedve.

Valaki kínjában ittfelejtette.

Lehet, hogy én voltam,
Lehet, hogy egy őrült,

Mikor Párizsba érkeztem, s ettem, mert
éheztem
s szartam, hogy elszakadjak magamtól:
– C'est la vie...– ennyit ér egy arasz! –:

- De azért még egy kicsit bennem maradhatsz...))

Kruppa Noémi (Pöci)

(Költemény)

avagy a „Megy a juhász a számáron” by P. és
az „Epigramma” by B. versi násza, melyet X.
írt tábori használatra.

Megy a paraszt a szép réten,
Viszi őtet a kaszája.
Nagy a nyele, de hiába:
Négy arasz sincs meg a kése.

Nézné a paraszt az eget
nagyon elkeseredve, de
egyszer csak egy madár éppen
überméretes trágója
a látását eltakarja.

Eszébe is jut a cigányné jóslata:
Hogyha egy madár őt egyszer csak leszarja,
Akkor a paraszt a halálát várhatja,
S sírkövére nagy pátosszal ez lesz írva:

„Neki csak négyaraszos volt a kaszája.
Lehet, hogy bánta,
Lehet, hogy örült,
De a legelőt mindig tisztesen lekaszáta.”

A jámbor emberünk fejét
e gondolatok mérgezték
De ahogy rövid volt éle
szerszámának, úgy az esze
tokja se vitte őt messze.

S kettő perc nem telhetett el,
neki már csak az volt gondja,
hogy bár sok volt szalonnája,
nem volt hozzá vereshagyma.

Baricz Xénia

Mi lenne, ha a pizzát vízszintestésre vágnánk?

Melyet B. felelőssége teljes tudatában, s tudata teljes velejében kizárólag saját használatára írt – mazochizmus céljából a /köz/ - kívánatára...

Először is.

A Pizzának szaga van.

Hogy túléljük saját szarunk, ← ott a szaglólébeny.

A Pizza szarhatnéka pedig mint maga – akarata az agykéreg legelső szintjén az agytörzs vezérlése

Alatt

Marad.

A központi vágy Tehát letermináltá vált, s a gerjesztett felindulás limbikus rendszerünk működése már;

Menekülnék, ha tehetném, de a gyűrűből egy falatnyit kiharaptál.

S Al-részei /közt/ a kapcsolat sajnos még nem olyan

Tág.

Az emlősi lét konfigurált.

Harapás

Közeledés

Köpésbe keveredés a Rhinenaphalon megjelenése „orr-agyad” tétele, s e reakciós fiktív lét-elem élvezet emlékeket

túlzónán lát el

áll fel

s állítat:

A testmozgások összhangolása a primitív egy s a neno-coptex tekervényes gömbje néhol, összecsatlakozik a jobban illeszkedés végett.

Kémenes Bernadette

Egy pizza vallomásai

– De most egy pizzát megennék... Minden így kezdődött. Utálok, ha ezek a zabagépek csak úgy, mert nincs ahogyan befejezzék a verseiket, felhasználnak, sőt már-már kihasználnak totál profán célzattal. Egy természetes pepperónis pizza vagyok, frissen túrógett egyhasználatos doborban. Éppen most fizett ki egy bizonyos M., nápolyi firkász. Vagy lehet, hogy nem nápolyi, nem tudhatom. Nem bámulhattam túl sokáig. Csak egy pár pillanatig láttam, amíg kicsapta a dobozt, elkapta a fülemet, élvezet nélkül beleharapott, a sajt fityegett a szájából. Fúj, gusztustalan volt! Ez az állat teleszájjal kezdett oszolemiózni, aztán porhanyós kövér testét egy szófába dobta. Majd magához rántott dobozostúl, és vénsni kezdte rám, pontosabban a dobozomra mondandóját az utókor számára. Nápolyban láttam szart, amint röpült nagy ívben át, fejemfölrött, a téren.

Nagy dolog, szart bárhol látni, mekkora költő, mama mia!

Valami elmúlt valakiben éppen. Nem mondd! Bennem is elmúlt valami éppen, amikor a fülemlről a sajt darab himbálózott a szájad szélén... Az étvágyam, bazd meg, az!

Még szerencse, hogy több süket duma nem fér a dobozra. Csak egy a baj, hogy most én következem. Lassan elfogyaszt egészen ez a lény. Gyorsan kell végrendelkezniem. Még két sor magamról, és végem. Sírfelirat, melyet P. írt magáról, közelgő végzetének teljes tudatában és e tudásnak rettentő birtokában az utókorra való tekintettel. Arrivederci.

Vizi Tünde

Fejetlen történet

A parkban, ahol ebben a pillanatban a három jó barát feltűnt, egy lélek sem volt: a parkőr egy félreeső padon üldögélt. Lélek tekintetében ez a megfonnyadt alkoholista, aki esténként jobb híján anyját verte, nem sok vizet zavar.

Beültek a parki játszótér fából készült kisvonatába. A fal mennyezetébe minduntalan beleverték fejüket: csupán a legsötétebb alak volt kivétel, aki macskaügyességgel kapaszkodott a vonat oldalán, mintha tapasztalt potyautas lenne. A trió egyik tagja, egy napszemüveges fickó megnyitott egy üveg bort, egyikük sem szólalt meg. Prágába tartottak.

Az öreg parkőr érezte, ahogy a csend rátelepszik a birodalmára, érezte a minden éjjel visszatérő tehetlenséget: úgy tépte volna szét, mint kiéhezett farkas a rég várt áldozatot. Életét adta volna azért, hogy ne kelljen a csend hatalma alatt élnie. Az arcán nem volt nyoma vérszomjas farkas vonásinak, elhízott háziégérre emlékeztetett.

Bárcsak megszólalnának – gondolta:

– Minek vannak itt?! – a hangja a nincslleke- érzést kelthette volna, de a cincogásra csak a macska kapta fel a fejét:

– Egy háromszögű ketrecben, három kismacska el nem fér...– Nevetett: *Ecc-pecc kimehetsz holnapután bejöhetsz, cénára, cinégér ugorj cica az egérre...Fuss!!!!* Az eszelős macskaszemben megjelent az értetlenkedő, mindig megalázott egérfoga.

A támadáshoz a napszemüveges tag jóváhagyására várt. Az alig érzékelhető bólintás után nekiugrott a parkőrnek: előbb elharapta annak nyaki ütőerét, majd a mozdulatlan testről letépte a fejet. Most már ő is beült a vonatba és az éjjel további részében kölyök-

macskaként játszadozott a megkaparintott fejjel. Régi időket idézett ez az utazás. Sok minden változott: a napszemüveg a mindkét szemet beborító hályogot takarta, már nem látta a színek élességét, sem a megszerzett lelkek félelmét, a füle egészen nagyra nőtt. Egész testében rémlett valami régi moszkvai boszorkányszerelem.

A magas harmadik továbbra is mozdulatlanul ült, teste semmit sem árult el az idő múlásáról.

Hihetetlennek tűnt, hogy ez lesz az utolsó utazás. A halhatatlanságról szóló történet – mindhárman tudták: mese, az alvilági pokollét illúzió, és saját szórakozásukra játszott színdarab. A csendet a fejével játszó macska törte meg: méltóságteljesen felállt, kiszállt a vonatból, felállt a legközelebbi padra, megigazította fehér kesztyűjét, kiegyenesítette félreálló bajszát, aztán ráérvően elkezdte nyaldosni a talpát és dorombolt. A vonatban ülők türelmetlen tekintete bírta végül szólásra.

Felegyenesedett: *Epigramma, melyet a Mester felelőssége teljes tudatában s tudata teljes erejében saját használatra írt, illetve rótt* – a játszótér hintái, forgói, lipinkái és mászókéi sírkövekké változtak, melyek között most céltalanul kóborolt a fej nélküli parkőr. A favonat utasai újra és újra elnevezték magukat, amint a narancsszínű egyenruhát viselő test

ismételten felbukott.

A macska folytatta: *Karcoljátok testem fölé a rögbe: szép vágyaim fogadja majd örökbe...*

Mindhárman röhögtek utolsó játszótérre alakított valóságukon (avagy valósággá alakított játszóterükön). Harangszó hallatszott, nem folytathatták, a macska visszaült a vonatba, kezét rázott a magas véznával, és tovább játszott a fejjel. A Mester tekintete, bár ez szemüvege miatt nem látszott, fagyott volt. Elindult a vonat, ment Prága felé, vagy kitudja.

Jakab Villő-Hanga

B-jelenet

(Lámpa fel. A fénykör közepén egy szék, rajta fehér ing, kalap, műszakáll. Egy színész lép be a fénybe, felveszi az inget, kalapot, gondosan arcára igazítja a műszakállt. Úgy igazítja a jelmezt, mintha a közönség helyén tükör állna. Lámpa le. Lámpa fel, a férfi a széken ül.)

Nápolyban a tér hatalmas. Na persze ott vannak a koszos kis utcák is, de az a tér... Úgy képzeld el, tele van rongyos galambokkal, azok a dögök mindenre képesek, elszedik az embertől az utolsó...

(Oldalt lámpa fel, közben a férfi feje fölött lassan felemelkedik a lámpa. Bal oldalt a fényben fekete ruhás nő áll. Cigaretára gyújt, s mikor észreveszi a férfit, mélyet szippant s érdektelenül elfújja a füstöt a férfi feje fölött. A férfi a feje fölött gomolygó füstöt figyel, miközben a lámpa lassan visszaereszkedik fölé.)

S csak szokjuk a galambszart a vállon.

Na így Transit Gloria Mundi, az ember
meg tátja a száját. Sültgalamb? (Nevet. A lámpa fé-
nye felé.)
„O sole mio”
Kiégsz te is. Én is. (Lámpa le.)

Utójelenet

(Lámpa fel. A *férfi* törökülésben ül a földön, ölében
egy doboz, arcát lámpa fénye fele fordítja. Leveszi a
műszakállt, majd felnyitja a doboz tetejét:
„PS PIZZA NAPOLI”
A *színész* egy hatalmas szelet pizzát majszol.)

Deák Zsuzsanna

Latrinaköltészet

Cinci

Budihlet a művészet margójára

Ez az, kérem, íme, itt van, készen,
meglett, született, vagy talán
mindig is itt volt, s létezett:
frusztráltságmentességét levetközve,
egyszerűségéből kikelve,
mottója:
mindent tudok a művészetről, rájöttem a
lényegére.
Ő az erőltetett művész.

meggyőződése, hogy lángész.
tudja, hogy mindenki róla beszél,
érti, érzi: szükségünk van a véleményére.
Na ugye.
Ő, kérem szépen a világon, nem más, mint
maga a világ.
odaadóan félredobja szerénységét,
s tanulságos vitákat folytat a művészetről,
sok ismeretlen szó van a birtokában, meg
ez neki.
Ránézek, és elkezd a fejemben ugrálni:
„mindent lehet, csak erőltetni kell”
ó, ezek előítéletek, felejtjük na el,
csak lazán, művészek, csak lazán...
reménytelen eset, én ezt mondom,
s ezennel táborot verek álláspontomon:
erőltetett művészeknek születni kell,
s génjeink ugye nem hagynak soha el.
Ez a lényeg, amire rájöttem,
ez az én lényegem,
de beletörődni nem sikerült.
Még nem.

Kiss Csongor

Rendeltetés

Tábori rendszabályzat.

6. cikkely: Higiéniai eszközök és létesítmények
használatáról.

1. paragrafus: Vizeletüket és egyéb dolgaikat kötelezően
a lyukba ürítsék.

Magyarázat: A vizelet szó közhasználati jellegére való
tekintettel, jelentését nem tarjuk szükségesnek tovább
differenciálni.

(Egyéb dolgok leírása: dolgok, melyek szorosan
összefüggenek az egyén személyiségével, amelyek
egyáltalán nem és minden más. Például: nyári záporok,
cukor nélküli kávé fölös tejjel, késleltetett zabálás,
félelem a bogaraktól, a tűz mértéktelen szítása, a
kocsmárosné megvárakoztatása, hóbörgés a tábortűz
körüli, erőltetett menet a Parnasszusra fél kettőkor,
honvágy.)

A paragrafus be nem tartása a rendszegők nevének
kitörlését vonja maga után.

Mi lenne, ha...

Itt ülök a vécelécen
egymagamban, véceszélen.
Kitekintek a kék résen,
bemerengek a mélységbe.

Mi motoszkál bennem éppen,
mi bódít oly émelygősen?
Talán a vágy, talán a pillék,
Egy tropikált be meginnék!

A szövegek megjelentek a XV. Minimum Party alkotótábor
íróműhelyének egyetlen és soha vissza nem térő kiadványában,
a **Chaos Café**-ban
Tördelés, layout: Pöci

Mozgásszínház műhely

Vezette: **Flutur Cristina** (Nagyszeben)

A játék öröme mint felszabadító káosz

Hétköznapijainkban sokszor kényszerből végzünk dolgokat, olyanokat, amelyek nem okoznak örömet, csupán szigorúan komollyá és gépiessé válunk tőlük. Minden szokványossá, unalmassá válik. Mit tehetünk ez ellen? Egyszeriben eldobhatjuk maszkunkat és visszatérhetünk a gyermeki játék „káoszába”. Engedjünk meg magunknak egy kis szabadságot! Fedezzük fel újra a játékban, a rögtönzésben, ötletelésben, önmagunk felfedezésében rejlő szabadságot. Az együtt végzett sokféle gyakorlaton és játékon keresztül újra „katikussá” válhatunk ebben a műhelyben.

Atelier de teatru

Condus de: **Cristina Flutur** (Sibiu)

Plăcerea jocului ca haos eliberator

În viața de zi cu zi suntem de multe ori constrânși să facem lucruri care trebuie făcute, dar care nu ne fac mare plăcere, lucruri care ne obligă la un anumit comportament, grav și serios, și la anumite automatisme. Totul devine rutină, ne obișnuim cu lucruri, ne plictisim de ele, totul se înscrie într-o ordine care la un moment dat ne obosește și nu mai găsim bucuria în ceea ce facem. Ce e de făcut? Putem încerca ceva: într-o zi, obosiți de mecanica acesta a vieții cotidiene, aruncăm în aer măștile și ne întoarcem la 'haosul' jocului de copii! Ne dăm voie să fim liberi! Spargem tiparul și redescoperim libertatea de a ne juca, de a improviza cu îndrăzneală, de a da drumul ideilor din noi fără cenzură, de a ne explora pe noi înșine plini de curiozitate. Nenumăratele exerciții și jocuri ne vor ajuta să redevenim 'haotici'.

Flutur Cristina

színművész, a nagyszebeni Radu Stanca Színház társulatának tagja
(1978. január 20, Iași –)

2000 és 2004 között a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Filológia Karán végzett színművészet szakot. Andrei Șerban (USA), Iuri Kordonsky (SUA), David Esrig (Germania) vezette workshopokon, illetve a Kolozsváron évente sorra kerülő nemzetközi kontakt-tánc fesztiválon képezte tovább magát. A nagyszebeni Radu Stanca Színház keretében olyan neves rendezőkkel dolgozott fő- és mellékszerepekben, mint Andrij Zholdak, Gavriil Pinte, Silviu Purcărete, Robert Raponja, Vlad Masaci, Tompa Gábor, Alexander Hausvater és mások. 2010-ben a szebeni kulturális örökség megőrzéséért és népszerűsítéséért járó kiválóság díjjal tüntették ki.

Travelling towards myself

Előadták: Madaras Ágnes, Illyés Ágota, Vincze Tímea, Nagy Melinda, Weinraub Róbert, Baricz Xénia, Jakab Villó-Hanga, Kémenes Bernadette, Mitruly Enikő, Mihát Konrád, Lakó Ottilia, Jávor Daniel, Páll Evelin

Simon Emőke

Szövegimpró mozgásszínházra

Nyolcadik nap reggel senki sem jelent meg.

Reggeli nem is volt. A szigeten csend uralkodott. A sátrak pimaszul virítottak. Ez a reggel más! más! más! annyira más, hogy ijesztő. Nem hallja senki? Nem hallja senki.

De, mégis egy fej, még egy fej. Kék sátor, lila sátor, piros sátor, zöld sátor, lila sátor, zöld sátor. Lassan életre kel! És micsoda energiával bújnak elő a testek. Mintha össze beszéltek volna, egyszerre ébredtek, majd egyszerre léptek, mint a katonák. Egy-kettő, egy-kettő. Mi lesz itt? Mi lesz itt? Én félek. Mi lesz itt? A táborlakók egy irányba tartanak, pontosabban egymás irányába, mindenki egy másik irányba, ezek itt összecsapnak.

De ki kivel tart? Itt mindenki, mindenki ellen?

Nő nő ellen, férfi nő ellen, nő gyerek ellen, gyerek gyerek ellen. Segítség. Én nem ezt akartam, nem ezt akartam!!!

Lakó Otti

Kóborló

mi dolga egy otthontalannak a világon?

téves az elgondolás, hogy semmi, ugyanis egész nap sűrög-forog, hogy meg tudja élni a következő napját vagy hetét.

hősünk nem igazán hős, még a maga sztorijának sem a hőse. szürkébbnél is szürkébb, és talán még a zöldnél is kékebb – főleg ha verik, de ez más tál lekvár. ő ugyan sosem evett lekvárat, de ez megint nem tartozik sem történetünkhöz sem az ő álmaihoz. egész életét egyedül töltötte, járva az utakat, keresve a helyszínt, míg végre rátalált. ez volt egyetlen szórakozása, megfigyelni. megfigyelni mindent. Állati nyomokat követve talált egy erdei házikót s benne emberi nyomokat. az még hozzátartozik a dologhoz, hogy mindig a ritmust kereste, és ha rátalált azt érezte, hogy jó (mivel nem volt hajlandó elhinni szerencsétlensége ellenére sem, hogy az élet hiábavaló, sem azt, hogy sorsunk leszögezett). már kezdte megunni az újabb, azaz folytatódó egyedülletet, a környezetet, és éppen tovább akart állni, már-már össze kezdte csomagolni magát, mikor a semmiből egy egész tömeg bukkant elő. erre persze már figyelt, és bujkálva nézte, mit csinálnak.

a talált ház legnagyobb termében, miután sikerült

egy éjszaka bejutnia a házba, döbbenetes falfirkákat talált. kimondjuk vagy sem, attól még igaz, hogy ezek a firkák kapcsolatba léptek vele, bízni kezdett bennük, remélve, hogy ezek sosem fogják eltiporni, megalázni, és boldog volt. ahogy belépett a terembe egészen más embernek érezte magát: jobbnak, erősebbnek, hatalmasabbnak, és mindig a következő éjszakát várta. egészen érezte magát.

furcsa, igaz? alig figyelünk egy kicsit valakire, és máris megváltozik a létértelmezése.

az emberek közt volt egy kisgyerek, aki éjszakánként kilopózott. élvezte, hogy egyedül van a gondolataiban, nem ordibál neki folyton egy felnőtt, hogy ezt csináld meg azt csináld. bár nap közben annyira fáradt volt éjszakázásai miatt, hogy járni is alig tudott, mégsem hagyta volna ki semmilyen fajta erőért – amit a gonosz felnőttek ellen használhatna – ezt a gyönyört. esély volt a menekülésre. és ő ki is használta, meg-megérintve a falakat.

észrevette az idegen embert, kinek arca gyötört volt, de békés, és akivel felváltva sietnek a belső békéjükhöz a falak által.

szeretett volna kapcsolatba kerülni vele, érezte, hogy menedéket tudnának nyújtani egymásnak, így egy éjjel elhatározta, hogy eléje áll, félelem nélkül, lelke teljes pucérságában. és érezte a hatást. a falak közlékenység szempontjából nem voltak

hűségesek, azaz úgy is mondhatnánk, hogy egyszerre mindenkéhez hűségesek voltak. elárulták az embernek egy másik jelenlétét, szeretetét a falak iránt. az nagyon megijedt, majd dühös lett. – nem engedem át senkinek! – fújtatott magában, töprengett mit is tehetne a honfoglalás ellen. érzelmei felkavarodtak, előbújtak azok közül a legvadabbak és csupán védekezni vágyott. ő maga sem tudta hogy lesz, de eldöntötte: szembenéz az idegennel.

eljött az idő, és mindketten izgatottan várták a másik megérkezését, miközben mindketten jelen voltak a sötétben. csönd volt, zavaró csönd, vártak valamire, maguk sem tudták, hogy mire. a gyerek eldöntötte, hogy nem fog félni testvérétől, elképzelte, hogy mekkora összhangban lesznek ők ketten, és kiszaladt belőle a boldogság:

– testvéreeeeeem!

a feszült csöndben kuporgó másik fél összerendezte, majd elborult az agya a kiáltásra.

– még hogy a testvére! már hogy lenne, ők az anyémek, a barátaim, örök hűséget fogadtak, és nem adom őket semmiféle tolvaj zsarnoknak – dühöngött magában, és indulatai közepette lesújtott a mellette fekvő baltával.

várnia kellett míg annyira felkel a nap, hogy láthassa mi történt. szíve a torkában dobogott órákon keresztül testébe zárt ketrecében, teste a szoba egyik sarkának sarkában kuporgott, és iszonyúan

ijedt volt.

lassan látni kezdett. látta egy kicsi alak sziluettjét, majd mosolygós arcát. zokogni kezdett. a firkákhoz ordítva tűnődött a történeteken. nem értette, semmit sem értett... ő nem akart bántani senkit, soha életében nem bántott senkit, mindig csak őt bántották és most... most ő is olyanná vált. meg akarta védeni azt, ami élteti. küzdhetünk a gonoszság ellen, de az belőlünk táplálkozik

Cinci

Travelling towards myself

Én egy másik te vagyok

s a szemedbe bele merek nézni,
mert így tudom, ez a te,
ez az én, a másik, ez ki.
ki ez? Szeme: szemed. Szemem?
Felfedezem. Felfedezed:
keze ... kezéd: kezem. Igen? Nem?
egymással szemben,
én, a másik
magammal szemben állok

in poziția omului frumos
 a szép ember, aki
 a harmóniát megtalálta – legalábbis meri
 keresni –,
 aki bízik a földben,
 és tud örülni annak,
 hogy megállhat, hogy
 meg tud állni, meg tudok állni,
 tudok, képes vagyok rá,
 itt vagyok a föld ölében,
 én vagyok, s így te is,
 s ha kimondani még nem is merem,
 de most már többször is elkap, érzem,
 hogy ezt az ént, magam,
 igen, szeretem.

Jakab Villő-Hanga:

a kismadár története

Sűrű erdő
 Kopasz mező
 Pillogója
 Szuszogója
 Tátogója
 Ez itt meg a csiklandója.

Kívül fehér, kívül nem ér, kívül ránéz, kívül
 tán mégis ér.
 A kismadár élete héjban kezdődik: szabad
 neki bezárva lenni, héjában lenni, nem tudni,
 biztonságban lenni.
 Kijön, ha tör, ha kör, ha köll. Ha jön: sűrű
 erdő, kopasz mező, pillogója, szuszogója,
 tátogója, csiklandója, dobogója. Még nem
 kell bocsánatot kérnie.
 Totyog, szotyog, reppen, repül, elsül.
 – Mi a neved?
 – Kis-madár, KISMadár, kissssmadár,
 kismadár, kismadár, kismadár, kismadár,
 kismadár.
 – Szia kismadármi' csinálsz?
 – Éldegélek.
 – Szerecc? Nem is szerecc?!

Dobogója dobogtatja, dobogtatja,
 dobogtatja, dobogtatja,
 soha-soha békén nem hagyja.
 Sűrű erdő, sűrű erdő, sűrű erdő, sűrű, sűrű,
 sűrű. Hol a mező?
 Dobogója dobogtatja, tapogatja, hajlítgatja,
 megkóstolja, puhítgatja, lazán hagyja,
 megszorítja.
 Sűrű: Ki. Tudni. Minden. Megvallás. Ki. Tudni.
 Minden. Meghallás.
 Vanni valami: ki jött, ha szótt, ha lótt, ha tört,
 ha tört ragadott. Bocsánat szívem.
 Sűrű erdő
 Kopasz mező
 Pillogója
 Szuszogója
 Tátogója
 Dobogója
 Csiklandója
 Álmodója
 kismadár: Nem is szerecc, jaj ábra ez vagy
 ábránd.
 Kismadár fekszik, mozdulatlan, földdel
 átölelve ólomteste sűrű, sűrű.

Fotóműhely

Vezette: **Fekete Zsolt** (Marosvásárhely)
és **Kovács Zoltán** (Kolozsvár)

Körhinta

Mi az, aminek hatására az alaktalan, kaotikus, különböző csillagködök, hasonló, felismerhető spirálformába alakultak? És mi az, ami miatt a különböző és a többszörös mégis az eggyel az Ugyanazzal azonos? Káosz és rend, ugyanaz. Azért kezdtek forogni a csillagködök, hogy ponttá zsugorodva másik univerzumba lépjenek, ahogyan az embrió is felveszi a legkisebb formát hogy világra jöhessen?

Az ismétlődés felismerése (repetition-recognize) által válik valami ismerőssé, felismerhetővé, válik alakká, jellé, szóvá, gondolattá, hogy beszélni tudjunk arról, amit látunk? Ha szorongunk, miért kuporgunk embrió pozícióban, miért szédülünk, miért forog a világ, amikor részek vagyunk? Milyen örvény hűz befűvezve? Mi van a versben, a zenében, a festményben a fényképben akkor, amikor sejtjük, hogy jó? Nevezzük most harmóniának, megérkezettésségnek.

Tiszástőn, a Kászonokban, augusztusban láttam a legcsillagosabb éjszakákat, szurokfekete ég, színes csillagokkal, ha megáll a fényképezőgép, elindulnak a csillagok, mintegy vurstliba ülnek. Egy-egy leesik, nyomot hagyva az érzékelő lapkán, vonalat rajzolnak a köríveken át.

Nappal, haladó járműből, bemozdított fényképezőgéppel varázsolunk spirált, örvényt a fényképre. A játék mellett közismert fényképeken fogjuk keresni a harmóniát, ugyanakkor egyénileg is konzultálok a fotóműhely résztvevőivel.

Atelier foto

Conduc de: **Zsolt Fekete** (Târgu Mureș)
și **Zoltán Kovács** (Cluj)

Carusel

Ce stă oare la originea procesului în care nebuloasele haotice, deformate iau forma unor spirale ușor de recunoscut? Și oare ce face ca diferitul și multiplul să fie totuși egal cu Unicul? Haos și ordine, același lucru. Oare praful interstelar a început să se rotească, ca trecând prin faza contopirii într-un singur punct, într-un final să ajungă într-o altă lume, alt univers, la fel ca și embrionul, care încearcă să ia forma cea mai mică ca să poată ieși pe lumea aceasta. Recunoașterea repetitivității (repetition-recognize) face cunoscute, recognoscibile anumite lucruri, le transformă în forme, semne, simboluri, idei, ca să putem vorbi despre ceea ce vedem? Dacă ne îngrijorăm, ne temem, de ce ne ghemuim în poziția embrionului, de ce amețim și de ce se rotește lumea în jurul nostru când suntem îmbătați? Ce va face bună o poezie, un cântec, o pictură, o fotografie? Să o numim acum armonie, finalitate (o sosire-acasă).

Am văzut cerul cel mai înstelat, cel mai negru cu stele colorate în Casin la Gura Tisei. Dacă se oprește aparatul de fotografiat, pornesc stelele, de parcă s-ar fi urcat într-un carusel. Câte una cade, lăsând câte o urmă dreaptă, ce întreține arcurile concentrice pe placa fotosensibilă.

La lumina zilei însă vom crea spirale, vârtėjuri, fotografiind din mașini în mișcare cu aparate rotite cu mâna. În timp ce ne jucăm, experimentăm, vom căuta armonia și pe fotografiile celebre.

Fekete Zsolt

fotóművész

(1967, Marosvásárhely -)

Diplomáját 1995-ben a Magyar Iparművészeti Főiskolán szerezte fotó szakon. 1996-ban a Pécsi József fotóösztöndíjat, 2006-ban az NKA Fotóművészeti Kollégiumának alkotói ösztöndíját, illetve az Illyés Közalapítvány Orbán Balázs Fotóművészeti ösztöndíját nyerte el. Tagja a magyar Alkotóművészek Országos Szövetségének, a Balázs Béla Stúdióknak és a Román Képzőművészek Szövetségének. Munkáit 1996-ban Arles-ban (FR), 1997-ben a De-Max Galériában mutatta be egyéni kiállításon. Több csoportos kiállításon is bemutatkozott. Önálló kötete: *Az idő fényképe* (Méry Ratio kiadó, Budapest, 2010). Képei: www.lovacska.blogspot.com

Kovács Zoltán

fotóművész (Kolozsvár)

Tatiana Papuc-kal közösen a Zoltania művész-csoport alapítója.

<http://www.zoltania.com>

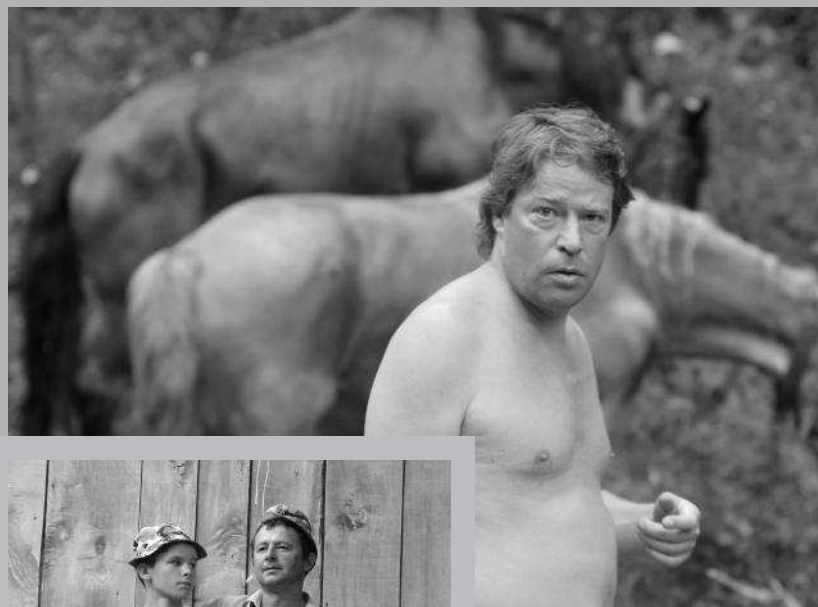
A Partiumi Keresztény Egyetem Képzőművészeti Tanszékének adjunktusa.

Szövegimpró fotóra

Helyszín: virágos rét, háttérben fák.

Időpont: dél, erős napsütés.

Az előtérben öt alak áll. Az első a nézőnek háttal, lehajtott fejjel, valamit a kezében tart, és vizsgál. Fehér inget visel. Eltakarja a második alakot, akinek csak a hátának felső része illetve a feje teteje látszik. A harmadik alak is azt a tárgyat figyeli, amelyet az első a kezében tart. Feje lehajtvva, így arca és mellkasának felső része árnyékban van. Egy szál rövidnadrágot és kék napszemüveget visel, amely az arcára vetülő árnyék ellenére is látszik. A negyedik alak jobbról közelíti meg a másik hármat. Kalapja árnyékot vet arcára. Csíkos hosszú ujjú felsőt visel, feltűrt ujjal. Az ötödik alak ugyancsak jobbról közeledik a csoporthoz, a háttérből. Fejére fehér kendő van csavarva, fehér rövidnadrágot visel. Mell- és karizomzatát a felülről jövő fény kihangsúlyozza. Az alakoktól jobbra, az előtérben nejlonfólia látható, tőlük balra, hátrébb pedig alumínium létra áll. A háttért képező fák előtt, a csoport mögött, balra egy építmény látható. Négy, spárgákkal kifeszített karó között három darab fehér vászon van kifeszítve.

Madaras Dávid (Fecske)

Lóttek a tisztásnak!

Ülünk anyám kocsijában, Lovacska, Alpár, Matyi, Robi és én. Mozgóképeket csinálunk, az autóból kattanások hangzanak el. Szikla az úton, azaz az út egyik felén... másik felén szakadék. Kiszállunk, a sziklát ötön próbáljuk elmozdítani, hogy valahogy tovább menjünk, de hát lehetetlen, ez egyértelmű.

Végül Matyi a szikla feléről, én pedig a szakadék feléről irányítottuk Lovacskát, aki már elkezdett kicsit türelmetlen lenni, de végül millimétereken múlt, és elfértünk.

Megyünk, megyünk ezen a füves úton a tisztás felé, hogy tájfotózzunk. Lovacska káosz ordítása visszhangzik, kiugrunk a kocsiból, előttünk letépett fejű szarvasdög, utána pedig egy kidőlt fenyőfa az úton. Tehát lóttek a tisztásnak, de legalább egy kis csendélet kategóriájú képet készíthetünk.

Egészen beleéltük magunkat a dög fényképezésébe, amikor látjuk, hogy indul a kocsí lefelé, ugyanis Lovacska a nagy pánikban elfelejtette behúzni a kéziféket.

Lovacska és én futunk a kocsí után, szerencsére nyitva hagyta az ajtót is, és gyorsan be tudtam ugrani, és szerencsére a kéziféknek és nekem köszönhetően megállt az autó.

Na... megnyugodtunk, és a dög körül néhány csoportképet is lenyomtunk. Utána még elmentünk pár portrét készíteni valami parasztkról.

Sűrű kis sztori.

Na anya, ezen is túl vagyunk.

Weinraub Róbert

Klikkek

Felejtsünk el mindent.

Elszakadunk az otthoni képektől, és felfedezünk egy különleges kapcsolatot. Egy szoros kapcsolatot, a szemünk és egy ellenállhatatlan gomb között. Minden vonal annyira valódi és tökéletes, hogy az már mesébe illő. Csak szaladunk együtt az idővel, és meglátjuk a színeket. A színek hitvány világát: zöld, kék, piros... és itt van még a sziéna, cinóber, a jó öreg ultramarinkék, na meg az alizarinkrapla.

A szél lesz az idegenvezetőnk.

Vezet minket: keresztül a sátrakon, stúdión, patakon, leveleken, dögön... a pillangók szárnyai közt. Egyetlen ablakocskán keresztül végignézzünk tizenegy napot. Nem fantasztikus? Gondold el, hogy 11 naplemente jelenik meg egyetlen fényképen.

Tizenegyszer huszonnégy óra felejthetetlen története egyetlen helyen. Megváltozik a fotózás fogalma. Látod, és átéled. Na de elég a szóból... csak figyelj és klik-klik-klik!

Kruppa Noémi

Villantás

A fókusz áll és fókuszál
arcodra pillant, s vaku villant.

Valahol csillant, a fény is elillant.

Most nagyfelbontás, fényfelbomlás,
derítőt szóróra állítás.

Reflektorfényben kattog a képed tárgya

Objektív ez az objektív,

Kígyózik s pörög a perspektíva,

Vajh' milyen lesz előhívva?

Filmesműhely

Vezette: **Fogarasi Gergely** (Budapest)

Pillangó-effektus

Tudatosá tett véletlen: A Pillangó-hatás a mai film-művészetben

„Maglebbenti egy pillangó a szárnyát az őserdőben, és ettől hatalmas vihar kerekedik New Yorkban.”

Hogyan modellálható a film eszközeivel egy olyan hatásmechanizmus, aminek alapvető működési elve a véletlen? A műhely célja a káosz tematikájának, azon belül is a Pillangó effektus elméletnek képi kísérlete. A paradoxon véletlen és kiszámított között hordozza azt a feszültséget, amin film esztétikai rendszere alapul, ami által „hatni” tud. A véletlen események olyan láncolatán alapszik, amiben az elindító mozzanat csak az eseménysor végén válik valóban láthatóvá, addig jelentéktelen tényezőnek hat.

„Egy szög miatt a patkó elveszett;

A patkó miatt a ló elveszett;

A ló miatt a lovas elveszett;

A lovas miatt a csata elveszett;

A csata miatt az ország elveszett!”

Ez a Pillangó- hatás lényege. Kulcsszavak: Megkomponált káosz. Ok nélküli okozat. Tudatos Véletlen. Estéknként filmvetítések (az ezredforduló óta gyártott magyar és külföldi filmek), beszélgetések.

Atelier de film

Condus de: **Gergely Fogarasi** (Budapesta)

Efectul-fluture

Accidentalul conștientizat: efectul-fluture în arta cinematografică contemporană.

„Își mișcă fluturele aripa în junglă, și din această cauză se ivește o furtună în New York.”

Cum se poate modela prin mediul filmului un mecanism a reacțiilor, a cărui principiu fundamental ar fi accidentalul? Scopul atelierului a fost experimentul vizual a tematicii haosului respectiv efectului-fluture. Tensiunea creată de paradox își are originea în distanța dintre imprevizibil și cel calculat, fapt pe care se bazează estetica filmului, prin care își face efectul. Totul constă într-un șir de reacții, a căror punct de pornire pare un factor nesemnificativ până la apariția efectului final.

„Din cauza unei potcoave s-a pierdut un cal;

Din cauza unui cal s-a pierdut un mesaj;

Din cauza unui mesaj s-a pierdut un război.”

Acesta este esența efectului-fluture. Cuvinte cheie: Haos coregrafat. Efect fără pricină. Accidental conștientizat.

Proiecții de filme seara (din cinemateca post-milenară maghiară și universală), discuții.

Fogarasi Gergely

alkotóművész, rendező
(1977 június 28, Budapest -)

Pályáját gyermekszínészként kezdte. A Cylinder Gyerekszínház után a Földessy Margit Színházstúdióban (1986-1992) tanult. Szinkronszerepei mellett játszik a Vígszínház, a Pesti Színház és az Egyetemi Színház előadásában is. Filmekben, tévéjátékokban, reklámfilmekben is dolgozott. Rövid ideig a MOST című ifjúsági televíziós műsort is vezette.

A Színház- és Filmművészeti Főiskola (1996-1997), majd a Janus Pannonius Tudományegyetem (1997-1999) után az Eötvös Loránd Tudományegyetemre járt (1999-2003), ahol végül is diplomázott. Diplomamunkáját a XXI. századi magyar színház útjairól, esélyeiről és jövőképéről írta. Dráma-pedagógiai oklevelet szerzett. Első rendezésével diákszínházi fesztiválok, majd a Székény Színházban mutatkozott be. Az 1997-1998-as évadban tagja volt a Radnóti Színház társulatának. 2000 óta a színészet mellett film- és színházi rendezőként is dolgozik, versei mellett forgatókönyvíróként is jegyzik. Festőként metafizikus és hagyományos technikájú képeket fest, munkáival önálló és csoportos kiállításokon is megjelent már.

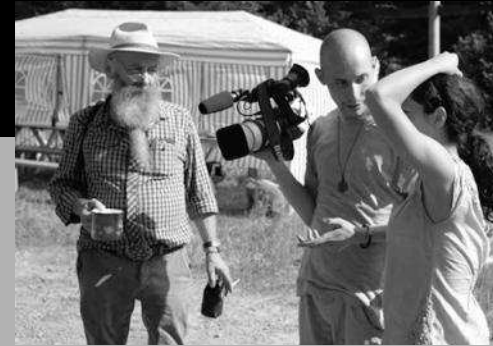
Selyem Zsuzsa

Pill and go

- Képzeld, azt hallottam valahol, ha meglebbentem a szárnyam, tornádó tör ki Texasban.
- Miért éppen Texasban? Egyáltalán, mi az a Texas? Ragad?
- Nem hinném. De nem ez a kérdés, hanem hogy szerinted lebbentsem-e meg a szárnyam?
- Hát, ööö, mit is mondtál, mi lesz?
- Tornádó.
- Tornádó?
- Az.
- De mi a franc az a tornádó?
- Egy durva légmozgás.

- **Ordo ad chao?**
- Az. A Mayhemtől.
- Akkor várjál még azzal a szárnylibbentéssel. Találjuk ki előbb. Például azt, hogy hol legyen az a durva légmozgás.
- Ezt spéci nem kell kitalálni: Texasban lesz és kész.
- Ja, az a hely, ami nem ragad.
- Ne kezd megint.
- Miért ne? **Csak az létezik, ami ismétlődik.**
- **És csak az nincs,** te nagyokos.
- Na, ne már, én imádom az ismétléseket. Ahogy a nap fölkel, létrejövök, egész nap jó, este meghalok, másnap megint.
- Csak annyi, hogy az már nem te vagy.
- Dehogynem, mind én vagyok!
- Texasban is te vagy?
- Még szép.

- Akkor tiszta ügy: ha meglebbentem a szárnyam, téged is elpusztít a tornádó.
- Tornádó? Az mi?
- Megőrülök. **Kár, hogy nincs zöld golyóstollam,** elég zöld, hogy följegyezzelek.
- Állj, állj, állj, megmagyarázom: ha meglibbentem a szárnyad, én Texasban kitalálok valamit. Egy új mozgást, a tornádómozdulatot, kb. így *(összezsugorodik)*. **A mozgásfajták fellelhetősége egzisztenciális probléma.**
- Nem sok esélyed volna, nem tudsz eléggé kicsi lenni, hogy az a durva légmozgás szét ne csapjon. **Egy háromszögű ketrecben három kismacska el nem fér.**
- Dehogynem. Három infinitezimális kismacska igenis elfér.
- S ha a füle egészen nagyra nőtt?
- Kinek a füle?

- Az egyiknek a három közül, mindegy.
- Dehogy mindegy. Az is én vagyok.
- Úgy tudtam, a lepkéknek szárnyuk van, nem fülük.
- Szárny vagy fül, szinonimák. Akkor kérdezem így: szerinted lebbentsem meg a fülem?
- Libbentsd.

Zene. Tornádó utáni táj. Két pillangó kászálódik ki egy halott ló alól.

- Szia, te még élsz?
- Fogas kérdés.
- Na gyere, nézzünk körül. **Elment a rossz idő.**
- Elment? Hova?
- Franciaországba.
- Az jó, **Franciaországban pirosabb az eper.**
- Mi van veled, szédülsz?
- Nincs levegő.
- Dehogy nincs, tãtsd ki a szãd, ember!
- Nem vagyok ember. **Özönlenek a bogarak az**

emberek kipãrolgãsaira.

- Ne, ne beszélj, csak tãtsd ki a szãd, s szuszogj. Repülj már ki a patkó alól.
- Nem megy. **Mãskor verd be jól a patkószeget! (meghal)**
- A francba. Csak beszélgetni akartam kicsit, s ez lett belőle. **Nem biztos, hogy jó ötlet volt megkérdezniem tőle,** lebbentsem-e meg a szárnyam. Azt mondta, mindenki ő, aztán itt ülhetek mellette egyedül, Texasban. Holnap reggel majd jól lehordom ezért.

A katalóguas egyik szerkesztője, mint ex-élboy, illetve tiszteletbeli és örökös tagja a társulatnak bátorkodott hozzászólni az Atilla által írtakhoz, de csak így lapszélen. Ezért ez csak amolyan szélboykodás. Ezúttal azonban, az egy évvel ezelőtti hozzászóláshoz képest, a hozzászólás kissé belógott a lap közepébe.

(be-sz)élboy

Élboly, (belülről zárt) műhely

Vezette: **Szabó Attila** (Kolozsvár)

Káoszt jelentő deszkák

Inter- és multimedialis kísérletező, színház- és filmjellegű egy, két, vagy háromszemélyes alkotómunka, feltehetőleg vicces végkifejlettel. (A belülről zárt azt jelenti, hogy az Élboly I. fedőnévre hallgató műhelyvezető és egyben műhelytag előre nem látható módon – meglehetőst önkényesen, kaotikusan – enged be a műhelyébe gyanútlan táborozókat. Talán éppen téged. De ennek az esélye rendkívül csekély, ezért biztonságképpen jelentkezz be egy másik műhelybe is!)

Élboy, atelier de poante (închis pe dinăuntru)

Condus de: **Attila Szabó** (Cluj)

Zoon haoticon

Experiment inter- și multimedial de teatru, film într-un grup de una, două sau trei persoane, cu un așteptat deznodământ comico-haotic (comic – în sensul că e rupt de realitate, haotic – în măsura în care va avea sau nu participanți în atelier, va fi spectator sau interpret. Atelier care fierbe haotic în propria zeamă. Poate tu vei fi alesul, the Chosed One! Însă probabilitatea acestui lucru este foarte mică, motiv din care, e bine să te înscrii și într-un alt atelier!)

Attila, aki immár egyedül viszi tovább a múlt században elkezdett, majd a tizes évekre* megszűnni látszó Élboy-műhely szellemiségét, 2010-ben két videóperformanszot, egy outdoor-performanszot mutatott be, illetve egy misztériumjáték-törödéket filmesített meg. (Megtekinthető itt: <http://www.youtube.com/watch?v=zub93Tl3-m4>)

Az alábbiakban az *Álom* című videóperformansz szöveggönyvét közöljük.

ÉLBOY: Álom

Mottó:

*There was an old man from Peru
who dreamed he was eating his shoe.
He awoke through the night
With a terrible fright
And found it was perfectly true.*
ismeretlen(?) angol(?) szerző(?)

*Élt egy ember, ki el nem hagyta soha Kamcsatkát,
Egyszer azt álmodta, hogy megette a bakancsát.
Reggel akárhogy kutatta:
sehol sem volt a bakancsa,
rémületében el kellett magát, hogy vakantsa.*

Fordította (?) Attila?

A feleségem azt álmodta, hogy álltam a kasszánál, a kasszánő éppen kilépett vécezni, én csak vártam, vártam, és nem volt türelmem kivárni, amíg a kasszánő visszajön, hanem kinyitottam a kasszát, betettem a pénz, és kivettem az engem megillető visszajárót... Illetve kivettem volna, ha nem fülel le a biztonsági őr, mint közönséges áruházi tolvajt. Hiába esküdöztem, hogy csak a visszajárót vettem ki, elkobozták a nyakamban lógó fényképezőgépet. Haza-

mentem, és hallgattam. Igen ám, de a feleségem kereste a fényképezőgépet, mire én töredelmesen bevallottam az esetet. Na, ezt álmodta. Megkérdeztem tőle, hogy az álmában először lepergett a bolti jelenet és utána az otthoni, amelyben az én elbeszélésem nyomán derült fény a fényképezőgép eltűnésére? Rövid szünet után azt válaszolta, hogy már nem tudja.

Amennyiben úgy történt, hogy először lepergett álmában a *bolti jelenet*, amelyben nem játszott, akkor az álombeli filmnek ő filmvászon-filmtekercsen kívüli nézője volt csupán, aki a sztori második részében belépett a filmbe szereplőként, aki viszont elvesztette kapcsolatát korábbi nézői múltával, vagyis nem tudta, hogy mi történt velem az üzletben, és a kellemetlen affér felidézése csupán az én epikus előadásomra korlátozódott, tehát a sztori alatt végig engem lát, amint mesélek, vagyis nem elevenedik meg semmi, már csak azért sem, mert az álom első részében részletesen lepergett a jelenet.

Ha az álom úgy kezdődött, hogy anya keresi a fényképezőgépet, én hazajövök, és

töredelmesen bevallom neki, hogy bizony elvették a boltban, akkor a bolti jelenet időben távolabbra kerül az álom jelenidejétől, és akkor nem igazán valószínű, hogy az epikus elbeszélést felváltotta volna a dramatikusan, amikor is filmszerűen jelenik meg az álomban a fényképezőgépnek a nyakamból való leakasztása, annál az egyszerű oknál fogva, hogy már nem tudom felidézni pontosan az eseményeket, aztán a környezetről, a környezetrajzról nem is beszélve, hogy pontosan a hátam mögött a polcokon milyen sorrendben sorakoztak az áruk, milyen színű zoknija volt a kasszánőnek stb., ahogy egy ilyen becsületes „felidézős” filmben meg szokták adni a módját.

De tegyük fel, hogy anya naponta szokott fényképezni – erről nem beszél az álom, tehát fel lehet tételni. Ebben az esetben hazajön, szokásához híven ki akarja venni a fiókból a fényképezőgépet, én csengelek, beenged, a tekintetem a nyitott fiókra esik, meg se várom a kérdést, máris bele-vágok a sztoriba, amely éppen most esett meg velem, éppen a boltból jövök. Nos ez viszont csupán egy variánsa az előbbi esetnek, a kérdés továbbra is az, hogy időrendi sorrendben követték egymást az álombe-

li események, vagy nem, illetve hogy el tudta választani Jutka álomnézői civil énjét attól a szereplővé váló énjétől, aki tényleg nem tudja, hol a fényképezőgép.

Hogy ennek az abszurd voltát érzékeltessék, képzeljük el, hogy amikor Travolta és Samuel Jackson elhívják Harvey Keitelt, a problémamegoldót, és elmesélik neki, hogy eldurant a stukkerük, és a hátul ülő ürgének szétloccsant az arca, Harvey azt mondaná, hogy „Tudom miről van szó: látam az előbbi jelenetet a moziban, és kijöttem, mert gondoltam, hogy hozzám fogtok segítségért folyamodni!”

Én most egy merész következtetést fogok levonni az álom időbeliségét ill. linearitáson alapuló szervezőelvét illetően – Darwin módszerét alkalmazva.**

Nos, az álom rázúdul az emberre, a történet teljesen esetleges fragmentáltságban, az időbeliség teljes kiiktatásával tolul elő a tudatban, és ébredés pillanatában állnak össze *időben* lezajló, konkrét eseménysorok. Vannak zsenik, miként Tarantino is, akik képesek ébredés után is megőrizni az álombeli események kaotikus elrendezését, és

utóbb azt filmvászonra vinni, miként azt tette a *Ponyvaregény* esetében is.

* A 2011-es táborban már a tizes évek új életérzésének szeretne kifejezést adni egy új műhely elindításával.

** Darwin ti. elment a Galapagosra, és ott igen gazdag és változatos faunát talált, és mikor alaposabban megvizsgálta a madarakat, azt a döbbenetes felfedezést tette, hogy az a rengeteg madár mind egy fajhoz tartozott: mind pintytek voltak, de olyan alak-, életmód- és viselkedésbeli változottságot mutattak, hogy rögtön hazament és megírta *A fajok eredete* című korszakalkotó munkáját az evolúcióról, kiterjesztve azt az egész földkerekségre, nemcsak a Galapagosra, noha egy kevésbé öntelt, önhitt és körültekintőbb tudós beérte volna egy *A fajok eredete a Galapagoson* című esszészzerű tanulmánnyal, amelyet valami egyetemi folyóirat mellékleteként jelentetett volna meg, sőt a műfaji megjelölés is – *esszészzerű* – jelezve légyen, hogy sok még a fehér folt az elméletben, ezt fantáziával, szépirodalmi töltelékanyaggal pótolta.

Filozófia műhely

Vezette: **Pálfalusi Zsolt** (Budapest, Magyarország)

Művészet és anarchia

Edgar Wind művének tematikus, műhelyszerű elemzésére került sor a fejezetek címét követve hozzávetőlegesen ebben a sorrendben. (E. Wind: *Művészet és anarchia*. Ford. Turai Hedvig. Corvina, 1990):

- I. Művészet és anarchia
- II. Művészet befogadása
- III. A műértés bírálata
- IV. Félelem a tudástól
- V. A művészet elgépiesedése
- VI. Művészet és akarat.

Atelier de filosofie

Condus de: **Zsolt Pálfalusi** (Budapesta)

Artă și anarhie

Au fost analizate tematic, în stil de seminar opera lui Edgar Wind, urmând titlurile capitolelor în ordinea ce urmează (E. Wind: *Artă și anarhie*. Trad. Turai Hedvig. Corvina, 1990):

- I. Artă și anarhie
- II. Recepția artei
- III. Critica percepției artei
- IV. Frica cunoașterii
- V. Arta mecanică
- VI. Artă și voință.

Pálfalusi Zsolt

filozófus, esztéta, egyetemi adjunktus
(1964 január 2, Miskolc –)

Filozófia és esztétika szakot végzett az ELTE-én, ahol 1996-ban elkezdte a doktori iskolát is (Fenomenológia Szekció), 1997-től az ELTE Eötvös Kollégiumában megbízott előadó, 1998-tól a Láthatatlan Kollégium keretében tutori megbízatást kapott. Tagja a Magyar Fenomenológia Társaságnak és a Magyar Filozófiai Társaságnak. 2000-től megbízott előadó az ELTE filozófia szakán. Disszertációt írt filozófiából (*Felelőtlen fenomén. Az anonimitás problémája Husserl fenomenológiájában*). 2002-ben felvételizett Esztétika PhD-ra, doktori fokozatot szerzett filozófiából. 2002-től a *Kierkegaard Kabinet* titkára az ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézetében, 2003-tól megbízott előadó ugyanitt, ahol 2005-től MTA Posztdoktori Ösztöndíjas és 2007-től kinevezett egyetemi adjunktus. Számos szakmai publikációja és szakfordítása jelent meg. Önálló kötete: *Performansz. Teatralitás és agonialitás a filozófiai diskurzusban, Performerek és informerek*. (Budapest, Kijárat Kiadó, 2009).

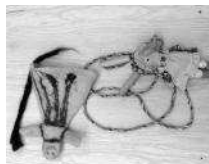
Kézműves műhely

Atelier meșteșugăresc

Vezette: **Lázár Mónika** (Csíkszereda)

Amaz emezzel nemezél

Ebben a műhelyben az „anyagi” világ káoszából kiindulva alkottuk meg saját, illetve közös tárgyainkat. Azt tapasztalhattuk meg, hogy különböző anyagok (ritka szövésű textílek, fonalak, csipkék, gyöngyök, kavicsok, fadarabok) hogyan nemezeliődnek a gyapjúsálak közé, és a tárgy hogyan teremti meg saját rendjét a szavakon innen.

Conduc de **Mónika Lázár** (Miercurea Ciuc)

Pâslari haotici

În acest atelier am creat obiecte personale și alte folosite de noi toți, pornind de la haosul lumii materialelor. Am putut observa cum se amestecă diferitele materiale (țesături rare, fire, dantele, mărgele, pietre, crengi) cu firele de lână, cum se formează pâsla, și cum își creează obiectul propriu-i ordine dincolo de cuvinte.

Lázár Mónica

főként babákat, játékokat, illetve gyerekszoba-kiegészítőket (párnákat, faliképeket) készítő nemezés
(1980 április 29, Csíkszereda –)

1998 és 2002 között a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészkarán magyar-francia szakot végzett, majd 2003 és 2004 között ugyanitt magiszteri képzésen irodalomelméletből szakosodott. 2008 és 2010 között a Hargita Megyei Művészeti Népiskolában a nemez művészete szakon tanult, mellette a sepsiszentgyörgyi Guzsalyas Alapítvány nemeztanfolyamát is elvégezte. 2010 óta a Hargita Megyei Művészeti Népiskola rajz- és grafika szakán tanul. Részt vett a sepsiszentgyörgyi Nyári Kaláka Kézműves táborban (2009), és a magyarlukafai (HU) *Bárányok ajándéka* elnevezésű nemzetközi nemez művészeti alkotótáborban (2010).

Nemezelt tárgyai nagyrészt a mesevilághoz közelítenek, a gyerekek- és a gyermeki énjüket nem rejtegető felnőttek számára készít lakberendezési tárgyakat és játékokat, amelyek közül a babák a kedvencei. „A nemez készítés számomra sokkal több, mint egy kézműves technika: az életem részévé vált, álmaim, a szeretetem, a lelkem formába vetülése.” – vallja az alkotó. Nemezéből készült alkotásai, útkeresései, a tanulás és kísérletezés dokumentálása megtalálható blogján: <http://hendimedi.blogspot.com>.

„A szivárványhíd az egyetlen, ahol angyalok és ördögök úgy járnak-
kelnek, hogy alig lehet szétismerni őket”

Weöres Sándor: *Metamorphosis*

A nemezelésben a gyapjúsálak effajta szétismerhetetlensége fogott meg leginkább. Az az átalakulás, ahogy a gyapjúpamacsból erős, széttéphetetlen nemez lesz. És ennek folyamata. A szappanhabos simogatás és a forró vizes gyúrás. A forma születése. A kialakulás.

A kézműves műhelyben ennek a folyamatnak lehetünk részesei. Azt tapasztalhattuk meg, hogy különböző anyagok (ritka szövésű textílek, fonalak, csipkék, gyöngyök, kavicsok, fadarabok) hogyan nemezlődnek a gyapjúsálak közé, szétismerhetetlenül. Hogyan adhatunk formát a gyapjúcsonomának, és hogyan készíthetünk burkot emlékeinknek, kincseinknek, álmainknak. Hogyan vetülnek a nemezre belső képeink, és hogyan alakít bennünket az alázattal kezelt anyag.

Felhasznált technikák, formák:

1. nap: gyapjúfestés
2. nap: előpróbák, kísérletek: kő, fadarab benemezése; anyagok benemezése, kis nemezlapon és előnemez készítése; zsinór sodrása
3. nap: tok készítése: rituális tartók, tokok (lélekőr, titoktartó, emlékburok, telefontartó, pénztárca)
4. nap: amulett, nyakbavaló
- 5-6. nap: zsák és zseb (táska, hátizsák)
- 7-8. nap: kompozíció, falikép
9. naptól: közös alkotás

Az egyes témák margójára Weöres Sándor-szövegeket ajánlok, formaébredtőként.

Lázár Mónika

GUVERNUL ROMÂNIEI
DEPARTAMENTUL PENTRU
RELAȚII INTERETNICE
Diversitatea Reunește Identități

nka
Nemzeti Kulturális Alap

afcn

Támogatók

A 2009-2010. évi tábor támogatói:

Román Kormány Interetnikai Kapcsolatokért Felelős Főosztálya (DRI)
Szülőföld Alap (Magyarország)
Nemzeti Kulturális Alap (Magyarország)
Communitas Alapítvány

Tabărele din anii 2009-2010 au fost realizate cu sprijinul:

Guvernul României – Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI)
Fondul Cultural Național (Ungaria)
Fondul „Szülőföld” (Ungaria)
Fundația Communitas

A katalógus megjelenését a romániai Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága támogatta.

További támogatók:

Eurotrans Alapítvány
Communitas Alapítvány

Proiect editorial finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Alți finanțatori:

Fundația Eurotrans
Fundația Communitas

Partnerek / Parteneri

Kászontíz Polgármesteri Hivatala / Primăria
Comunei Plăieșii de Jos
Lukács Mihály Általános Iskola / Școala Generală
„Lukács Mihály”, igazgató/director: András
Ignác
Asociația Kazun Egyesület

Köszönet / Mulțumiri

**Táborszervezésben segítséget nyújtottak /
Ne-au ajutat la organizarea taberei:**

Balázs Franciska
Becze Antal és családja
Becze István
Bodó Franciska
Okos Albert és családja
Okos Franciska
Balázs Ferenc és családja
Hadnagy Kinga (Baja Comerț SRL, Kászontíz)
Szántó László (Rozmar SRL, Csikkozmas)

Külön köszönet / mulțumiri deosebite:

Márkus Barbarossa János
Wrapmama's Shop – www.wrapmama.ro
Lizard SRL

Minimum Party katalógus / Catalog Minimum Party / Minimum Party Catalogue, 2009/2010

Szerkesztette / Redactat de / Edited by: **Lőrincz Ildikó, Molnár István**

Lapterv / Design / Layout by: **Molnár István**

Munkatársak / Colaboratori / Assistants: **Fekete Réka** (2009), **Selyem Zsuzsa** (2010)

Angol nyelvre fordított / Traducere în lb. engleză / English translation by: **Boda Edit**

Román nyelvre fordított / Traducere în limba română / Romanian translation by: **Szabó Attila**

Korrektúra / Corectură / Proof-reading: **Boda Edit, Selyem Zsuzsa, Szabó Attila**

A katalógus képeit készítette / Ilustrațiile catalogului au fost realizate de / Photos by:

2009: **Bálint Hanga, Bányay Krisztina, Fazakas Noémi, Gáspárik Márton, Gödri Alpár, Július Gyula, Korodi Szabolcs, Lukács Róbert, Molnár István, Molnár Zoltán, Ruzsa István, Szabó Károly, Szomor Attila, Telegdi Aron;**

2010: **Baricz Xénia, Bölöni Endre (Dix), Gödri Alpár, Hoffmann Miklós, Illyés Ágota, Koros-Fekete Mátyás, Kruppa Noémi, Lochli István, Lukács Róbert, Madaras Dávid (Fecske), Márkus Barbarossa János, Moldován-Benedek Henrietta, Telegdi Krisztina, Weinraub Róbert**

Nyomdai előkészítés, nyomtatás / Prepress, tipar / Pre-press, print: **Lizard srl**

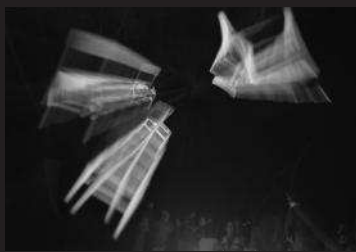
Felelős kiadó / Editor/ Executive publisher: **Lőrincz Ildikó**

A Minimum Party alkotótáborok szervezője: Minimum Party Társaság Egyesület
Organizatorul taberelor de creație Minimum Party: Asociația Grupul Minimum Party
The organiser of the Minimum Party creative camps: Minimum Party Society
www.minimumparty.org

© Minimum Party Society, 2011

CC-BY-SA

Ingyenes kiadvány
Se distribuie gratuit

9 789730 096989